

Onderwerp

Jaarverslag programma Almere 2.0 2021

Kern mededeling:

- Middels deze mededeling worden Provinciale Staten geïnformeerd over het Jaarverslag Almere 2.0 2021.

Mededeling:

In het jaarverslag 2021 van Almere 2.0 worden de activiteiten ten aanzien van het brede spectrum van het programma Almere 2.0 in beeld gebracht. Ingegaan wordt op de programmalijnen en sleutelprojecten, het Handelingsperspectief en de uitvoeringsagenda, ABA, Stedelijke Bereikbaarheid Almere, Markermeer/IJmeer en Woningbouw en Gebiedsontwikkeling.

De uitvoering van het Fonds Verstedelijking Almere met programmalijnen en sleutelprojecten is ruim vijf jaar onderweg. Tot en met 2021 is ruim € 107 miljoen besteed. De uitvoeringskracht is het afgelopen jaar wederom gestegen. In 2021 is € 40 miljoen geïnvesteerd. Ter vergelijking: in 2020 was dit € 27 miljoen en in 2019 € 15 miljoen.

De resultaten worden steeds meer zichtbaar in de stad. De werkzaamheden voor de vernieuwing van het Station en de Stationsomgeving zullen niemand zijn ontgaan. Het Rondje Weerwater krijgt verder vorm en op de Stadhuispromenade is het kleurrijke kunstwerk geplaatst als onderdeel van het nieuwe stadspark. Op het Floriade terrein zijn onder meer Aeres Hogeschool en Food Forum als onderdeel van Flevo Campus opgeleverd en feestelijk geopend. In het najaar is ook de realisatie van het Kunstpaviljoen op het Floriade terrein gestart. En de bouw van de Internationale Campus in het Anna Park is in 2021 van start gegaan.

In het sleutelproject 'Nationaal Park Nieuw Land – Almeersepoort' zijn nieuwe elektrische voertuigen voor rondleidingen feestelijk in gebruik genomen. Publieksactiviteiten waren beperkt door de coronamaatregelen, maar in de zomermaanden konden toch vele bezoekers worden verwelkomd. Ook het StrandLAB op Almeerderstrand heeft, zo veel als mogelijk was binnen de coronaregelgeving, culturele activiteiten georganiseerd en bezoekers ontvangen. De eerste WikiHouses zijn in 2021 opgeleverd in het kader van de programmalijn Vernieuwend Wonen. In deze programmalijn zijn ook de eerste initiatieven voor het nieuwe experiment 'Bouwen met de buurt' ingediend.

In 2021 zijn enkele nieuwe projecten van start gegaan, waaronder de sleutelprojecten PRICE (praktijk en innovatie centrum circulaire economie) en MBO ICT Fieldlab. In de nieuwe programmalijn Groene en Waterrijke identiteit zijn de plannen en eerste ontwerpen gemaakt voor de projecten Almeerderhout, Excellente groene en gezonde leefomgeving en Ecologische verbindingen. In 2021 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het toevoegen van een bijdrage aan de verbreding van de A27 en voor drie sleutelprojecten sport: Sport en bewegen in de openbare ruimte, Topsport en Buitenzwembad.

Het perspectief Oostflank MRA (Metropoolregio Amsterdam) – Klaar voor de toekomst - is in 2021 verder uitgewerkt voor Almere en de regio. Op basis daarvan is een concept Uitvoeringsagenda 2022 – 2024 opgesteld, waarin afspraken opgenomen zijn om de ambities uit het perspectief vorm te kunnen geven.

Registratienummer

2928157

Datum

7 maart 2022

Afdeling/Bureau

GE

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouder***Reus, J. de****Ter kennisname aan PS en
burgerleden**

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

2928157

In Almere zijn in de periode 2010 t/m 2021 ruim 14.000 woningen bijgebouwd, waarvan 1.615 in 2021. Hiermee is circa 24% van de RRAAM opgave van 60.000 woningen gerealiseerd. Ten opzichte van het voorgaande jaar is er een lichte toename te zien. De vraag naar woningen is onverminderd groot. Om deze opgave te kunnen realiseren zijn grote inspanningen nodig. Een goede bereikbaarheid en voorzieningen voor een goed functionerende stad zijn hierbij randvoorwaarden. De groei van Almere is geen doel op zich. Het gaat over de manier waarop groei kan bijdragen aan een nog mooiere stad en een internationaal sterke regio. De groei wordt ook aangegrepen om een verdere verbetering van het voorzieningen niveau (onderwijs, cultuur, etc.) en het vestigingsklimaat in Almere en de regio te stimuleren.

Van het jaarverslag is ook een beknopte versie gemaakt, in de vorm van een online magazine. Hierin wordt per programmalijn een sleutelproject visueel uitgelicht. Het online magazine kunt u bekijken via deze link: [jaarverslag 2021 - Almere 2.0 \(almere20.nl\)](https://www.almere20.nl/jaarverslag-2021).

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Jaarverslag Almere 2.0 2021	2949837	ja

Jaarverslag 2021

Bron: Maarten Feenstra

Inhoudsopgave

1. Inleiding

05 Inleiding

2. Visie, ambitie en uitvoering

07 Versterken Noordvleugel van de Randstad

07 Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer

08 Ambities, programma's en sleutelprojecten

3. Hart van de stad

12 Station en Stationsomgeving

13 (Rondje) Weerwater

15 Almere Centrum

16 Floriade

18 Financiën

4. Leer- en werkomgeving

22 Flevo Campus

24 Floriade Werkt!

25 Internationale Campus

26 Kenniscampus Stadshart

28 MBO ICT Field Lab

30 Financiën

5. Circulaire economie en energie

36 Stedelijke Grondstofstromen

37 PRICE

38 Stedelijk Voedselsysteem

39 Energiefonds

40 Balanceren Energienet

40 Ultradiepe Geothermie

41 Financiën

6. Cultuur, toerisme en sport

43 Kustzone Poort

46 Museale voorziening

47 Nationaal Park Nieuw Land – Almeersepoort

49 Financiën

7. Vernieuwend wonen

52 Prijsvraag Who Cares, project Binnenhaven

53 Digitale zelfbouw WikiHouse

54 Pilot Bouwen door de buurt

54 Floriade Duurzaam en digitaal

55 Circulaire bouw

56 Doorontwikkeling wonen en zorg: pilot woonconcept kwetsbare jongeren

56 Financiën

8. Groene en waterrijke identiteit

60 Unieke landschappen

62 Excellente Groene en Gezonde Leefomgeving

63 Ecologische Verbindingen

64 Financiën

9. Handelingsperspectief

68 Financiën

10. Financiën Fonds Verstedelijking Almere

71 Uitgaven Fonds Verstedelijking Almere

72 Inkomsten Fonds Verstedelijking Almere

73 Overprogrammering

73 Accountantsverklaring

11. Woningbouw en gebiedsontwikkeling

75 Woningbouw

75 Gebiedsontwikkeling Oosterwold

77 Gebiedsontwikkeling Almere Centrum Weerwater

12. Bereikbaarheid

79 Stedelijke Bereikbaarheid Almere (SBA)

80 Wegverbreding Schiphol Amsterdam Almere (SAA)

80 Spoor - OV SAAL

81 MIRT-Onderzoek Amsterdam Bay Area

81 A27

13. Toekomstbestendig Ecologisch Systeem IJmeer Markermeer

85 Toekomstbestendig Ecologisch Systeem IJmeer Markermeer (TBES)

01 Inleiding

Inleiding

Almere maakt deel uit van de Noordvleugel van de Randstad. Deze regio is voor Nederland een belangrijke economische motor. Ook in de toekomst moet dit een sterke, internationaal concurrerende regio zijn.

Deze regio moet bezitten over een prettig vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid en unieke natuur- en recreatiegebieden in en rond het Markermeer-IJmeer. Het Rijk, provincie Flevoland, gemeente Almere en gemeente Amsterdam hebben in de afgelopen jaren intensief met elkaar opgetrokken om op de oostflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) de condities te scheppen voor het versterken van de internationale concurrentiepositie van de Noordvleugel.

Deze toekomstvisie is in 2013 vastgelegd in de Regio- Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM). Hierin staan de ambities voor de gezonde groei van Almere beschreven waar het programma Almere 2.0 uitvoering aan geeft. In dit document staat beschreven welke opgaven er in de regio liggen voor ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking. In de bijbehorende Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere op een gezonde manier verder kan groeien.

Sleutelprojecten in ontwikkeling

In de afgelopen jaren is volop gewerkt aan de uitvoering van de gemaakte afspraken. De resultaten daarvan worden steeds meer zichtbaar in de stad. De gebiedsontwikkeling in Oosterwold draait op volle toeren. De werkzaamheden voor de vernieuwing van het station en de stationsomgeving zullen niemand zijn ontgaan. Het Rondje Weerwater krijgt verder vorm en op de Stadhuispromenade is het kleurrijke kunstwerk geplaatst als onderdeel van het nieuwe stadspark. Op het Floriadeterrein zijn onder meer Aeres Hogeschool en Food Forum als onderdeel van Flevo Campus opgeleverd en feestelijk geopend. In het najaar is ook de realisatie van het Kunstpaviljoen op het Floriadeterrein gestart. Ook de bouw van de Internationale Campus in het Anna Park is in 2021 van start gegaan.

In sleutelproject 'Nationaal Park Nieuw Land – Almeersepoort' zijn nieuwe elektrische voertuigen voor rondleidingen feestelijk in gebruik genomen. Publieksactiviteiten waren beperkt door de corona-regels, maar in de zomermaanden

konden toch vele bezoekers worden verwelkomd. Ook het StrandLAB op Almeerderstrand heeft culturele activiteiten georganiseerd en bezoekers ontvangen. In 2021 zijn de eerste WikiHouses opgeleverd in het kader van de programmalijn Vernieuwend wonen. In deze programmalijn zijn ook de eerste initiatieven voor het nieuwe experiment 'Bouwen met de buurt' ingediend.

Start van nieuwe sleutelprojecten

In 2021 zijn nieuwe projecten van start gegaan, conform het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2025, waaronder de sleutelprojecten PRICE en MBO ICT Fieldlab. In programmalijn Groene en waterrijke identiteit zijn de plannen gemaakt voor de projecten Almeerderhout, Excellente groene en gezonde leefomgeving en Ecologische verbindingen. In 2021 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het toevoegen van een bijdrage aan de verbreding van de A27 en voor drie sleutelprojecten sport: Sport en bewegen in de openbare ruimte, Topsport en Buitenzwembad.

Het perspectief Oostflank MRA (Metropoolregio Amsterdam) – Klaar voor de toekomst is in 2021 verder uitgewerkt voor Almere. Dit heeft geresulteerd in het perspectief Almere, stad met toekomst, dat in de zomer is vastgesteld. Op basis daarvan is een concept Uitvoeringsagenda 2022 – 2024 opgesteld, waarin afspraken opgenomen zijn om de ambities uit het perspectief vorm te kunnen geven.

Samenwerking is de sleutel tot succes

Het programma Almere 2.0 kan alleen slagen als er goed samengewerkt wordt met de betrokken overheden. Met het Rijk, provincie Flevoland en gemeente Amsterdam. Met omliggende overheden en maatschappelijke organisaties. Maar ook met de gemeente Almere en de stad zelf! In dit jaarverslag wordt inzicht geboden in de onderliggende programma's en sleutelprojecten. Ook wordt gerapporteerd over activiteiten in het kader van het Handelingsperspectief, de voortgang op woningbouw en het thema bereikbaarheid. Veel leesplezier!

02

Visie, ambitie en uitvoering

Versterken Noordvleugel van de Randstad

De Noordvleugel van de Randstad is één van de belangrijkste motoren van de Nederlandse economie. De regio kan zich meten met andere topregio's in Europa. Het gebied kent veel mensen met talent en ondernemerszin, een grote diversiteit aan bedrijvigheid, goedwerkende infrastructuur via land, lucht en water en een zeer goede digitale connectiviteit.

Ook is er een breed palet aan woonmilieus en landschappen aanwezig. Deze (internationale) topositie is echter geen vanzelfsprekendheid. Het economisch krachtenveld wisselt voortdurend. Het is van belang op deze veranderingen in te spelen of liefst zelfs vooruit te lopen om succesvol te blijven.

Om de regio nu en in de toekomst krachtig en concurrerend te laten functioneren, moet in het vestigingsklimaat in de hele Noordvleugel geïnvesteerd worden. Denk aan een forse groei in woningvoorraad, diversiteit aan woonmilieus, goede bereikbaarheid en unieke natuur- en recreatiegebieden.

Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer

In de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (2013) is een drietal met elkaar samenhangende ontwikkelingen benoemd om de concurrentiepositie van de Noordvleugel van de Randstad te versterken.

- Er wordt ingezet op het verbeteren van de (regionale) bereikbaarheid over zowel de weg (SAA: A1, A6 en A9) als het spoor (OV-SAAL). Op de langere termijn is de IJ-meerverbinding als structurerend element opgenomen.
- Er wordt ingezet op de ecologische kwaliteit van het IJmeer-Markermeer (TBES). Hierbij is het toekomstperspectief een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving met aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden.
- Er is beschreven op welke wijze Almere kan groeien.

Almere biedt goede mogelijkheden om een aanzienlijk deel van de geprognosticeerde lange termijn woningbehoefte van de Noordvleugel te accommoderen. In de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer is het toekomstperspectief voor Almere als volgt geformuleerd:

"Almere is een westelijk georiënteerde stad met circa 60.000 nieuwe woningen ten opzichte van 2010 en een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen. Almere is een volwaardig onderdeel van het regionale mobiliteitsnetwerk van de Noordvleugel. De IJmeerverbinding, een regionaal metroachtig systeem dat loopt tussen Almere Centrum (via Pampus en IJburg) en Amsterdam Zuid, is hierbij de stip op de horizon, gekoppeld aan de ontwikkeling van Almere Pampus.

In het vervolgonderzoek worden meerdere alternatieven voor de ontsluiting van Almere Pampus meegenomen, waaronder ook een ontsluiting via de Hollandse Brug."

De ontwikkeling van Almere is een omvangrijke opgave. Het betekent naast woningen en infrastructuur, tegelijkertijd zorgen voor een sociale, diverse, aantrekkelijke en leefbare stad met een eigen profiel. De gezamenlijke ambitie is om Almere door te ontwikkelen tot een stad waar het prettig is om te wonen, te werken en te recreëren.

Om gekwalificeerd personeel, bedrijven, kennisinstellingen en instituten uit binnen- en buitenland aan te trekken, wordt een diverse stedelijke omgeving ontwikkeld met zowel nieuwe, goed ontsloten hoogstedelijke als landelijke milieus. De nog te ontwikkelen stadsdelen sluiten naadloos aan in het unieke meerkernige stadsconcept. Almere is een evenwichtige stad met een diverse bevolking en goede voorzieningen op het gebied van cultuur, onderwijs, sport en werkgelegenheid. Met haar jonge bevolking kan Almere human capital leveren aan de economie van de Noordelijke Randstad. Dit profiel zorgt voor een complementariteit in de Noordvleugel en daarmee voor een versterking van de internationale concurrentiepositie.

Ambities, programma's en sleutelprojecten

Ten behoeve van het realiseren van de verstedelijkingsopgave zoals aangegeven in de structuurvisie Amsterdam Almere Markermeer is een negental bestuurlijke ambities voor Almere 2.0 geformuleerd.

Deze negental bestuurlijke ambities, inclusief een korte weergave, zien er als volgt uit:

1. Leefomgeving De stad ontwikkelt grotere diversiteit in leefmilieus en woningen, met een toenemende kwaliteit van de leefomgeving. Inmiddels is bijna een kwart van de woningbouwopgave in Almere gerealiseerd. Het gaat om onderscheidende woonmilieus binnen Almere en binnen de Noordvleugel. Duin, een duinlandschap gelegen aan het IJmeer, is een goed voorbeeld. Maar ook groenstedelijke, meer landelijke en dorpse woonmilieus die elders in het kerngebied van de Noordvleugel relatief beperkt beschikbaar zijn, worden in Almere op grote schaal aangeboden. Conform de woonvisie van Thuis in Almere, zullen er in de periode 2020-2030 24.500 woningen worden gebouwd. De verdichting van het centrum met 5.000 woningen is onderdeel hiervan. Daarnaast worden de mogelijkheden voor Pampus verkend.	3. Bereikbaarheid Almere is via de openbare wegen en het OV voor inwoners en bedrijven steeds beter bereikbaar, zowel binnen de stad als met de regio. Door de groei van de stad wordt het wegennet in en om Almere steeds zwaarder belast. Er zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet in het verbeteren van de regionale bereikbaarheid. Zowel via de (snel)weg (A1, A6, A9) als het openbaar vervoer (OV SAAL). De komende jaren wordt nog volop geïnvesteerd. Eveneens met betrekking tot de binnenstedelijke bereikbaarheid van Almere zijn goede resultaten geboekt. Op de Middellange Termijn (rond 2030) staat wederom de bereikbaarheid onder druk, mede door ruimtelijke ontwikkelingen in Almere, Lelystad en Zwolle. In 2021 is de MIRT verkenning A27 gestart, voor de verbreding van de A27 tussen knooppunt Eemnes en Almere Haven. Vanaf het voorjaar van 2020 zijn het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB) en Almere 2.0 een samenwerking gestart om onderzoeken uit te voeren en te komen tot een ontwikkelstrategie Amsterdam Bay Area. Eind 2020 heeft het BO MIRT het eindrapport “Naar een ontwikkelstrategie voor de Amsterdam Bay Area” vastgesteld. In 2021 zijn vervolgens een aantal specifieke vragen, waaronder een no regret pakket nader uitgewerkt. In deze rapportages zijn de resultaten van een groot aantal onderzoeken naar haalbaarheid, vergunbaarheid, erfgoed, inpasbaarheid, bekostiging en verhouding kosten en baten meegenomen. In februari 2022 wordt het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area afgerond.
2. Economie De economie wordt steeds diverser en daarmee vitaler, met een prettiger vestigingsklimaat en een toenemende werkgelegenheid. Het is nodig om de komende jaren vol in te blijven zetten op het versterken van het vestigingsklimaat. Zowel door het direct stimuleren van economische ontwikkelingen (vitaal centrum en voorzieningen) als voorzieningen die ondersteunen (onderwijs, cultuur, etc.). In 2021 is de economie landelijk met 4,8% gegroeid. In vergelijking met 2019 (voor de corona-pandemie) bedroeg de groei vorig jaar 0,8%. De krimp van 3,8% in 2020 is in een jaar tijd goedge maakt. Ook in Almere is de economie zich aan het herstellen van de eerste klap van de corona-pandemie. In het tweede kwartaal 2021 is ten opzichte van het tweede kwartaal 2019 sprake van een economische groei van 4%. Ten opzichte van het tweede kwartaal 2020 is er zelfs sprake van een groei van 9%. (bron: CBS) Sinds maart 2021 is het aantal lopende WW-uitkeringen aan het dalen. In juli 2021 bedroeg het aantal lopende uitkeringen 3.931. Daarmee is dit aantal weer ongeveer vergelijkbaar met het niveau van voor de corona-pandemie. Het aantal WW-uitkeringen voor personen tot 27 jaar is weer verder afgenomen tot 242 in juli 2021. Dat is minder dan het gemiddelde voor heel 2019 (267 uitkeringen).	4. Voorzieningen Het voorzieningenaanbod wordt steeds groter, diverser en hoogwaardiger, en sluit steeds beter aan bij de wensen en behoeften van (huidige en toekomstige) inwoners. Het hoger onderwijsaanbod in Almere wordt steeds breder. Daarnaast wordt ingezet op enkele bijzondere plekken met betrekking tot recreatie en toerisme zoals het Nationaal Park Nieuw Land en Kustzone Poort. In 2021 is de bouw van het Kunstpaviljoen gestart, als voorloper van een blijvende museale voorziening in Almere. Gezien de samenhang met vestigingsklimaat, leefomgeving en samenleving is het wenselijk vol in te blijven zetten op het versterken van het voorzieningen-aanbod.

5. GroenBlauw Het groenblauwe raamwerk groeit in kwantitatief opzicht mee met de stad, en wordt diverser en beter benut voor maatschappelijke functies. Er wordt volop gewerkt aan het (door)ontwikkelen van het groenblauw casco van Almere, onder meer in stadsbos Almeerderhout en het Nationaal Park Nieuw Land. Tevens zijn ontwerpen gemaakt voor een viertal belangrijke ecologische verbindingen en is samen met Aeres een plan uitgewerkt voor het inrichten van een groene en gezonde leefomgeving in Almere. Daarnaast zijn er stappen gezet in het realiseren van een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem Markermeer IJ-meer.

6. Samenleving De samenleving wordt steeds diverser, met een relatief aanzienlijke toename van bevolkingsgroepen die nu nog worden ondervetegenwoordigd (qua leefstijl, inkomen en leeftijd). Almere heeft de afgelopen jaren stappen gezet naar een meer diverse bevolking. Wat betreft leeftijdsopbouw sluit Almere steeds beter aan op de rest van de regio. In 2021 is de grijze druk met 0.9% toegenomen ten opzichte van 2020, en 1.7% toegenomen ten opzichte van 2019. In opleidingsniveau en huishoudenssamenstelling wordt Almere langzaam maar zeker steeds meer divers. Het gemiddelde inkomen blijft achter bij de rest van de regio, maar de ontwikkeling is positief.
--

7. Maatschappelijke ruimte Er wordt een werkomgeving gecreëerd waarin initiatieven van bedrijven, burgers en instellingen meer ruimte krijgen. Over de volle breedte van de ontwikkeling wordt ingezet op samenwerking met burgers en instellingen. Binnen Almere is de gebiedsontwikkeling goed verankerd met de ruimte voor zelfbouw (particulier opdrachtgeverschap) en bijvoorbeeld Oosterwold. Binnen de projecten die vanuit het Fonds Verstedelijking Almere (mede) gefinancierd worden, wordt vaak gewerkt met kaders die door burgers, bedrijven en instellingen ingevuld kunnen worden. Het nieuwe sleutelproject PRICE (praktijk- en innovatie centrum circulaire economie) is hier een goed voorbeeld van.

8. Duurzaamheid De capaciteit van zonnepanelen gaat ongeveer gelijk op met die van de rest van de regio. In het project Ultradiepe Geothermie wordt onderzocht het gehele stadsverwarmingssysteem op aardwarmte kan omschakelen. Almeerse huishoudens produceren per inwoner meer afval, maar scheiden het afval beter dan in de rest van de regio. De hoeveelheid restafval in Almere (niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval) is toegenomen in 2020. Een mogelijke oorzaak is de corona-pandemie waardoor men meer thuis is geweest. Desondanks neemt de hoeveelheid restafval sinds 2010 af ten opzichte van de rest van de regio. Tot slot wordt sterk ingezet op het versterken van Circulaire Economie in Almere.

9. Vestigingsklimaat Het vestigingsmilieu voor het wonen, werken en recreëren (zie 1 t/m 8) kent een eigen profiel, met kwaliteiten die bijdragen aan de gewenste diversiteit en dynamiek in de Noordvleugel.
--

In de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 uit 2013 staan acht thema's beschreven waarbinnen deze ambitie gestalte dient te krijgen:

 Onderwijs
 Cultuur
 Sport
 Economie (en Floriade)
 Duurzaamheid
 GroenBlauw
 Stedelijke Bereikbaarheid Almere
 Concurrentiepositie bestaande stad

De omschreven ambities en thema's zijn gecategoriseerd in zes programmalijnen, ieder met een aantal bijbehorende sleutelprojecten:

- Hart van de stad
- Leer- en werkomgeving
- Circulaire economie en energie
- Cultuur, toerisme en sport
- Vernieuwend wonen
- Groene en waterrijke identiteit

De sleutelprojecten worden (deels) mogelijk gemaakt met een bijdrage vanuit het door Rijk, provincie en gemeente gezamenlijk ingerichte Fonds Verstedelijking Almere. Hier wordt in navolgende hoofdstukken verslag van gedaan.

03

Hart van de stad

Bron: Struyk Verwo Infra

Hart van de stad

Almere Centrum: het hart van de stad neemt in toenemende mate een belangrijke plek in, zowel binnen Almere als binnen de regio. Belangrijk hierbij is de opgave 'versterken van het vestigingsklimaat' waarbij in de uitwerking veel meer nadruk op werkgelegenheid op informele werklocaties komt te liggen.

Almere heeft door de stedenbouwkundige opzet nagenoeg geen informele werkgelegenheid. Eén locatie waar dat wel mogelijk is, is het centrum van Almere. Het centrum biedt de beste vestigingsvoorwaarden vanwege de concentratie van verschillende functies (naast onderwijs en economie ook cultuur, horeca, maatschappelijke functies en wonen), het verblijfsklimaat (bijzondere openbare ruimtes, events) en ruimte en maatschappelijk draagvlak voor de benodigde verstedelijking van dit gebied.

Meerjarenprogramma Hart van de stad (2016 – 2025)

Om aan deze doelstellingen tegemoet te komen is in 2016 een programma bekrachtigd met een looptijd voor tien jaar. In de afgelopen vijf jaar is in de programmaliijn 'Hart van de Stad' ingezet op het verbeteren van de ov-bereikbaarheid, de woonkwaliteit en de verblijfskwaliteit. Deze inzet biedt ondersteuning bij de ontwikkeling van het hart van de stad tot excellente broedplaats voor economische ontwikkeling.

In deze programmaliijn zijn de volgende sleutelprojecten opgenomen:

- **Station en Stationsomgeving:** in dit project wordt er ingezet op het benutten van de economische potentie van de stationslocatie, het versnellen van de woningbouwopgave in het gebied en het werken aan de entree functie voor de stad. Het gebied wordt getransformeerd naar een plek passend bij de groei in reizigersaantallen en ontwikkeling van de stad. Het station functioneert hierbij als vliegwiel voor de knooppuntontwikkeling en vice versa.
- **Rondje Weerwater:** de noordoever (Almere Centrum) en de zuidoever van het Weerwater worden beter met elkaar verbonden. Ook de recreatieve en economische potentie van het Weerwater wordt beter benut en betrokken bij de binnenstadsontwikkeling.

- **Almere Centrum:** De Almeerse binnenstad wordt verder ontwikkeld door het versterken van routing en pleinen / hotspots als verblijfsgebieden in Almere Centrum en hierbij de verbinding tussen het Station(skwartier) en Floriade (via de Esplanade) door middel van de 'Groene Loper'.
- **Floriade:** de internationale wereldtuinbouwtentoonstelling vindt in 2022 in Almere plaats. De provinciale bijdrage aan Floriade wordt toegekend via het FVA.

Visie en Programma Almere Centrum 2020 – 2030

Naast de inzet en investering van het Fonds Verstedelijking Almere is er een visie en programma Almere Centrum. Dit integrale plan richt zich op de komende 10 jaar met een focus op inspanningen tot 2025. Een dynamisch centrumgebied vraagt om zowel lange termijn doelen als directe en concrete actie. Om de ambitie waar te maken zal de binnenstad divers, aantrekkelijk en onderscheidend moeten zijn. In belangrijke mate gelden deze kwalificaties nu al voor het centrum. Maar er zal ten opzichte van het huidige centrum een aanzienlijke sprong moeten worden gemaakt om dit zo te houden en uit te bouwen. De ambitie komt samen in een zevental programmadoelen waar het centrum zich de aankomende jaren op zal richten. Dit zijn vooral geen gesloten domeinen, juist in een gebied van één vierkante kilometer overlappen er veel functies, acties en gevolgen. Met deze doelen wordt de reeds gevoelde identiteit van de eeuwig jonge binnenstad verder ontwikkeld.

De programmadoelen vanuit de visie Almere Centrum zijn:

- Functiemix verbeteren
- Natuurlijk verstedelijken
- Als cultureel hart versterken
- Verblijfskwaliteit verbeteren
- Werkgelegenheid vergroten
- Bereikbaarheid en routing versterken
- Versterken hoger onderwijs

Station en Stationsomgeving

Almere Centrum is het grootste intercitystation aan de Flevolijn en heeft daarmee een belangrijke functie in het openbaarvervoernetwerk van de regio. De verblijfswaarde, de ontmoetingswaarde en daarmee ook de economische waarde van het stationsgebied blijven echter achter bij de groei in reizigersaantallen en de ontwikkeling van de stad.

Met oog op de ontwikkeling in Almere Centrum en Floriade in 2022 wil de gemeente, in samenwerking met partners, het station en het gebied eromheen transformeren tot het visitekaartje van de stad. Diverse partijen zoals NS, ProRail en vastgoedeigenaren ontwikkelen samen met de gemeente Almere en de provincie Flevoland plannen voor de korte en lange termijn.

Doelstellingen

- Het verbeteren van het stationskwartier als prettige plek in de stad om te wonen, werken, studeren, ondernemen en verblijven;
- Het verbeteren van het stationskwartier als comfortabel en optimaal functionerende schakel in de deur-tot-deur-reis;
- Station en stationskwartier door ontwikkelen tot een aantrekkelijke entree/plek van ontvangst en daarmee een visitekaartje van de stad;
- Optimaal benutten van de economische potentie van het knooppunt Almere stationskwartier.

Resultaten

Station

Gemeente Almere, provincie Flevoland, ProRail en de NS hebben de handen ineen geslagen om een stationscomplex te realiseren waar reizigers zich prettig voelen, hun fiets makkelijk en veilig kunnen parkeren, dat de barrière opheft tussen noord- en zuidzijde van het centrum en een moderne uitstraling heeft met voorzieningen.

Er is in 2021 in het stationsgebied van Almere intensief gewerkt aan een aantal projecten:

- De verbetering van het station Almere Centrum: een nieuwe en grotere hal, twee moderne fietsenstallingen, heringerichte perrons, verfraaiing van het busstation en renovatie van de perronkap, inclusief het aanbrengen van zonnecellen en zonnepanelen;
- De herinrichting van Stationsplein en Mandelaplein;
- Verbeteringen aan het Spoorbaanpad door de stad, waarvan een gedeelte parallel aan het station loopt en fysiek met het station verbonden is;
- De beide Station Offices naast het station worden getransformeerd tot moderne woningcomplexen (door Ontwikkelaar Kroonenberg Groep).

Station Mandelaplein (Bron: Richard Terborg)

Het stationsproject heeft in 2021 vertraging opgelopen. De belangrijkste factoren die van invloed zijn geweest op het verloop van de uitvoering zijn in het algemeen:

1. Een korte planvormingsperiode tot en met uitvoering: planvorming, voorbereiding en uitvoering van het stationsproject hebben vanaf het begin (2018) onder tijdsdruk gestaan. Een periode van vier jaar (2018-2022) is voor een project van deze omvang zeer ambitieus, zeker in combinatie met aanpalende projecten;
2. Het werken met diverse projecten in een klein stedelijk centrumgebied vergt het uiterste van alle opdrachtgevers en opdrachtnemers. Een tegenvaller in het ene project veroorzaakt onmiddellijk een effect in het naastgelegen project, bijvoorbeeld in vertraging op de uitvoering, personele capaciteitsproblemen, hinder van bouw- en verkeersstromen en andere afhankelijkheden. Het stationsgebied moet ondertussen ook functioneren, te denken valt aan het uitvoeren van de dienstregeling van het busverkeer, bereikbaarheid van winkeliers en openhouden van routes;
3. De projecten, met name het stationsproject, startten ongeveer gelijktijdig met de uitbraak van de coronapandemie. Naast uitval en leveringsproblemen van bouwmaterialen, hebben de maatregelen die de overheid en opdrachtgevers als ProRail moesten treffen stevige impact gehad;
4. Er bleken in het Definitief Ontwerp van het station een aantal – deels voorziene, maar ook onvoorziene – onnauwkeurigheden en ontwerpfouten te zitten, die herontwerpen vereisten. De grootste tegenvallers traden op bij de oostelijke fietsenstalling, waar de gevels en vloer niet bleken te voldoen aan de eisen. Onlangs bleken lekkages aan het Spoorbaanpad aanzienlijk gecompliceerder dan vooraf geanalyseerd, waardoor de effecten op de onderliggende stationsruimten groot waren;

5. Door dit samenspel van factoren is er vertraging opgelopen en heeft de stationsaannemer herhaaldelijk zijn planning moeten bijstellen. De aannemer heeft gedurende het gehele uitvoeringstraject veel moeite gehad om een robuuste planning op te stellen en in control te komen.

Genomen maatregelen

Om de vertragingen op de scopeonderdelen zo veel mogelijk te beperken hebben opdrachtgevers en opdrachtnemers een aantal maatregelen getroffen:

- Er vindt frequent overleg plaats op de diverse plannings en er worden gezamenlijk bijsturingmaatregelen getroffen. Aannemers werken goed en flexibel samen op de werkvloer. Opdrachtgevers sturen tijdig bij, dan wel nemen besluiten over raakvlakproblemen;
- Tweemaal per week vinden veiligheidsinspecties plaats om te borgen dat publiek en grote stakeholders als Keolis zo min mogelijk overlast ondervinden. Veiligheid moet te allen tijde gewaarborgd blijven;
- Er wordt frequent gecommuniceerd naar ondernemers, omwonenden en andere stakeholders;
- Waar mogelijk wordt extra personeel aangetrokken, worden langere werktijden gehanteerd, en meer werkdagen en doorwerken tijdens de bouwvak en kerstvakantie.

Naast de bovengenoemde aanpassingen aan het stationscomplex wordt ook gewerkt aan toevoeging van kunst aan het station (onderdeel project Groene Loper in het sleutelproject Almere Centrum). Door de vertragingen zullen deze kunstuitingen naar achteren schuiven.

(Rondje) Weerwater

Het Weerwater is de centraal gelegen waterplas van Almere. Aan de noordzijde geflankeerd door Almere Centrum en aan de zuidzijde door het toekomstige Floriadeterrein. Met haar groene oevers, strandjes en sportieve mogelijkheden is het Weerwater nu al de plek waar Almeerders graag recreëren.

Met de vooruitzichten van Floriade Expo 2022 is er de kans en de uitdaging om het Weerwater tot dé plek te maken in de stad, waar Almeerders, bezoekers en passanten komen om te sporten, te recreëren en elkaar te ontmoeten. Met het Rondje Weerwater worden de noordoever (Almere Centrum) en de zuidoever van het Weerwater met elkaar verbonden. De komende jaren staan in het teken van de uitvoering van de plannen die hiervoor zijn opgesteld.

Doelstellingen

- Het Weerwater onderdeel maken van Almere centrum;
- Het recreatieve potentieel van het Weerwater benutten;
- Verbinding van het centrumgebied met Floriade(wijk).

Stationsomgeving

Het stationsgebied in Almere Centrum wordt een aantrekkelijke entree van de stad. Een waar visitekaartje. Op verschillende momenten hebben Almeerders en belanghebbenden gereageerd op de plannen voor de stationsomgeving. De werkzaamheden aan het Stationsplein en Mandelaplein zijn in 2021 gestart. Mede als gevolg van de bovengeschetste ontwikkelingen hebben deze werkzaamheden ook vertraging opgelopen (kabels en leidingen, rioleringswerkzaamheden, doorwerken van vertragingen in naastgelegen projecten).

Vooruitblik

Station

Het is helaas onvermijdelijk gebleken dat de werkzaamheden aan het station niet bij de opening van Floriade helemaal gereed zullen zijn. Met name in het gebied hal-oostelijke fietsenstalling lopen de werkzaamheden uit. Volgens de huidige inzichten zijn de werkzaamheden medio juni 2022 gereed. ProRail, NS en gemeente treffen zo veel mogelijk maatregelen om ervoor te zorgen dat stations- en Floriade-bezoekers geen hinder zullen ondervinden en zich goed welkom geheten voelen.

Stationsomgeving

De opgelopen vertragingen in de openbare ruimte zullen naar verwachting niet leiden tot uitloop op de voorziene einddatum. Bij de start van Floriade zijn de pleinen gereed, op enkele aanhelingswerkzaamheden aan het stationsgebouw na.

Resultaten

Track Rondje Weerwater

Het jaar 2021 heeft voornamelijk in het teken gestaan van de uitvoering en het afmaken van de verschillende deelprojecten die samen het kleine Rondje Weerwater vormen. Toegespitst op, uiterlijk in de winter van 2021/2022, gerealiseerd krijgen van de Track Lumièrepark, Track Stedenwijk, Track Zuidoever (ondergrond en ruwbouw), Weerwaterbrug, Limburgbrug, Esplanade, Horeca faciliteit, Stadsstrand, Steigers veerverbinding en de eerste drie ankerpunten (sport parkeercirkels Atlantisstrand, pleisterplek Fantasiehaven, inpassing horeca faciliteit).

Esplanade

Aan de Esplanade zijn in 2021 drie grote werken gestart: de bouw van het horecapaviljoen, de aanleg van het stadsstrand en de aanleg van de steigers ten behoeve van de veerverbinding over het Weerwater.

Deze drie werken tezamen vormen het sluitstuk van het werk aan de Esplanade. Er zijn tegenslagen geweest en het is niet gelukt de werkzaamheden gereed te hebben voor het einde van het jaar 2021, maar het werk vordert goed en zal begin 2022 zijn afgerond.

Weerwaterbrug

De Weerwaterbrug is opgeleverd en is in gebruik genomen. Nog niet als doorgaande route, dat gebeurt pas na Floriade, maar wel als landmark waarop gewandeld kan worden. Ook is de aansluiting gemaakt van de Weerwaterbrug op de track Lumiërepark en iets verderop met het Fongerspadij. De aansluiting op het Fongerspadij is uitgevoerd in combinatie met groot onderhoud. Het Fongerspadij is verbreed en van rood asfalt voorzien waardoor deze fietsroute een logische bestemming is geworden voor snelfietsverkeer. Hierdoor zal mogelijke overlast van snelfietsverkeer op de track worden vermeden.

Bron: Maarten Feenstra

Programmering

Om het dagelijks gebruik (recreatie en activiteiten) van het Weerwatergebied te stimuleren, worden er de komende jaren diverse functies en activiteiten op de oevers en langs het Rondje Weerwater toegevoegd. Daarnaast wordt ingezet op evenementen, wedstrijden en ontwikkelingen rondom en op het Weerwater. In 2021 hebben er diverse gesprekken plaatsgevonden met stakeholders en worden er samenwerkingen aangegaan met (lokale) ondernemers, partners, culturele instellingen, producenten etc. om tot (nieuwe) concepten voor programmering te komen die voor activering van het Weerwatergebied kunnen zorgen. Deze programmering vindt in 2022 plaats. Voorbeelden zijn o.a. de programmering vanuit 180 dagenprogramma 2022 op en rond het Weerwater vanuit het thema Almere Floats zoals het NK suppen, botenparade i.s.m. AIY en FloatingGroup, en activiteiten vanuit de DutchWaterweek. Ook het behoud van elementen vanuit het Kunst- en cultuurprogramma Floriade Expo is onderdeel van de programmering Weerwater. Daarnaast is er een verzoek van Aeres Hogeschool i.s.m. restaurant View voor een drijvende voedseliland in het Weerwater ten tijde van de Floriade Expo. Hiervoor heeft Aeres een vergunning aangevraagd.

Samen met stichting Kunstmuseum Flevoland en een aantal culturele organisaties uit Almere, wordt de haalbaarheid van een jaarlijks terugkerend lichtkunstfestival op en rond het Weerwater onderzocht. Een eerste editie kan plaatsvinden in 2022. Ook is het Weerwater het gebied van het nieuwe LandArt vanuit provincie en gemeente. De uitvraag aan kunstenaars is in 2021 versterkt. Medio 2022 wordt er een keuze gemaakt.

Vanuit het programmeringsbudget Rondje Weerwater is er in cofinanciering een financiële bijdrage verstrekt aan alle eerder genoemde programmering.

Vooruitblik

Track Rondje Weerwater

De herplaatsing van een bestaand voetgangersbruggetje ter verbetering van de wandelmogelijkheden in het ruige bosdeel staat gepland voor 2022. De voorbereidingen voor het ontwerp van het Lange Rondje Weerwater, de route langs Filmwijk Zuid en de A6 richting het Floriade gebied worden hiervoor gestart. Hierover wordt eerst het gesprek met omwonenden aangegaan om van hen te horen wat zij belangrijk vinden.

Esplanade

In 2022 wordt duidelijk of de investeringen in dit gebied gaan leiden tot een hogere gebruikswaarde en of het gebied een welhaast automatische drukker bestemming gaat worden, het gehele jaar door met evenementen en als verblijfsgebied bij mooi en slecht weer. Dit is ook de plek waar-naartoe bezoekers van Floriade gaan om via het horecaviljoen de veerboot te nemen richting Floriade.

Bron: Richard Terborg

Weerwaterbrug

De Weerwaterbrug inclusief de aanlandingen op de oevers van Floriade en Lumiërepark is weliswaar in 2021 opgeleverd en is in principe gereed voor openbaar gebruik. Echter, als doorgaande route kunnen Almeerders pas na Floriade 2022 van deze brug gebruik maken als verbinding in het zogenaamde kleine Rondje Weerwater. Eind 2022 is de doorgaande route een feit.

Ankerpunten

Ook in 2022 wordt er verder gewerkt aan de zogenaamde ankerpunten. Dit zijn betekenisvolle plekken aan de oevers van het Weerwater die de route voor de wandelaars en de fietsers in het gebied nog meer aantrekkelijk maken.

Almere Centrum

Sleutelproject 'Almere Centrum' zet in op de ontwikkeling van winkelcentrum naar kloppend hart van de stad en regio ter bevordering van de economische groei. Nadruk op het versterken van de functiemix, regionale positionering, routing en het ontwikkelen van de Groene Loper vanaf de noordzijde van het station, via het Weerwater, tot aan de nieuwe woonwijk Hortus.

Door de centumpartners worden gezamenlijke projecten en activiteiten voorzien, die aansluiten op programmadoelen zoals benoemd in de visie en het programmaplan 'Almere Centrum, de eeuwig jonge binnenstad'. Er wordt ingezet op het versterken van de functiemix, wat bestaat uit het toevoegen van woningbouw in het centrum, het blijvend vernieuwen van retail en horeca, stimulering van informele werklocaties (middelen partners en gemeente), versterking van regionale aantrekkingskracht en de routing en pleinen.

Doelstellingen

- Toevoeging van sterke publiekstreckende winkels, evenementen en het versterken van de verblijfs- en beleevingswaarde.
- Verbetering van de routing in het centrum om het publiek te verleiden het hele centrum te laten beleven en langer te laten verblijven dan gepland (loper en pleinen-strategie).
- Een zeer goede bereikbaarheid (auto, ov en fiets).
- Toevoegen van programma's zoals woningbouw.

Almere Centrum zal met de benoemde doelstellingen uitgroeien tot een kloppend hart voor bewoners en bezoekers uit stad en regio.

Vanuit het Fonds Verstedelijking Almere is er voornamelijk focus gelegd op de realisatie van de Groene Loper, het versterken van routing en pleinen/hotspots die het Station via de Esplanade verbindt met Floriade (zuidoever Weerwater).

Resultaten

Groene Loper

De structuurversterking van het centrum richt zich op het verbeteren van de beleevingswaarde van het centrum en het versterken van de route door het centrum. Dit vereist een aanpak over de lengte van 800 meter: van station tot aan het Weerwater via een Groene Loper. Vanuit de visie Zeegroen worden er diverse kunstwerken in de openbare ruimte gerealiseerd.

Programmering

In 2022 wordt er verder gewerkt aan de programmering van het toekomstige Weerwatergebied. De programmering en initiatieven op en rond het Weerwater die bijdragen aan meer gebruik worden waar mogelijk (financieel) ondersteund.

In 2021 is het kunstwerk 'de golvende bank' geplaatst in het park op de Stadhuispromenade. De opening vindt plaats in maart 2022. Tevens is in 2021 verder gegaan met het technisch ontwerp voor de kunstwerken nabij en in het station. Dit proces verloopt moeizaam. De partijen staan onder druk om de realisatie van het station te voldoen (zie hoofdstuk station en omgeving).

Bron: Richard Terborg

Herinrichting Stadhuispromenade

De werkzaamheden zijn in 2021 gestart. Het park wordt in maart 2022 opgeleverd. Het was een ingewikkeld proces. Ook in dit deel van het centrum was de ondergrondse infrastructuur anders dan op tekening en na verschillende vooronderzoeken. Tijdens het project moesten er een aantal zaken worden opgelost. Tevens is het werk gecombineerd met vervanging van het rioleringssysteem. Dit heeft voor vertraging van het project gezorgd.

Communicatie, marketing en organisatie Almere Centrum

Door de maatregelen in verband met de coronacrisis konden de meeste geplande evenementen niet doorgaan. In plaats van uitvoering van de evenementenkalender ter bevordering van de doelstelling 'Toevoeging van sterke publiekstreckende winkels, evenementen en het versterken van de verblijfs- en beleevingswaarde' is er ingezet op crowdcontrol en signing, zodat de bezoeker van de binnenstad op basis van de 1,5 meter economie toch de binnenstad kon blijven bezoeken.

Vooruitblik

In maart 2022 wordt de Stadhuispromenade opgeleverd. Samen met de samenwerkende partners in Almere Centrum wordt invulling gegeven aan de marketing van het gebied en de activiteiten in het centrum, ter versterking van de beleving. In 2022 vindt de Floriade Expo in Almere plaats. Daarmee biedt Floriade bij uitstek het podium om Almere als aantrekkelijke culturele, groene en bruisende stad te profileren. Naar verwachting kan Floriade 2 miljoen bezoekers verwachten. Hoeveel daarvan uiteindelijk ook het centrum van Almere zullen bezoeken, is afhankelijk van de gekozen interventies.

Floriade

In het vastgestelde Masterplan Floriade is rekening gehouden met een door provinciale staten goedgekeurde provinciale bijdrage van €10 miljoen uit de IFA-middelen. De uitkering van deze middelen loopt via het Fonds Verstedelijking Almere.

Resultaten

Circulaire bruggen

Voordat Floriade opent, moeten alle vier bruggen van de Bruggencampus opgeleverd zijn. De Bruggencampus blijkt een uniek project waar kennis over circulariteit in bruggenbouw is uitgetest en waar grote sprongen voorwaarts worden gemaakt in digitalisering van materialen. Omdat de komende decennia zo’n 30.000 bruggen en viaducten in Nederland moeten worden vervangen, levert de Bruggencampus inzichten op die voor de sector van grote betekenis kunnen zijn. Tijdens Floriade wordt de opgedane kennis gedeeld met de vakwereld in binnen- en buitenland. Maar omdat de Bruggencampus met incidentele middelen is opgezet, zal 2022 ook in het teken staan van het borgen van de kennis.

Eind oktober zijn twee bruggen (Beverbrug en Kleine Rondje Weerwaterbrug) opgeleverd. Omdat er sprake is van twee unieke bruggen en omdat de betekenis voor de enorme vervangingsopgave in Nederland zeer groot kan zijn, is er veel aandacht in de pers en de vakwereld gegenereerd. Dat dit iets unieks is, blijkt uit de nominatie voor de Circular Awards 2022. De onthulling van de bruggen ging gepaard met een expositie (de eerste ter wereld!) van 30 innovatieve circulaire viaducten die samen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is georganiseerd (Small Business Innovation Reserach inzendingen).

Door het project zijn er grote stappen gemaakt met de toepassing van geopolymeer beton (= cementloos beton) in de constructie, gecombineerd met ‘geoogst’ betonpuin uit Almere. Deze combinatie is uniek in Europa. Samen met de aannemer, VTH en Stadsruimte is er een monitoringsplan opgesteld, omdat nog moet blijken hoe de brug zich de aankomende 80 jaar zal houden. Het materiaal is door KIWA gecertificeerd op onder andere veiligheid, kracht, duw en treksterkte. Hierdoor zijn de bruggen genomineerd voor de nationale Betonprijs 2021. De bruggen (en de Bruggencampus) krijgen veel positieve aandacht in vakpersbladen,

Met het maken van een bijzondere programmering van 180 dagen tijdens Floriade, wordt een aanzienlijk deel van die bezoekers verleid om hun bezoek te combineren met een activiteit in de stad. Almere Centrum is hier de uitgelezen plek voor. Ook wordt er verder gewerkt aan invulling van de 8-pleinen-strategie. Voor de kunstwerken nabij het station zal er een definitief ontwerp komen en wordt er een keuze gemaakt in de andere projecten vanuit de visie Zeegroen. Tot en met 2022 worden de plannen vanuit dezelfde visie samen met de centrumpartners verder ontwikkeld en uitgevoerd.

zoals Cobouw, Infrasite, GWWTotaal, Kiwa, Bouwwereld en Straatbeeld, Urban Innovators, Beton en Staalbouw. Ook wordt er positief gereageerd op de online colleges die vanuit de Bruggencampus zijn georganiseerd. De colleges krijgen per thema vervolg in de programmering voor het Floriade jaar (zie ‘vooruitblik 2022’). Tevens is de Bruggencampus bezig om haar activiteiten structureel te borgen voor de periode na Floriade.

De Gemeenschappelijke Data Omgeving (GDO) is uitgebreid met de gehele infrastructuur (boven- en ondergronds) van Floriade, wat automatisch kan leiden tot een digital twin van Floriade. Daarnaast is een onderzoek gestart hoe de ontwikkelde kennis geborgd kan worden bij de diverse stakeholders (opdrachtgevers zoals gemeente en provincie) en de opdrachtnemers. Geconstateerd is dat er sprake is van een nieuwe werkwijze en aanpak voor alle betrokkenen, voortvloeiend uit circulair werken. Dat vergt specifieke competenties van mensen, functies en organisaties. Er is een heldere ‘mismatch’ tussen de vraag naar en het aanbod van voldoende mensen met de juiste 21-eeuwse, circulaire competenties. Daarom is er samen met het Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE) een pilot gestart met een nieuw platform: de Gemeenschappelijke Competentie Omgeving (GCO). Hierin worden de 21-eeuwse skills – de nieuwe circulaire competenties – gekoppeld aan opdrachten en challenges. In februari 2022 vindt de evaluatie van de pilot plaats.

In het kader van de Masteropleiding Information Studies van de UvA werken 20 studenten 6 maanden lang aan een Data Science Project (DSP) ten behoeve van de Bruggencampus. De studenten ontwikkelen een ‘decision and trade-off model’ voor de bruggen van de gemeente Almere en de Provincie Flevoland, rekening houdend met belangrijke factoren zoals de mate van circulariteit, het minimaliseren van negatieve milieueffecten en de impact op stakeholders.

Eind januari 2022 vindt hun eindpresentatie plaats.

Voor de realisatie van de bruggen is een cementloos en circulair beton ontwikkeld (‘CC-beton’), met een CO₂-footprint die 52% lager is dan de footprint van regulier cementbeton. Cementloos vanwege het gebruik van geopolymeren en activatoren als bindmiddel; circulair vanwege het gebruik van gerecyclede toeslagmaterialen (granulaat en zand). Het CC-beton is ook goed te recyclen met reeds bestaande technieken. De partners van dit project willen hun gewonnen aanbesteding voor de bouw van 2 bruggen op Floriade 2022 (georganiseerd door de Bruggencampus) aanwenden om verder te gaan, en CC-beton in de markt geaccepteerd te krijgen en de toepassing op te schalen. Daarmee ontsluiten zij een potentieel om 0,5 megaton aan CO₂-uitstoot te voorkomen bij de (ver)bouw van de 40.000 bruggen in Nederland. Hiervoor is een subsidie toegekend van het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling.

De zogenoemde Bruggencampus Flevoland-Floriade doen kennis op en wisselen deze uit over:

1. Nieuwe innovatieve bruggen;
2. Een tweede leven voor bruggen;
3. Circulaire bruggen (voor hergebruik) bijvoorbeeld de bruggen die ontwikkeld zijn als experiment (biobased brug TU Eindhoven, “blokjes brug” van Rijkswaterstaat) en toegepast gaan worden op en rond Floriade. Bij de biobased brug maakt de Bruggencampus onderdeel uit van een Interreg project, waarmee er een multiplier ontstaat;
4. Gemeenschappelijke Data Omgeving (GDO) waarin instrumentarium gezocht wordt voor betere afstemming en samenwerking tussen betrokken partijen. De GDO is tevens de verzamelplaats van waaruit alle kennis via open source beschikbaar komt, maar ook, lerend in de praktijk, aangevuld zal worden.

Floriade Dialogues

Met de Floriade Dialogues wordt een internationaal platform en netwerk gecreëerd, waarbij professionals op het gebied van wetenschap, bedrijfsleven en overheid samen komen om het centrale thema van de Expo te bespreken: ‘Growing Green Cities’. Het doel van deze dialogues is het stimuleren van positieve effecten op duurzame groene stedelijke ontwikkeling, adequate en veilige voedselproductie en een evenwichtig gebruik van de natuur binnen de grenzen van natuurlijke hulpbronnen. De Floriade Dialogues worden georganiseerd door de Flevocampus (zie Hoofdstuk 3).

Floriade Programming

In 2021 is in nauwe samenwerking tussen Provincie, Floriade BV en gemeente Almere gesproken over de concrete invulling en nadere uitwerking van het laatste deel van de provinciale bijdrage. Dit heeft erin geresulteerd dat medio 2021 overeenstemming is gekomen over de besteding van € 3,6 miljoen.

Dit bedrag is verdeeld over de volgende onderdelen:

- Flevoland in de regio (€ 750.000)
- Cultuur (€ 1.000.000)
- Congressen (€200.000)
- Attracties (€ 500.000)
- Duurzaamheid (€ 700.000)
- Invulling Foodforum / Filmpjesbibliotheek (€ 450.000)

In het tweede helft van 2021 zijn een aantal van de bovengenoemde thema’s opgepakt. Zo is de Provincie bezig met een B2B programmering (met Horizon Flevoland) en een programma Floriade in de Regio (met Visit Flevoland). Op het gebied van cultuur draagt de provincie bij aan een breed spectrum van de culturele programmering en worden de eerste uitgaven gedaan voor het realiseren van een bos-theater met kindervoorstelling en de openingsshow. Onder de noemer van attracties worden de eerste kosten gemaakt voor Agroforestry op Utopia en om ‘instagrammable’ plekken te creëren op het Floriadeterrein.

Resultaten

Circulaire bruggen

In 2022 werkt de Bruggencampus via 2 lijnen, namelijk:

Lijn 1: 2022 wordt het jaar waarop de Bruggencampus haar kennis gaat verspreiden via de programmering die gaat plaatsvinden tijdens Floriade. De concept programmering ziet er als volgt uit:

Wanneer	Concept programma: Building bridges a new way
April	Opening: The Floriade Bridges
Mei	Smart, old & new materials
Juni	5D collaboration
Juni/juli	Circulaire brug dag (consumenten en jeugd)
September	The ‘climate friendly’ businesscase
Oktober	Connecting circular infrastructure

Daarnaast verzorgt de Bruggencampus ook een deel van de programmering in de Green Innovation Hub. Dit is onderdeel van het Rijksoverheidspaviljoen DIX – Dutch Innovation Xperience. Deze agenda wordt op dit moment samengesteld.

Lijn 2: Borging Bruggencampus

Na Floriade blijft de Bruggencampus bestaan, echter met de overheid als één van de ketenpartners en niet meer als de coördinerende, trekkende partij. De bruggencampus moet daarom stevig geborgd worden bij betrokken stakeholders en onderdeel worden van de legacy van Floriade.

In april wordt de Smart Circular Bridge die i.s.m. de TU/e via een Interreg subsidie tot stand is gekomen, onthuld tijdens het openingscongres van de Bruggencampus.

Financiën

Hart van de stad	Begroting 2021	Gerealiseerd	Vershil
Programmasturing lijn 1	514	400	114
Station (en omgeving)	16.863	11.787	5.076
Almere Centrum	3.038	1.845	1.193
Rondje Weerwater	6.140	5.428	712
Floriade projecten	2.992	2.130	862
Totaal	29.547	21.590	7.957

Bedragen € x 1.000

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Toelichting: Programmasturing lijn 1

De onderschrijding wordt veroorzaakt, doordat er minder budget nodig was voor o.a. de ontwikkeling van het handelingsperspectief. Het budget wordt toegevoegd aan de vervolgfase en uitwerking.

Toelichting: Station en stationsomgeving

De onderschrijding wordt vooral verklaard door het moment van start bouw en vertraging in de uitvoering. Deze vertraging kent meerderde oorzaken. Uiteraard zijn hier ook de corona- effecten zichtbaar. Daarnaast is gebleken dat het Definitief Ontwerp enkele forse fouten bevatte, zijn er substantiële ontwerpwijzigingen benodigd geweest ten aanzien van de vloer van de oostelijke stalling en de gevelpartijen van deze stalling. Oplevering en besteding van de middelen voor het station en stationsomgeving wordt medio 2022 verwacht in plaats van eind 2021. In een raadsbrief is hier begin januari 2022 uitgebreid aan de raad over gerapporteerd.

Toelichting: Almere Centrum

De onderschrijding wordt veroorzaakt door o.a. latere herinrichting van de stadhuispromenade. Uitvoering is gestart in 2021, oplevering en besteding middelen wordt verwacht in maart 2022. Een groot gedeelte van deze middelen wordt dan ingezet. Tevens zijn de middelen bestemd voor het toevoegen van kunst op het station nog niet volledig uitgegeven. Deze uitgaven lopen gelijk met de fasering van bouwwerkzaamheden van het station en stationsomgeving.

Toelichting: Rondje Weerwater

In 2021 is veel werk verzet aan het stadsstrand, de track, verbeteren van de Limburgbrug, groenvoorziening van het Maastrichtkwartier en de laatste werkzaamheden voor de Esplanade. Door corona-effecten zijn geplande werkzaamheden verschoven in de tijd. De effecten in de besteding van de middelen gaan hiermee gepaard. Deze worden in 2022 verwacht.

Toelichting: Floriade

Medio 2021 is er overeenstemming bereikt met de provincie over een groot deel van de inzet van de provinciale middelen ten behoeve van de Floriade Programmering. Mede doordat hierdoor een groot deel van het jaar reeds was verstreken konden nog niet alle voorgenomen projecten en activiteiten dit jaar worden uitgevoerd. Betreffende projecten worden in 2022 alsnog uitgevoerd en de verwachting is dan ook dat betreffende middelen in 2022 (in aanloop naar en tijdens het evenement Floriade) alsnog aangewend zullen worden.

Bron: Maarten Feenstra

04

Leer- en werkomgeving

Leer- en werkomgeving

Een sterke, uitgebreide en kwalitatief hoogwaardige onderwijsstructuur is een levensader voor elke stad. Almere wil een stad zijn waar ieder zijn of haar talenten optimaal kan (door)-ontwikkelen, een heel leven lang.

Een stad waar het onderwijs naadloos aansluit op de arbeidsmarkt, waar ondernemerschap en innovatie floreren en waar Almeerse jongeren in hun eigen stad kunnen blijven wonen om te studeren. Een stad waar kennisinstellingen, bedrijven, studenten en werknemers zich willen vestigen omdat hier altijd goede werknemers te vinden zijn, er een innovatief en ondernemend klimaat heerst en in samenwerking wordt gewerkt aan nieuwe kennis en producten. Goed onderwijs betekent economische groei van een stad en een prettig vestigingsklimaat voor bedrijven en (jonge) mensen.

Binnen deze programmalijn wordt ingezet op het stimuleren van kwalitatief goed en aantrekkelijk onderwijs, op talentontwikkeling en op kenniscirculatie tussen onderwijs, kennisinstellingen en bedrijfsleven. Dit deden we al met de sleutelprojecten Flevo Campus, Floriade Werkt! en Internationale Campus. Begin 2021 zijn daar nog twee sleutelprojecten bij gekomen, namelijk de Kenniscampus stadshart en MBO ICT Field Lab. In het vervolg van dit hoofdstuk staat per sleutelproject een uitgebreide toelichting op het afgelopen jaar.

Doorontwikkeling programmalijn Versterken leer- en werkomgeving

Sinds september 2021 is, aanvullend op de sleutelprojecten, gestart met het definiëren van de gemeentelijke koers op het gebied van het versterken van de leer- en werkomgeving voor de komende jaren. Het uitgangspunt is daarbij dat het substantieel versterken van de kennisinfrastructuur in Almere een voorwaarde is voor evenwichtige groei, het versterken van het ondernemersklimaat en het aanpakken van de bestaande disbalans op economisch, sociaal en demografisch gebied. Hoogwaardig onderwijs op alle niveaus is bovendien essentieel voor de persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke redzaamheid en duurzame zekerheid van bestaan. Dat vereist investeringen in alle onderwijssectoren en in onderzoek en innovatie. Dit heeft zich vertaald in een doorontwikkeling van de programmalijn: er zijn drie sporen geformuleerd als basis voor een langjarige en duurzame ontwikkeling.

Deze sporen zijn aanvullend en voortbouwend op de reeds lopende sleutelprojecten.

De komende jaren vormen deze sporen de kern van het programma:

- Gelijke kansen voor iedereen door hoogwaardig onderwijs (funderend onderwijs en mbo)
- Een leven lang toegerust voor de arbeidsmarkt: investeren in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt (mbo en hbo)
- Een sterke kennisinfrastructuur en een passend Almeers aanbod van hoger onderwijs die fungeert als motor voor economische en maatschappelijke ontwikkeling en als voorwaarde voor evenwichtige groei (ho en wo)

In het vierde kwartaal van 2021 is gewerkt aan een verdere concretisering in de vorm van een activiteitenplanning voor elk van deze drie sporen en voor de organisatorische doorontwikkeling van de programmalijn.

De strategische koers voor de komende jaren (en de bijbehorende organisatorische doorontwikkeling) zijn in 2021 besproken in het bestuurlijk overleg van de programmalijn en in verdiepende ambtelijke en bestuurlijke themasessies waarin vaak ook netwerkpartners een rol hadden.

Vooruitblik

2022 zal gebruikt worden voor het in samenwerking met partners – overheden, bedrijven, onderwijsinstellingen – uitvoeren van verkenningen naar mogelijkheden voor de gemeente om kansengelijkheid te vergroten, levenslange ontwikkeling te stimuleren en de kennisinfrastructuur (ook aanbod van hoger onderwijs) te verstevigen. Uitkomsten van deze verkenningen zijn leidend voor het identificeren van nieuwe sleutelprojecten op elk van de genoemde terreinen (funderend onderwijs, mbo, hbo en wo) die vanaf Q3 of later van start kunnen gaan en voor het maken van bijbehorende afspraken met partners binnen de overheid, bij onderwijsinstellingen en in het bedrijfsleven.

Flevo Campus

Flevo Campus is een initiatief van de provincie Flevoland en de gemeente Almere, Aeres Hogeschool Dronten/Almere en Wageningen Universiteit. Flevo Campus voert regie op het samenspel van onderzoeken, opleiden en ondernemen, wat uiteindelijk moet leiden tot nieuwe kennis, producten, innovaties en diensten over stedelijke voedselvoorziening.

Door de randpositie van de metropoolregio en het platteland is Almere uitstekend gepositioneerd om een stad te zijn, waar burgers zich kunnen voeden met vers en gezond betaalbaar voedsel. Het verhaal van Flevo Campus vertelt hoe Almere en Flevoland dat willen doen, wat een goed opgeleide bevolking daarin kan betekenen en een innovatief ondernemingsklimaat én wat andere steden daarvan kunnen leren. Het onderscheidende aspect van Flevo Campus is dat de consumptiekant van het voedselsysteem centraal staat: how do we feed the city?

Doelstellingen

Flevo Campus start aan het begin van de voedselketen: de burgers. Bij voorkeur consumenten die vragen naar vers en gezond voedsel dat betaalbaar is. Dat vergt kennis van wat consumenten (willen) eten, van gedragsverandering, van een gezonde levensstijl, maar ook van hoe gezond, vers, regionaal aanbod toch betaalbaar kan zijn. Tegelijkertijd zijn er, verbonden met de stad, producenten nodig die dat voedsel willen en kunnen leveren. Dat vergt dat zij inspelen op de behoeften van de stedeling en juist omdat het vers en duurzaam moet zijn vraagt het om andere manieren van produceren en kortere ketens. Het vergt ook dat (super) markten meewerken. Immers, daar halen de meeste burgers hun dagelijkse boodschappen en daarmee zijn leveranciers de schakel tussen vraag en aanbod én essentiële partner voor verandering van voedingspatronen. Ook moet de overheid gedragsverandering mogelijk maken. De ontwikkeling van de Almeerse voedselstrategie en de samenhang van een aantal provinciale projecten/programma's (gericht op Floriade 2022) zijn enorme kansen voor Flevo Campus.

Lenno Munnikes, programmadirecteur Flevo Campus; Bron: Imke Koldijk

Kennisontwikkeling van Flevo Campus richt zich vooral op ondernemers en burgers. Met als gewenste uitkomst: burgers te voorzien van gezond, vers en betaalbaar voedsel.

Voedsel dat voor iedereen toegankelijk is dat steeds vaker uit lokaal en regionaal georganiseerde ketens komt én duurzaam geproduceerd en verwerkt wordt. In het najaar van 2021 is de verzelfstandiging van Flevo Campus een feit geworden. Aan het einde van 2021 is een begin gemaakt met organisatievorming. Stichting Flevo Campus kent nu naast de directeur-bestuurder, een projectleider, een onderzoeker en een projectmedewerker.

Resultaten

Flevo Campus als fysieke locatie

Op het Floriadeterrein is een fysieke plaats in ontwikkeling waar gelijktijdig opleiden, onderzoek, ontwikkelen en ondernemen plaats kunnen vinden. Concreet gaat het nu om drie nieuwbouwprojecten:

- Food Forum van de provincie Flevoland is in het voorjaar van 2021 geopend.
- Hogeschool Aeres is in augustus 2021 geopend.
- De Village, het containerdorp voor startende voedsel-ondernemers is in oktober geopend.

Flevo Campus op Floriadepark; Bron: Maarten Feenstra

Sinds het vierde kwartaal van 2021 worden gesprekken gevoerd over het betrekken van twee kavels naast het Hogeschool gebouw en de Dutch Innovation Experience kavel en gebouw bij de campusvorming. Binnen deze campusvorming moeten nieuwe functies als een Gastronomy College, Low Food Lab en een ondernemershuisvesting een plek kunnen krijgen.

Flevo Campus als kennisplatform

Kennisinstellingen

Flevo Campus is een kennisplatform waar onderwijs, onderzoek, kennis delen en ontwikkelen & ondernemen elkaar versterken.

Op een spannende, dynamische plek brengt Flevo Campus een inspirerend netwerk van foodprofessionals samen zodat zij kennis kunnen ontwikkelen en delen.

De kennisinstellingen binnen Flevo Campus hebben in 2021 grote stappen gezet in de ontwikkeling van topkennis over stedelijke voedselvraagstukken.

- Het nieuwe lectoraat Stedelijke Voedselvraagstukken is in juli 2021 van start gegaan
- Ruud Zanders en Carolyn Steel zijn eind 2020 gestart als eerste research fellows. Beide researchers zullen op Floriade Expo 2022 hun bevindingen presenteren.
- De master Food Systems Innovation is met 26 studenten in augustus 2021 van start gegaan. Dit is de eerste opleiding op masterniveau die wordt aangeboden in Almere. De doelmatigheidstoets van de tweede master is in november naar de CDHO gestuurd.
- Het ontwikkelen van een unieke gastronomie opleiding op hbo-niveau is van start gegaan. De werktitel van het project is Culinary Arts College (CAC). Het gaat om een meerjarenproject.
- Als eerste stap daartoe is er gestart met de ontwikkeling van een associate degree 'gastronomie en ondernemerschap'. De opleiding zal in september 2022 worden aangeboden als een samenwerkingsverband van Aeres, ROC Flevoland, Low Food en Flevo Campus.
- Eveneens als onderdeel van de ontwikkeling van CAC is de Chefs Academy in 2021 uitgevoerd. Het ging hier om masterclasses voor toekomstige topchefs.
- De denktanks blijven fraai voor jonge professionals. De zomer- en wintereditie zijn vooral online uitgevoerd. Het grote Flevoland diner als succesvolle afsluiter van de zomereditie heeft in Food Forum plaatsgevonden. FC Live, de afsluiter van de wintereditie, is door COVID uitgesteld naar voorjaar 2022.

Bedrijfsleven

De Kennishub ontplooit de volgende activiteiten:

- Met bijdragen voor onderzoek en kennisontwikkeling (vouchers) worden ondernemers geholpen met het oplossen van voedsel gerelateerde kennisvragen die cruciaal zijn voor de bedrijfsontwikkeling. Er is meer vraag naar vouchers dan beschikbaar budget.
- Innovaties worden gestimuleerd. In het Low Food Lab zijn drie onderzoeken uitgevoerd: 'oude graansoorten', 'eiwitten uit eendenkroos' en 'gebruik van reststromen bij ontwikkeling vegan producten'. De onderzoekbevindingen zijn in het najaar in een mooie vorm gepubliceerd.
- Het programma om te bewerkstelligen dat supermarkten in Almere (een groter) regionaal aanbod van regionale voedselproducten in hun schappen gaan aanbieden loopt en wordt gecombineerd met de Almeerse voedselstrategie (supermarkt van de toekomst).

Internationaal

Almere is als participant city onderdeel van het programma Cities & Circular Economy for Food (C&CEFF) van de Ellen MacArthur Foundation (EMF).

Dit inspirerende netwerk van wereldsteden die van elkaars interventies proberen te leren is gericht op een duurzaam stedelijk voedselsysteem. Het programma loopt drie jaar.

Het Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP) is een netwerk van meer dan 200 steden wereldwijd waarin gewerkt wordt aan duurzame voedselsystemen. MUFPP heeft tijdens de jaarvergadering in september 2019 besloten om een expositie/presentatie van de resultaten van MUFPP tijdens de Floriade Expo 2022 in Almere te verkennen. Begin 2020 is een bezoek gebracht aan het secretariaat van MUFPP en aan de Food and Agriculture Organization (FAO) van de Verenigde Naties. Beide organisaties staan positief tegenover deelname aan de Expo. Op basis hiervan is gestart met een verdere uitwerking van de Expositie stedelijke voedselvraagstukken. Samen met studenten en docentonderzoekers van de AHK en Aeres Hogeschool is vanaf de zomer 2021 begonnen aan het realiseren van een expositie die tijdens Floriade te bezichtigen zal zijn. De titel van de expositie is The Table is Set.

Flevo Campus is uitvoerder in Urbact, een samenwerking tussen Milaan (Italië), Stara Zagora (Bulgarije), Almere en Villa Nova de Gaia (Portugal). Het Supermarkt van de Toekomst-project is ingebracht als 'best practice'. Dit moet gaan leiden tot een nieuwe Europese subsidie aanvraag in 2022.

Vooruitblik

Flevo Campus heeft drie doelen:

1. Versterken van het hoger onderwijs middels een spraakmakend lectoraat, baanbrekend onderzoek, aantrekkelijke (master)opleidingen en groei van het aantal studenten.
2. Vergroten van de werkgelegenheid door het stimuleren van kennistoepassing door bedrijven, het ondersteunen van starters, het scheppen van vrije ruimte voor voedselvernieuwing (via labs, etc.) en het doen van onderzoek gericht op economische structuurversterking.
3. Almere (inter)nationaal positioneren als stad waar kennis en innovaties worden ingezet om een duurzaam, toegankelijk, gezond en betaalbaar voedselklimaat te creëren. Dit met inachtneming en het betrekken van ondernemers en burgers van deze diverse stad.

De eerste planperiode 2017-2020 zit er op en de tweede, lopend van 2021-2025 is van start gegaan. Flevo Campus komt in een nieuwe fase van organisatieontwikkeling; naast het samenwerkingsverband van bestuurders is er een uitvoerende stichting. Met de komst van de nieuwe programmadirecteur is er een nieuwe koers gekomen waarbij de sociale-culturele en economische aspecten van eten en voedsel vanuit een consumentenperspectief centraal komen te staan.

Floriade Werkt!

Onder de titel ‘Floriade Werkt!’ stimuleert de provincie Flevoland al een aantal jaren kennis-ontwikkeling en innovatie op het gebied van de toekomst van voedsel en presenteert het de resultaten in 2022 samen met Flevolandse ondernemers tijdens Floriade Expo 2022.

Doelstellingen

Met dit programma wordt het lokale en regionale bedrijfsleven verbonden met zowel de (inter)nationale agrofood- en tuinbouwsector als cross-overs, om zo de economische structuur van de regio te versterken. Door afstemming van het project met de doelen van Flevo Campus en door samen te werken, ontstaat een nauwere aansluiting tussen onderwijs en ondernemerschap. De Expo wordt gebruikt om aan het publiek te laten zien waar Flevoland voor staat, maar ook B2B zowel nationaal als internationaal coalities te smeden die in de jaren na Floriade aan nieuwe innovaties werken en daarvoor zo nodig (Europese) subsidieaanvragen voor ontwikkelen.

Resultaten

Challenges

Sinds 2016 zijn er twee succesvolle Floriade challenges georganiseerd waarbij kennisinstellingen, ondernemers en start-ups werden opgeroepen met innovatieve ideeën over de toekomst van voedsel te komen en meer lokale en plantaardige gerechten op de menukaart van Flevolandse restaurants te krijgen. Een derde en laatste challenge zou in 2021 starten, maar is vanwege de corona-pandemie uitgesteld. Deze challenge draait om meer lokale en gezonde voeding in het schap van de supermarkten te krijgen. Deze challenge wordt getrokken door de ondernemers van The Protein Alliance en zal indien mogelijk in 2022 plaatsvinden.

Netwerken en innovaties

In het organiseren van netwerken en het stimuleren van innovaties zijn twee thema’s onderscheiden: het stimuleren van teelt en ketenontwikkeling voor plantaardige eiwitten en het stimuleren van korte ketens van Flevolands voedsel, met de ontwikkeling van de Vereniging Flevo Food als belangrijk boegbeeld.

Plantaardige eiwitten

Flevolandse boeren telen soja en veldbonen voor humane consumptie. Belangrijk aandachtspunt is dat deze teelt momenteel verliesgevend is voor de boeren. De noodzaak van een transitievergoeding in de Green Deal Eiwitgewassen wordt ingebracht. Ook in de teelt zelf moeten nog grote stappen worden gezet: welke van de ca. 3.000 soorten soja en veldbonen werken het best (opbrengst en ziektedruk) in de Flevolandse bodem? Maar naast de teelt wordt gewerkt aan een samenwerking in de gehele keten: welke producten kun je maken van Flevolandse soja- en veldbonen? De ontdekkingstocht van wat er allemaal mogelijk is staat nog maar aan het begin. Het Almeerse bedrijf De Kroes ontwikkelde gehaktballen van Flevolandse veldbonen. Ook is er inmiddels broodmeel van veldbonen op de markt. Maar er wordt ook gewerkt aan pasta, sandwichspread, bier enz.

De samenwerking in de gehele keten ‘From Farm to Fork’ inspireert alle deelnemers in de keten. In 2021 is de voorbereiding van een landelijke Green Deal Eiwitgewassen gestart, waarvan de ondertekening tijdens de Expo is voorzien. Namens de provincies zit gedeputeerde Jan-Nico Appelman in de stuurgroep.

Korte keten

Korte ketenontwikkeling heeft tijdens de corona-pandemie een enorme impuls gekregen. Vereniging Flevo Food is fors gegroeid en telt nu 120 leden. Daarmee is het inmiddels één van de grootste spelers in ons land. Samen met partners uit Utrecht en Noord-Holland worden inmiddels grote stappen gezet om korte ketens te creëren op onder meer de Zuidas. Er zijn eind 2021 verschillende subsidieaanvragen ontwikkeld om de korte keten in onze regio verder te versterken. Met 14 internationale partijen is een Horizon-aanvraag ingediend. Binnen Flevoland heeft een aantal partijen een korte keten alliantie gevormd, onder meer met Flevo Campus en Rabobank. Samen met Horizon Flevoland is een cursus ontwikkeld om startups in de korte keten te ondersteunen.

Food Forum

In juni 2021 heeft het Food Forum op het Floriadeterrein al zijn deuren geopend. Mede doordat het in de tweede helft van 2021 de enige plek was waar op het terrein vergaderd en gegeten kan worden, blijkt het paviljoen een grote aantrekkingskracht te hebben. Vanwege corona-beperkingen zijn vanuit het paviljoen veel televisie-uitzendingen en hybride bijeenkomsten georganiseerd, omdat fysieke bijeenkomsten slechts beperkt mogelijk waren. In de keuken is een unieke menukaart ontwikkeld, waarvoor in het najaar de Greendish Award is toegekend: Food Forum is het eerste restaurant in Europa waar 95% van de ingrediënten op de menukaart uit eigen regio (Flevoland) afkomstig is. Daarnaast is de menukaart grotendeels plantaardig. Met de bekende televisiekok Sharon de Miranda (woonachtig in Almere) zet Food Forum zich bij een breed publiek op de kaart.

Chefkok Sharon de Miranda

Doelstellingen

Floriade Werkt! werkt al enkele jaren toe naar Floriade Expo en in 2022 is het dan zo ver. Op de begane grond van Food Forum wordt een expositie ingericht, waar aan bezoekers van de Expo wordt getoond waar Flevoland trots op is. Op de eerste verdieping worden twee kamers ingericht voor alle VIP-ontvangsten door de Floriade BV. De andere ruimten worden ingericht voor het Flevolandse bedrijfsleven. Aan Horizon Flevoland is de opdracht gegeven om een B2B programma te ontwikkelen en uit te voeren, want dat is waar het uiteindelijk allemaal om draait: Floriade Expo 2022 moet een hefboom zijn die resulteert in een structurele versterking van de regionale economie. Ondernemers kunnen bijeenkomsten organiseren tijdens de Expo, maar mensen kunnen ook na een bezoek in een busje langs Flevolandse bedrijven gaan.

Horizon Flevoland werkt hierin samen met alle gemeenten in Flevoland, die in aanvulling op de opdracht van Flevoland ook aanvullende opdrachten geven (waaronder de gemeente Almere). Daarnaast is aan Visit Flevoland opdracht gegeven om een programma Floriade in de Regio te organiseren.

Internationale Campus

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) blijft aantrekkelijk voor de vestiging van internationale bedrijven en gevestigde bedrijven breiden uit. De regio wil deze aantrekkingskracht behouden en uitbreiden. Naast werk, huisvesting en kwaliteit van leven is de aanwezigheid van goed internationaal onderwijs een proviso voor het trekken van internationale werknemers.

In dit sleutelproject staan de uitbreiding en verbetering van de internationale schoolvoorziening in Almere centraal. De voornaamste doelstelling is het versterken van het vestigingsklimaat voor internationale werkgevers en werknemers in Almere en de regio. Hiermee trekt de stad een nieuwe, vaak koopkrachtige, doelgroep aan waarmee een economische spin-off gepaard gaat.

In Almere zijn op het moment twee publieke internationale scholen gevestigd:

- International School Almere (ISA) in Almere Poort (voortgezet onderwijs, onderdeel van school- bestuur het Baken)
- Letterland internationale school in Literatuurwijk (primair onderwijs, onderdeel van school- bestuur ASG).

Beide scholen groeien en willen hun samenwerking verstevigen door zich ook fysiek bij elkaar te vestigen. Daarmee wordt ook de internationale doorlopende leerlijn verstevigd. In eerste instantie wordt een school met ruimte voor 700 leerlingen gerealiseerd, met de mogelijkheid om op termijn uit te breiden naar 1.000 leerlingen. Met de uitbreiding van het aantal plekken kunnen de scholen zich beter profileren in de regio en voor Almere levert dit een Unique Selling Point op als versterking van het vestigingsklimaat.

Food Forum van provincie Flevoland; Bron: Maarten Feenstra

Via dit programma wordt Floriade Expo in de gehele regio zichtbaar gemaakt, worden zowel bezoekers als Flevolandse verleid om de Expo te bezoeken, maar worden ook Floriade bezoekers verleid om hun verblijf in Flevoland te verlengen, omdat er zo veel meer is te zien en beleven valt. Met de programmering in Food Forum en de B2B programmering wordt het volledige budget van €2,0 mln uitgeput.

Artist impression: International School Almere (Bron: cepezed)

Resultaten

Nadat Van Norel in 2020 de opdracht heeft gekregen om de Internationale school te realiseren is gestart met het uitwerken van het voorontwerp en de ruimtelijke procedure volgens de uitgebreide Wabo-procedure. Eind 2020 is de vergunning van wijziging bestemmingsplan verleend. In het tweede kwartaal van 2021 is het ontwerpproces naar tevredenheid van alle projectleden afgerond. Gelijktijdig zijn de omwonenden geïnformeerd over de voortgang van het proces en de aanvraag omgevingsvergunning. Er zijn geen bezwaren door omwonenden ingediend en de omgevingsvergunning is tijdig verleend.

Start bouw Internationale Campus (Bron: Maarten Feenstra)

Van Norel is in september 2021 gestart met de bouw van de internationale school. Er zijn palen geheid en vervolgens is gestart met de fundering. Er hebben zich geen noemenswaardige of onvoorziene problemen voorgedaan en de bouw loopt volgens planning. Net voor de kerstvakantie is de begane grondvloer gelegd.

Bouwkosten voor extra kwaliteit die vanuit deze programmalijn wordt toegevoegd aan de internationale school bedragen in 2021 ca. € 2,7 mln. Naast deze bijdrage heeft de afdeling Vastgoed ook nog een bijdrage gedaan en daarmee is in totaal € 3,7 mln. besteed.

Vooruitblik

Het project zal in april het hoogste punt halen. Dit moment zal binnen de dan geldende corona-maatregelen gevierd worden met de stakeholders. Er is op dit moment een sterk oplopende inflatie en dat heeft op dit moment vooral effect op de staalprijzen, mede door de enorm gestegen energieprijzen. Ook ontstaan er in sommige industrieën materiaaltekorten. Door het tijdig afronden van het ontwerpproces en afstemming met de aannemer over materiaalbeheer en inkoop worden vooralsnog geen materiaaltekorten verwacht. Ondanks de corona-maatregelen verloopt het bouwproces voorspoedig en wordt verwacht dat de school conform de planning en het budget opgeleverd kan worden.

Kenniscampus Stadshart

Artist impression: Kenniscampus Stadshart (Bron: Sant&Co)

De ontwikkeling van de ‘Kenniscampus Stadshart’ is een sleutelproject waarbij programma-lijnen *Hart van de Stad* en *Leer- en werkomgeving* met elkaar samenwerken. Het betreft de interne doorontwikkeling van hoger onderwijs en de fysieke campusontwikkeling, dat bestaat uit de definitieve huisvesting van de hoofdlocatie Windesheim en studentenhuisvesting.

De gemeenteraad heeft net voor de zomer ingestemd met de locatie voor de campus in de binnenstad. De plek ligt aan de Esplanade. Het plan omvat 1.000-1.500 nieuwe studentenwoningen, voorzieningen in de plint en een nieuwe onderwijslocatie voor Windesheim. Zowel vanuit Windesheim als vanuit de gemeente is de bouwvoorbereiding in volle gang. Begin 2021 is het lectoraat Urban Innovation Institute, een kennisinstituut van Windesheim, gestart. Naast lectoraten op het gebied van onderwijs, zorg en werk voegt het Urban

Innovation Institute het onderwerp ‘wonen’ toe aan het kenniscentrum. Zo bestrijkt het kenniscentrum van hogeschool Windesheim in Almere de juiste kennis en knowhow waarmee een bijdrage geleverd kan worden aan een ecologisch, sociaal en economisch duurzame toekomst van ‘New Towns’ als Almere en Lelystad. Kennis en expertise die nodig is om straks een antwoord te kunnen geven op de drie centrale uitdagingen die deze steden in de nabije toekomst te wachten staan.

Josephine Lappia - Directeur kennisinstituut Windesheim

De drie centrale uitdagingen zijn:

1. verbetering van de economische structuur van de regio
2. meer verbindingen leggen tussen kwetsbare en zelfredzame bevolkingsgroepen
3. het realiseren en in stand houden van een aantrekkelijke leefomgeving bij de grote bouw- en verstedelijkingsopgave binnen de Metropoolregio Amsterdam

Doelstellingen

Het instituut is een fysieke plek waar publieke en private partijen elkaar ontmoeten in onderwijs-, onderzoek- en praktijkvraagstukken. Het is een plek waar bedrijven en instellingen samenwerken met elkaar en kennispartners, en daarbij gebruik kunnen maken van een fieldlab (design- en testopstellingen). Betrokkenen ontmoeten elkaar en testen nieuwe vormen van samenleven, woonvormen en wijkopbouw. Er is ruimte voor experimenten en innovaties op het gebied van technologische en organisatorische toepassingen. Dit betekent opnieuw verbeelden hoe onze wijken worden ontworpen, gebouwd en gefinancierd en hoe dat bijdraagt aan duurzaam samenleven. De ambitie is om nieuwe wijken te realiseren en bestaande wijken te transformeren zodat burgers prettig samenleven. Door het bij elkaar brengen van people centered urban design met toepassing van nieuwste technieken, worden duurzaamheid, betaalbaarheid, leefbaarheid en economische kansen gecombineerd. Door praktijkvragen te adresseren, studentenopdrachten aan de vraagstukken te verbinden, wetenschappelijk (actie)onderzoek uit te voeren en leertrajecten in de praktijk te ondersteunen, ontstaat samenwerking tussen professionals, studenten, onderzoekers, burgers en beleidsmakers.

Resultaten

Onderwijsactiviteiten

Onderwijs krijgt met name vorm in de praktijklessen, door Windesheim aangeduid als co-makerships, in minoren en in onderwijs voor werkenden (leven lang ontwikkelen). Professionals van verschillende opleidingsniveaus en sectoren werken in het dagelijks leven steeds vaker samen. Ook het onderwijs past zich hierop aan. Alle transities hebben invloed op beroepen en op de onderwijsketen. Vakgebieden als ICT, informatiekunde en bestuurskunde zijn geïnteresseerd in Urban Innovation.

Doelgroep voor het onderwijs bestaat uit studenten, hbo-afgestudeerden van Windesheim en andere hogescholen die een verdieping willen halen op dit onderwerp, evenals professionals uit het werkveld.

- **Minor Urban Innovation:** De eerste ronde van de Minor Urban Innovation is 6 september van start gegaan met zeven studenten in fieldlab Europakwartier. Daarnaast is door meerdere co-maker studenten en stagiair(s) uit een breed palet aan studierichtingen aan zo'n vijftig praktijkopdrachten gewerkt. De volgende ronde van de minor start in februari.
- **Hackaton Almere Zero Waste City:** Op 27 t/m 29 september vond een driedaagse Hackaton plaats waaraan zo'n 140 studenten en 20 netwerkpartners hebben deelgenomen. De studenten waren afkomstig van de minor Urban Innovation en vier andere opleidingen (Bedrijfskunde, Bedrijfseconomie, Engineering en Bouwkunde). Het afvalvraagstuk is één van de twee thema's die uit het onderzoek onder bewoners naar voren kwam dat verricht was in opdracht van het gebiedsmanagement in Europakwartier.
- **Verkenning nieuwe opleidingen en onderzoeksaanbod:** Er is een inventarisatie van relevant onderwijsaanbod (Ad, BA, MA) en onderzoeksaanbod uitgevoerd bij 10 deelnemende hogescholen in het kader van de ontwikkeling van de master Kwaliteit van de Leefomgeving binnen het Sectorplan Master van de Vereniging Hogescholen.
- **Leergang Leven lang Ontwikkelen:** Met alle leden van de Futuregroep is een verkennend gesprek geweest. Uit alle tien de organisaties van de bestuurders van de Futuregroep zijn professionals naar voren geschoven voor deelname aan de leerwerkgemeenschap van het fieldlab in Europakwartier.

Onderwijsactiviteiten

Het kennisinstituut zal bestaand toegepast onderzoek uitbouwen omtrent Urban Innovation en aansluitingen zoeken bij academisch onderzoek. Bestaande en nieuwe lectoraten worden meer dan nu bij elkaar gebracht rondom een maatschappelijke opgave, waardoor cross-sectoraal kan worden samengewerkt rondom een regionaal vraagstuk.

- **Leeropdracht nieuwe lectoraat en start werving lector:** De leeropdracht van de lector en het profiel van de lector zijn opgesteld op basis van verkennende gesprekken met relevante professionals. In overleg met de programmaraad worden onderzoeksthema's geformuleerd om onderzoekers te werven.
- **Onderzoeksgroep samengesteld en verstrekt:** De onderzoeksgroep is met ingang van 1 oktober 2021 gestart met de uitbreiding van onderzoeksuren (0,4 fte) voor de huidige onderwijscoördinator c.q. projectmanager (0,4 fte) van Urban Innovation. Ook is gestart met de werving van drie Young Urban Research Fellows (i.s.m. Academie van de Stad), met de opdracht a) onderzoek te doen naar maatschappelijke opgaven en professionele netwerken in potentiële fieldlabs en b) studenten Social Work te ondersteunen bij het betrekken van het werkveld en de doelgroep (stakeholders) bij hun co-maker opdracht rondom beladen thema's.

Werkveldactiviteiten

Het werkveld vindt in het kennisinstituut samenwerkingen om vorm te geven aan ambities op het gebied van 'sociaal bouwen'. Cross-sectorale innovaties en de gevolgen voor bedrijven en beroepen komen hierin tot uitdrukking. Werknemers leren van nieuwe technologieën, en professionals in aanpalende sectoren waar de veranderingen ook van invloed zijn. In learning communities wordt tussen de verschillende niveaus en sectoren samengewerkt aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven. Naast deze nieuwe manier van oplossingen zoeken, veranderen beroepen. In het instituut kunnen werkenden uit deze sectoren terecht voor onderwijs, meedoen aan onderzoeken of samenwerken aan innovaties.

- **Community rondom het Urban innovation Institute:** Op diverse manieren wordt er gewerkt aan de opbouw van de leerwerkgemeenschap rond het programma. Er is een lijst opgesteld met meer dan 100 professionals die te zien zijn als eerste schil waar het programma op verschillende manieren een beroep op kan doen. Voor de opbouw van de leerwerkgemeenschap worden tevens bijeenkomsten georganiseerd. Zoals (online) inspiratiesessies met vijf verdiepende lezingen met discussies (op een YouTube kanaal) en een Dragons' Den.
- **Programmering:** er heeft één nationaal werkbezoek plaatsgevonden met deelnemers uit diverse sectoren (zorg, welzijn, woningbouw, veiligheid en onderwijs). Door de corona-pandemie en de geldende maatregelen zijn de fysieke bijeenkomsten (inspiratiesessies met 5 lezingen) opgenomen en online beschikbaar gesteld.

Ook wil het Kenniscentrum Maatschappelijke Innovaties Flevoland de resultaten van onderzoek bij een zo breed mogelijk publiek beschikbaar maken. Om die rede is in 2021 gewerkt aan de voorbereiding van zogenoemde Publieksprogrammering 'Op de rand van de Toekomst'. Uit Windesheim is een bijdrage geleverd aan de stuurgroep en redactieraad in samenwerking met gemeente Almere, Avanti, Aeres, VU en UvA.

- **Fieldlabs:** Er zijn drie fysieke fieldlabs aangewezen en op hoofdlijnen uitgewerkt. Binnen Europakwartier wordt zowel op het niveau van bestuurders samengewerkt als met professionals in leerwerkgemeenschappen die gekoppeld zijn aan de fysieke wijk. Samen met werkveldpartners wordt gezocht naar een of meer fysieke plekken waar studenten kunnen leren, werken en waar bewoners kunnen ontmoeten. Voor de andere fieldlabs wordt ingezet op Almere Haven, Almere Filmwijk en/of Almere Buiten.

Vooruitblik

Voor 2022 ligt de nadruk op het werven van de lector, het inrichten van de Programmaraad en het aantrekken van Young Urban Research Fellows i.s.m. de Academie van de Stad en het bemensen van de nieuwe onderzoeksgroep/ lectoraat. Dit lectoraat maakt deel uit van het nieuwe multidisciplinaire Kenniscentrum Maatschappelijke Innovaties Flevoland. Ook wordt op de activiteiten op het gebied van onderwijs en werkveld het komende jaar verder opgeschaald.

MBO ICT Field Lab

In het kader van de transformatie van de economie, met meer digitalisering, datafysering en in het kader van de schaa sprong naar 'Almere 2.0', wil de stad aantrekkelijk zijn voor de vestiging van ICT bedrijven. Essentieel is dat daar dan ook voldoende personeel beschikbaar voor is met de juiste kwalificaties en skills.

Echter, er is in Almere een tekort aan goed opgeleide ICT-medewerkers. Tegelijkertijd heeft de stad een overschot aan mbo-ers die administratief of algemeen opgeleid zijn met weinig/beperkt arbeidsmarktperspectief. Om deze frictie op te lossen is een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt van groot belang. De gemeente Almere, ROC van Flevoland en Provincie Flevoland onderschrijven dit gezamenlijke belang. Vandaar dat zij het initiatief genomen hebben voor de oprichting van een centrum voor omscholing, bijscholing, praktijkleren en oriëntatie op ICT vaardigheden en kwalificaties. Dit is gericht op de mensen die in Almere en de nabije regio wonen en/of werken, volwassen en/of student, met of zonder baan, waaronder ook mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. De intentie is om daarbij belangrijke stakeholders in Flevoland, zoals het bedrijfsleven, gemeentelijke diensten, UWV en andere relevante stakeholders actief te betrekken. Dit vanwege hun inbreng van deelnemers, cursisten, kennis, advies en financiering. De werktitel van dat centrum is het 'MBO ICT Field Lab'.

Het stakeholderveld is een divers gezelschap met als de primaire doelgroepen:

- kandidaten, vooral volwassenen, die instromen in één van de bij/herscholingsprogramma's.
- potentiële bedrijven die geschoolden afnemen of personeel bijscholen (upskilling) en daarvoor betalen (liefst met baangarantie vooraf).

Ambitie is om in 5 jaar tijd ca 3.000 deelnemers uit Almere en de omgeving, vooral volwassenen, om- of bij te scholen en/of te interesseren voor ICT als vakgebied, opleidings- en carrièrekansen. Er worden ook enkele bijpassende initiatieven gezocht die complementair zijn aan ons (opleidings)werk, zoals Digilab, Techgrounds en BOL/BBL trajecten van ROCvF.

Voordeel voor de inwoners die via scholing een weg (terug) naar werk vinden is:

- aanvulling op bestaande competenties vanuit een 'leven lang leren';

- een nieuw platform voor de carrière en persoonlijke ontplooiing door bij/herscholing;
- in een aantal gevallen ook uitzicht op een baan bij de start van een traject.

Voordeel voor bedrijven in Almere e.o. is:

- er ontstaat een extra pool van talent waaruit geput kan worden;
- de verwachting dat het onderwijsaanbod nauwer gaat aansluiten op de actuele marktvraag;
- een regionaal centrum waar ook vast personeel kan worden om – of bijgeschoold.

Resultaten

Belangrijkste uitkomsten van het projectwerk in 2021 zijn:

- **Opleiden:** na selectiegesprekken met kandidaten vanuit W&I (gemeente) en UWV is in september 2021 een tweede groep van veertien deelnemers met de 11-weekse opleiding "ICT Support en helpdeskmedewerker" gestart, die in december door dertien deelnemers werd afgerond met presentaties en speeddates met bedrijven. Wethouder Maaïke Veeningen reikte de diploma's uit.
- **Matchen:** van deze groep hebben er tot nog toe zes een baan aangeboden gekregen, met negen kandidaten lopen selectiegesprekken. Periodiek wordt vanaf januari nazorgbijeenkomsten gehouden.
- **Vacature onderzoek:** naar voorbeeld van 2020 is medio juni 2021 opnieuw gepeild welke vacatures bij ICT gerelateerde bedrijven openstaan: 218. Vacatureverdeling was vrijwel identiek, terwijl het totaal aantal vacatures met gemiddeld 20% was gestegen, vooral voor vacatures als Developers en Helpdesk/support medewerkers.
- **Samenwerkingsovereenkomst:** na aanwijzing van een nieuwe programmamanager a.i. eind september is de nadruk in het akkoord gelegd op de samenwerking en de gedeelde ambitie. Op 24 december is het document ondertekend door de drie partners: gemeente Almere, provincie Flevoland en ROCvF. Daaraan is een mijlpalenplan toegevoegd dat zichtbaar maakt wat er voor de implementatie aan stappen en deelresultaten nodig is en wanneer dit voltooid moet zijn. Dit kan als een doorbraak gezien worden.
- **Huisvesting:** voor de beoogde locatie van het centrum in Toren D (begane grond en eerste verdieping) is door de architect van ROCvA een voorlopig ontwerp gemaakt voor de inrichting en verbouwing, met feedback van de klankbordgroep.
- **Practoraat:** er zijn een aantal gesprekken gevoerd over de uitgangspunten voor de invulling van een practoraat; ROCvF neemt hierin de lead.
- **Marketing:** buiten de directe kring van stakeholders is er beperkt gecommuniceerd, omdat naam, logo en huisstijl nog niet bepaald zijn. Wel is van de diploma-uitreiking op het ROCvF een eerste video gemaakt. Na een zorgvuldige bureauselectie is het communicatie- en ontwerp-bureau Sensum uit Almere gevraagd om een voorstel te doen voor naamgeving, brand en logo, huisstijl, introductie campagne en website. Er wordt hierbij uitgegaan van een eigenstandig centrum.

- **Samenwerking externe partijen:** er hebben doorlopend gesprekken plaatsgevonden met de belangrijkste stakeholders en (potentiele) afnemers over de voortgang, input en advies, vooral met betrokken instanties, zoals UWV en geïnteresseerde bedrijven. Daarnaast is er met complementaire projecten gesproken over eventuele samenwerking op de locatie (Digilab en Tech Grounds). Er wordt geleerd van vergelijkbare voorbeelden en er wordt contact gezocht met organisaties in het land.
- **Bemensing:** gezien de grote hoeveelheid werk is voor een aantal maanden een kwartiermaker ICT Field Lab actief geweest. Nadat zij zich vanwege persoonlijke omstandigheden terugtrok werd binnen Economische Zaken een adviseur grotendeels vrij gespeeld om zaken aan te zwengelen, m.n. de organisatie van het tweede opleidingsprogramma, het vergroten van het bedrijven-netwerk en de verbinding met het ROC en relevante stakeholder (UWV/Gemeenten). Om Field Lab op een strategisch en tactisch niveau verder vorm te geven is eind september een programmamanager a.i. aangesteld. Het laatste kwartaal is een klein kernteam afkomstig uit gemeente en ROCvF (vijf professionals; 0,2 – 3 dagen per week) voortvarend en in goede samenwerking inhoudelijk aan de slag. Omtrent projectbeheersing zijn de risico's geïnventariseerd en met de controller gedeeld.

Af ronding ICT Support en Helpdeskmedewerker ROCvF, met wethouder Maaïke van Veeningen

Vooruitblik

Het jaar 2022 staat in het teken van de realisatie van ICT Field Lab, mogelijk met een nieuwe, onderscheidende naam en uitstraling, als eigenstandige netwerkorganisatie in een verband met publiek/private partners uit Almere e.o.

Deelresultaten waar het inhoudelijke werk van het project op gericht is zijn in het kort (vervolgd op volgende pagina):

- Uitgevoerd opleidingsprogramma voor samenhangende om/bijscholings-, matchings-, en oriëntatie activiteiten (volwassenen, jongeren), geëvalueerd met doorkijk 2023
- Opgestelde business-uitvoeringsplan voor het centrum, inclusief een business model, meerjarenbegroting, activiteiten voor het lopende jaar en doorzicht voor 5 jaar
- Draaiend programmabureau, met programmamanager en ondersteunend team, dat nader wordt ingevuld afhankelijk van het uitvoeringsplan of businessplan
- Eenvoudig, werkend practoraat, gericht op onderzoek, evaluatie en leervragen, met de nadruk op de ontwikkeling van het onderwijsprogramma (mbo-niveau).

- Geregelde governance en juridische structuur voor de zelfstandige entiteit en netwerkorganisatie, die in nauwe samenwerking met ROCvF, private ICT opleiders, bedrijven, instanties en subsidiegevers en donoren opereert
- Herkenbare branding en uitstraling, zodat het centrum communiceert vanuit een heldere positionering als MBO ICT om/bijsholer en aansprekende netwerkorganisatie
- Eerste netwerk van bedrijven en instellingen ('Business Club') die ondersteunen en enkele netwerkevents waarin het platform tastbaar is voor belangrijke stakeholders
- Ingerichte locatie in Toren D-toren bij het MBO College Almere Buiten, met ruimte die verhuurd is van en verbouwd is i.s.m. ROCvF (begane grond en de eerste verdieping)

Financiën

Leer- en werkomgeving	Begroting 2021	Gerealiseerd	Verschil
Proceskosten programmalijn 2	284	261	23
Floriade Werkt	1.122	804	319
Flevo Campus	4.385	3.891	494
Internationale campus	1.627	1.626	1
Kenniscampus Stadshart	600	161	439
MBO ICT Field Lab	273	105	168
Totaal	8.292	6.848	1.443

Bedragen € x 1.000

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Floriade Werkt

Het voor 2021 opgenomen budget ging ervan uit dat in 2021 het grootste deel van het restbudget verplicht zou worden. Dit is grotendeels ook gebeurd. Hierbij is het totale budget toebedeeld aan projecten, zoals de filmpjesbibliotheek, de B2B programmering en de inhoudelijke programmering in het paviljoen (korte ketens, voeding & gezondheid en een aantal series). Omdat een deel van de daadwerkelijke activiteiten en daarmee dus ook de uitgaven veelal tijdens de expo zelf plaatsvinden, leidt dit nu in 2021 tot een onderbesteding. Verder was in 2021 een derde challenge voorzien, maar die is vanwege COVID maatregelen een jaar uitgesteld, waarmee ook een deel van de onderbesteding wordt verklaard.

Flevo Campus

- Over 2021 is er sprake van een onderbesteding van € 0,5 miljoen en is op hoofdlijnen toe te delen aan 3 zaken:
- Onderzoek: er werd door de nieuwe programmadirecteur gewerkt aan het Kennisplatform voor gezonde, duurzame en toegankelijke voedselvoorziening, maar dit kostte tijd en met het oog op de vorming van de stichting is besloten nog geen contracten aan te gaan met onderzoekers.
 - Fysiek: er is ruim budget voor de uitbreiding van de Campus en om hier in te investeren, maar de onduidelijkheid ten aanzien van het eigendom van de kavels maakt dat hier nog niet geïnvesteerd wordt. Daarnaast is er een risico-reservering aanwezig die niet hoefde te worden aangesproken.
 - Diversen waaronder vertraging als gevolg van temporisering door Covid 19 beperkingen.

Kenniscampus Stadshart

Er is dit jaar € 0,6 miljoen subsidie uitgekeerd aan Windesheim voor het onderdeel Urban Innovation. Door vertraging van de corona-pandemie heeft Windesheim veel minder activiteiten uit kunnen voeren, waardoor € 0,4 miljoen van de subsidie nog niet is besteed. Afgesproken is dat zij dit geld zullen inzetten voor activiteiten in 2022 en verder.

MBO ICT Field Lab

Er werd gelet op de verbouw- en inrichtkosten voor het MBO ICT LAB in het ROCvF-gebouw (Toren D) in 2021. Doordat het besluit van de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente, provincie en ROCvF langer heeft geduurd en het zoeken/vinden van aannemers nu lastig is, zijn de verbouwingsactiviteiten verschoven naar 2022. Voorbereidingen, zoals de ontwerpfase, zijn gestart, maar het beschikbare budget voor verbouwing en inrichting is dan nog niet aangesproken.

05

Circulaire economie en energie

Bron: Maarten Feenstra

Circulaire economie en energie

De grote gevolgen van klimaatverandering voor de samenleving zorgt voor een groeiende druk op verandering in hoe we dingen doen. Fossiele brandstoffen raken op en grondstoffen worden steeds schaarser. Het is daarom van belang dat we onze energie duurzamer gaan opwekken en ons gebruik van grondstoffen anders gaan inrichten.

Circulaire economie en duurzame energie zijn bronnen van innovatie en economische kansen. Provincie Flevoland en gemeente Almere willen dat laten zien. Door in te zetten op deze economische kansen, helpen we bij de overstap op duurzame energie en benutten we grondstoffen beter. Zo dragen we bij aan de doelstellingen om in 2030 primair grondstoffengebruik met 50% terug te dringen en CO₂ uitstoot met 49%. Binnen het sleutelproject Circulaire Economie wordt door verschillende deelprojecten gewerkt aan circulaire economie in Almere. Zo wordt gewerkt aan het najagen en aantrekken van circulaire bedrijvigheid met het project Citylab. Ook werkt het sleutelproject aan kennisontwikkeling en kennisdeling met het Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE) en het lectoraat Innovatie en Groenstedelijke ruimte bij Aeres Hogeschool.

Er wordt ingezet op het terugbrengen van grondstofstromen in de lokale kringloop met projecten als het Grondstoffen-depot en het Circulair Ambachtscentrum Almere en er wordt gewerkt aan het verduurzamen van het stedelijk voedselsysteem. Binnen het sleutelproject Duurzame Energie wordt naast duurzame opwekking van energie ook ingezet op energiebesparing. Hierdoor kunnen bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor hernieuwbare energieprojecten financiering aanvragen in de vorm van een lening via het Energiefonds. Ook worden opties onderzocht voor het aanboren van ultradiepe aardwarmte in Almere om daarmee het warmtenet te verduurzamen. Met project Balanceren Energienet wordt door verschillende pilots gezocht hoe betere afstemming van vraag en aanbod van energie te creëren is, om de druk op energiedragers te ontlasten.

Citylab Stedelijke Grondstoffen

Citylab is een gecontroleerde regelluwe testomgeving voor nieuwe economische activiteiten rond het opwaarderen van reststromen. Met Citylab heeft de gemeente Almere de ambitie nieuwe circulaire bedrijven aan te trekken en huidige circulaire bedrijfsactiviteiten te stimuleren door een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden dat gericht is op de circulaire economie en een opvolgmilieu voor de bedrijven in het Upcyclecentrum.

Doelstellingen

- Almere ontwikkelen naar een living lab.
- Aantrekken van nieuwe circulaire bedrijven.
- Creëren van nieuwe arbeidsplaatsen, ook voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.
- Transformatie van het bedrijventerrein De Steiger tot Hub voor circulaire bedrijvigheid met een actieve bedrijfskring en een bijpassende uitstraling; een schoolvoorbeeld van circulariteit.
- Almere als stad zonder afval.
- Het lokaal gebruiken, toepassen, verwerken en/of opwaarderen van de gemeentelijke reststromen.

Resultaten

Stimuleringsfonds

In 2021 stond opnieuw het stimuleringsfonds ter beschikking voor ondernemers die werken aan innovaties op het gebied van circulaire economie. In 2021 waren er 3 aanvragen.

Pilot grondstoffenhub

Met de pilot grondstoffenhub wordt gewerkt aan het beschikbaar stellen van de grondstofstromen uit het Upcyclecentrum aan ondernemers op De Steiger. Deze pilot dient als basis voor de ontwikkeling van het Ciruclair Ambachtscentrum Almere dat onderdeel uitmaakt van het project stedelijke grondstofstromen. Het plan van aanpak voor de pilot grondstoffenhub is goedgekeurd door de wethouder en door het managementteam van de afdeling Stadsreiniging. Momenteel wordt gewerkt aan het organisatorische en juridische deel van de pilot, dit is naar verwachting eind Q1 afgerond. Daarna kunnen de stromen hout en textiel worden uitgeven aan ondernemers op De Steiger. Voor deze pilot hebben is een nauwe samenwerking opgestart met de omgevingsdienst Flevoland.

Gebiedsvisie De Steiger

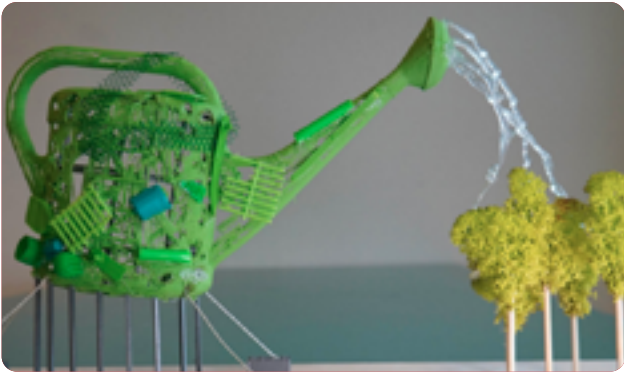
Met afdelingen stedelijk beleid en economische ontwikkeling is gewerkt aan een gebiedsvisie voor De Steiger. Voor deze visie is gekeken hoe de vestiging van circulaire bedrijven op De Steiger zo aantrekkelijk mogelijk kan worden gemaakt.

Gebiedsregisseur

In het eerste half jaar van 2021 heeft de gebiedsregisseur veel gesprekken gevoerd met bedrijven en pandeigenaren op De Steiger. Hieruit blijkt dat veel afhankelijk is van de visie van de gemeente op langere termijn. Zeker pandeigenaren wachten af wat er in de gebiedsvisie komt om op basis daarvan te beslissen wat ze met hun pand willen doen, namelijk zelf investeren of verkopen aan een ontwikkelaar. In afwachting van de gebiedsvisie zijn de activiteiten van de gebiedsregisseur in de tweede helft van 2021 tijdelijk stop gezet, deze worden weer opgepakt als de gebiedsvisie door de gemeenteraad besproken is.

Aanpak openbare ruimte De Steiger

Via verschillende projecten is gewerkt aan het opknappen van de openbare ruimte op De Steiger. Zo is in samenwerking met kunstenaar Kasper JongeJan gewerkt aan een kunstroute op De Steiger. Op de route, die het thema Circulaire Economie heeft, is kunst te zien van zes kunstenaars. Verder is het pleintje rondom de bushalte opgeknapt. Rondom het Upcyclecentrum is in aanloop naar Floriade een prijsvraag geweest voor het ontwerp van de achterkant van het Upcyclecentrum. De achterkant van het Upcyclecentrum is goed te zien door bezoekers van Floriade, maar op dit moment ziet het er niet circulair en inspirerend uit. Creatievelingen en makers konden ideeën inzenden waarmee getoond wordt wat er allemaal gebeurt op het Upcyclecentrum en De Steiger. Hieruit is de GigaGieter geselecteerd.

De GigaGieter

Circulaire hub

Voor de realisatie van een circulaire hub op De Steiger is een stuk grond aangekocht op De Steiger 66. Samen met een lokale projectontwikkelaar is onderzocht hoe dit stuk grond kan worden ingericht. Idee is om van de materialen uit diverse paviljoens van Floriade een nieuw gebouw te ontwerpen. Dit in combinatie met Circuloco, het circulaire paviljoen op Floriade door ondernemers van De Steiger. Dit betekent dat pas na Floriade met de bouw kan worden gestart, en dat het gebouw naar verwachting in de eerste helft van 2023 gereed zal zijn. Het bouwteam van Circuloco heeft ook de ambitie uitgesproken om betrokken te zijn bij de realisatie van de circulaire hub. Daarmee staat er al een stevig consortium voor de realisatie van de hub.

Ciculoco

Voor de realisatie van het circulair paviljoen op Floriade door ondernemers van De Steiger is een sterk bouwteam samengesteld. Het plan van Circuloco is goedgekeurd door de beoordelingscommissie van Floriade en vergunningen zijn uitgegeven. Ook is er vanuit de gemeente een subsidie verstrekt voor de realisatie van het paviljoen. Uit het hele land wordt materiaal verzameld om de hub te bouwen en is er gewerkt aan een programma met activiteiten tijdens Floriade.

Steiger Festival

In 2021 is het Steiger Festival, dat circulair ondernemen en circulaire producten onder de aandacht brengt, opnieuw georganiseerd. Als gevolg van de corona-maatregelen heeft de voorjaarseditie digitaal plaatsgevonden. Op 8 en 9 oktober 2021 heeft het Steiger Festival alsnog fysiek plaatsgevonden. Er waren verschillende activiteiten, zoals een circulaire producten markt, de opening van de kunstroute en een modeshow. Er waren ca. 1500 bezoekers aanwezig.

MeerMin

In 2021 is verder gezocht naar een vaste locatie voor MeerMin, een warenhuis voor circulaire producten. Dit is een pittig proces omdat de huidige detailhandelsvisie vestiging op De Steiger lastig maakt. Om die rede is MeerMin in 2021 gelokaliseerd op pop-up evenementen zoals het Steiger festival en het Atelier Weekend. In 2022 wordt MeerMin tijdelijk onderdeel van Circuloco. Ook wordt uitgezocht of deelname aan Circuloco 2.0 (op De Steiger 66) tot de mogelijkheden behoort.

Modeshow Steiger Festival 2021

Vooruitblik

Stimuleringsfonds

In verband met de realisatie van de Circulaire Hub is gekozen het project Citylab te met één jaar verlengen, tot en met 2023. In 2022 wordt het Circuloco paviljoen op Floriade geopend en zijn er verschillende activiteiten op de expo. Na Floriade wordt het paviljoen overgeplaatst naar de vaste locatie op De Steiger 66. In aanloop naar Floriade wordt de GigaGieter, het ontwerp voor de achterkant van het Upcyclecentrum onthuld.

Competitie Upcycle City

Het onderhoud en beheer van de stad levert reststromen op van onder andere biomassa, asfalt, beton en straatmeubilair. Almere wil samenwerken met bedrijven die goede ideeën hebben om uit deze reststromen waarde te creëren en nieuwe producten te maken.

Doelstellingen

- Almere ontwikkelen naar een living lab.
- Creëren nieuwe arbeidsplaatsen circulaire bedrijvigheid.
- Verminderen van de CO₂-uitstoot
- Stedelijke reststromen als upcycle product

Resultaten

Upcycle City Competitie 1.0 - CIRWINN

CIRWINN heeft in samenwerking met Theo Pouw B.V., Millivison en Groen Gas Almere in 2017 de eerste competitie Upcycle City gewonnen. Het plan bestond uit vijf deelplannen, waarvan de eerste vier in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Voor deelplan 5 was € 506.457 beschikbaar. In 2021 is de businesscase van Deelplan 5 opgeleverd en getoetst. Op één onderdeel na (waarvan de uitvoering afhankelijk was van de wijze van inzamelen van PMD+) is de businesscase goedgekeurd en is de aangevraagde cofinanciering verstrekt. Deze subsidie bedraagt €342.267. Het resterende bedrag, € 164.190 valt daarom vrij.

Upcycle City Competitie 1.0 – VelopA

VelopA is nummer twee van de Upcycle City Competitie 1.0 en ontwikkelt circulaire bankjes uit diverse Almeerse reststromen.

Lopende projecten worden voortgezet in 2022. In de eerste helft van het jaar worden de plannen afgerond voor uitvoering van de pilot grondstoffenhub. Naar verwachting wordt in de tweede helft van het jaar een start gemaakt met de realisatie ervan. Wanneer de gebiedsvisie van De Steiger is vastgesteld worden ook de werkzaamheden van de gebiedsregisseur weer opgestart. Daarnaast worden de werkzaamheden aan de openbare ruimte op De Steiger afgerond en staat het stimuleringsfonds ter beschikking voor ondernemers.

Circulaire robot Steiger Festival 2021

Almere neemt als launching customer 50 bankjes af, en zal daarnaast 50 bankjes leasen. Afgelopen jaar is er een succesvolle test gedaan met vier bankjes op het Floriadeterrein. De rest van de bankjes worden in de komende periode op het Floriadeterrein geplaatst.

Upcycle City Competitie 2.0

Na het succes van de eerste competitie is het afgelopen jaar de tweede competitie voorbereid. De bedoeling is dat de openstelling en gunning tijdens de Floriade Expo 2022 plaatsvindt. Een extern adviesbureau heeft een marktverkenning uitgevoerd om de focus van de tweede competitie te bepalen.

Vooruitblik

Begin 2022 wordt een marktconsultatie uitgevoerd om de conclusies uit de marktverkenning breed in de markt te toetsen. Naar aanleiding hiervan worden de aanbestedingsdocumenten in maart opgeleverd en wordt de competitie opengesteld. Aan het einde van Floriade wordt de winnaar van de tweede Upcycle City Competitie bekend gemaakt.

Stedelijke Grondstofstromen

Almere wil 50% minder primaire grondstoffen gebruiken in 2030. In de stad gaan meer grondstofstromen rond dan gemiddeld in Nederland, onder andere door de snelle groei van de stad en de bouw van woningen, bedrijven en kantoren.

Binnen het project wordt op verschillende manieren gewerkt aan oplossingen voor deze uitdaging. Zo werken het Circulair Ambachtscentrum en het Grondstoffendepot aan het terugbrengen van reststromen in de lokale kringloop. Daarnaast wordt met het lectoraat Innovatie en Groenstedelijke Ruimte kennis opgedaan die helpt in het creëren van innovatieve oplossingen.

Doelstelling

- 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Resultaten

Sorteer en verwerkingscentra & Circulair Ambachtscentrum
Op 29 april 2021 werd de groene plasticfabriek geopend. De fabriek is gevestigd op de Vaart en is gericht op verwerking van moeilijk recyclebare plastics. Momenteel is het nog een pilot-fabriek die gericht is op kleinere hoeveelheden, maar er worden plannen gemaakt om dit op te schalen.

Groene Plastic Fabriek Almere

Verder heeft er een integratie plaats gevonden tussen de geplande sorteerhub en het Circulair Ambachtscentrum tot één geheel, onder de noemer van het Circulair Ambachtscentrum Almere (CAA). Het afgelopen jaar is er gewerkt aan de doorontwikkeling van de planvorming van het CAA. Het CAA is een lokaal samenwerkingsverband waar partijen hun handen ineenslaan om regionale grondstoffen, materialen en producten op een zo duurzaam en efficiënt mogelijke wijze te hergebruiken. Het is de plek waar Almeerders terecht kunnen voor hergebruik, reparatie, upcycling en recycling, zowel om te brengen als om te kopen in de circulaire economie. Tevens moet het CAA functioneren als een bron van nieuwe (leer) en werkplekken. Eind 2021 is het opzetten van samenwerkingsovereenkomsten met de beoogde partners van het CAA begonnen.

Grondstoffendepot

Op de afdeling beheer en groot onderhoud van de Gemeente Almere wordt gewerkt aan een depot waar materialen uit de

openbare ruimte kunnen worden opgeslagen, als daar geen directe toepassing voor mogelijk is. Deze stromen worden via een digitale marktplaats aangeboden. In 2021 is de inrichting van het depot alvast voorbereid. Ook is met enige vertraging grond aangeschaft voor de realisatie van het fysieke depot, wegens drukte bij de afdeling grondzaken.

Lectoraat 'Innovatie & Groenstedelijke ruimte'

Het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke Ruimte aan Aeres Hogeschool Almere is opgericht in samenwerking met de gemeente Almere en provincie Flevoland, om met specifieke expertise en kennisontwikkeling bij te dragen aan de aanpak van urgente grootstedelijke vraagstukken. De drie samenhangende thema's zijn: circulaire economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit in relatie tot de inrichting en governance van de stedelijke leefomgeving en het welzijn van stedelingen. Gideon Spanjar is eind 2020 aangetrokken als lector. Gedurende 2021 is gewerkt aan het opzetten van het lectoraat. Er zijn een aantal gesprekken gevoerd met verschillende praktijkpartners om hun kennisbehoefte te inventariseren en te onderzoeken of het lectoraat hier een rol in kan spelen. Dit heeft geleid tot het opzetten van diverse onderzoeksprojecten. Een voorbeeld hiervan is onderzoek dat wordt uitgevoerd in het kader van het project Groene en Gezonde Leefomgeving van de programmalijn Groene en waterrijke identiteit.

Op 8 oktober 2021 werd Gideon Spanjar geïnaugureerd als lector. In zijn rede zette hij de visie van het lectoraat uiteen, wat gelijktijdig de basis vormt van het lectoraatsplan dat in december 2021 is opgeleverd.

Vooruitblik

Sorteer en verwerkingscentra & Circulair Ambachtscentrum
Het opzetten van samenwerkingsovereenkomsten met de partners van het CAA loopt nog door t/m begin 2022. Ook wordt er gekeken aan de aanschaf van een nieuwe ruimte/terrein voor de beoogde activiteiten van het CAA. De ambitie is om eind 2022 op kleine schaal te starten met de uitvoering.

Grondstoffendepot

In 2022 maakt de aannemer een start met de inrichting van het stuk grond voor de depotrealisatie. Ook wordt er door-gewerkt aan de ontwikkeling van de digitale marktplaats.

Lectoraat 'Innovatie & Groenstedelijke ruimte'

Onderzoeksprojecten zoals Rewilding Stepping Stones en de Excellente Groene en Gezonde Leefomgeving lopen dit jaar door. Tevens wordt er gewerkt aan een aantal nieuwe onderzoeksvoorstellen. Ook tijdens Floriade zal het lectoraat actief zijn, zo is het lectoraat aangehaakt bij het kennisprogramma van Floriade.

PRICE

De circulaire ambitie heeft niet alleen kleinschalige pilots en experimenten nodig, maar ook een integrale en een bredere benadering. Actieve samenwerking binnen de Triple-Helix, maar ook met onderzoekspartners en de maatschappij is daarbij nodig.

Een aanpak van waaruit het ontwerp de waarde-ketens zijn gekoppeld en een waarde-cirkel worden; een nieuwe aanpak met vanzelfsprekend andere verdien- en businessmodellen. Er is behoefte aan een plek die kennisuitwisseling en samenwerking tussen de overheid, het bedrijfsleven en het onderwijsveld stimuleert. Voor het versnellen van deze transitie zijn inspirerende innovaties, voorbeelden en voortdurende kennis- en competentieontwikkeling benodigd. Een plek waar alle stakeholders de positieve effecten waarnemen van een circulaire economie. Dit is het Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE).

PRICE is het circulaire Actielab voor Flevolandse doeners. Ondernemers, studenten, docenten, bewoners en de overheid worden samengebracht om de nieuwe economie werkelijkheid te maken. Vanwege de benodigde bouw van woningen focussen de PRICE challenges zich op twee hoofdthema's: circulaire bouw en leefomgeving. Door hiermee te innoveren en te experimenteren wordt de transitie naar een circulaire economie versneld. Het streven is dat Almere koploper is op het gebied van circulariteit in 2030.

Doelstellingen

- Het versnellen van kennisvalorisatie en innovatie door het in praktijk brengen van marktvragen rondom een circulaire leefomgeving. Door co-creatie tussen onderwijs, bedrijfsleven, bewoners en overheid en het doen van praktijkgericht onderzoek, komen kennisvalorisatie en innovatie tot stand. Investeren in en focus leggen op praktijkgericht onderzoek, gericht op concrete vraagstukken, leidt tot meer kennisvergaring, -deling en -verspreiding en het benutten hiervan door bedrijven, overheden en onderwijs. Zo wordt gestuurd op waarde creatie en vernieuwing, zowel in de markt als in het onderwijs.
- Het in praktijk brengen van kennis en competenties van gekwalificeerde professionals voor de arbeidsmarkt van nu en in de toekomst. PRICE is een fieldlab waar onderwijs, onderzoek, ondernemen bij elkaar komen en waar kennis in de praktijk wordt getest en daarmee opleidingen en onderzoek met nieuwste inzichten voedt. Mede hierdoor wordt het aantal mbo- en hbo-studenten vergroot dat kennis en competenties verwerft rondom het thema waarbij de circulaire economie integraal wordt benaderd.
- In PRICE staan onderwijs & duurzame innovatie t.b.v. een circulaire (bouw) economie centraal. Vraagstukken vanuit de 4-helix op dit gebied worden concreet gemaakt en in de praktijk getest. Hiertoe ontwikkelt PRICE nieuwe processen, technieken en verdienmodellen met sociale en economische impact.

Resultaten

Dankzij de start van de programmamanager in januari 2021 kon begonnen worden met de lancering van PRICE. Als basis is er gewerkt aan het in kaart brengen van het ecosysteem, het opzetten van strategische samenwerkingen en de ontwikkeling van de governance en het mandaat. Het kernteam van PRICE is versterkt met een aantal partners uit de regio en communicatiemiddelen zoals de website en social media zijn opgezet.

In mei was er een kick-off evenement voor de 'inner circle' van PRICE, hierbij waren vooral key stakeholders van PRICE aanwezig. Een impressie hiervan kan beken worden op het Vimeo-kanaal van PRICE Circulair.

Rondleiding PRICE (bron: Kiki van Dam Photography)

De 'call to action' richting het netwerk werd ingezet om de challenges op te halen en heeft tot ongeveer 50 ideeën geleid. Daarvan zijn er drie geselecteerd en verder uitgewerkt samen met het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven. Dit zijn Circuloco (Circulair Paviljoen op Floriade); Weerwater (meervoudige waarde-case – van slib tot WKO) en Studenten Campus 2.0 (Studentenhuisvesting in ruil voor andere wederdiensten). In september zijn de eerste studenten gestart met deze challenges.

Tegelijkertijd zijn er nog drie andere vraagstukken in gang gezet: gemeenschappelijke Competentie Omgeving (online tool om competentieprofielen te koppelen aan mogelijke werk- en leerplekken); een samenwerking met Exploded View (Circulair paviljoen op Floriade, met een maquette expositie op Windeheim – en communicatie challenge voor op Floriade) en een CE systeem-bevorderende Challenge ten aanzien van Fiscale Vergroening (een ander belastingstelsel dat CE bevordert, uitgewerkt als pilot voor 4 Paviljoens op Floriade). Deze laatste Challenge is in samenwerking met Copper8 en Arcadis gehonoreerd met een aanvullende subsidie (twt €113.000) van de Goldschmeding Foundation.

De in november geplande lancering van PRICE naar het externe publiek kon vanwege de corona-maatregelen niet in de oorspronkelijke vorm doorgaan. In plaats daarvan is er voor gericht genodigden een hybride co-creatie sessie georganiseerd (zie ook het Vimeo-kanaal PRICE Circulair). Gedurende de week van de circulaire economie in februari 2022 zal een deel van de oorspronkelijke activiteiten als nog plaatsvinden, waaronder een expositie ten aanzien van Circulaire Materialen.

PRICE heeft het afgelopen jaar verschillende evenementen georganiseerd, zoals een 'challenge' markt voor studenten en challenge-eigenaren, een MKB workshop rondom communicatie en strategisch partnerschap binnen de circulaire economie en een pitch workshop voor studenten die aan de challenges werken. Daarnaast is er een "sneak peak" van het Floriade Paviljoen The Exploded View geïnstalleerd op Hogeschool Windesheim en het stadhuis van Almere.

Vooruitblik

In 2022 wordt gewerkt aan het bestendigen van PRICE als circulaire hub in de regio.

PRICE wenst bij te dragen aan het innovatie ecosysteem van Flevoland en dit te activeren door de bestaande en nieuwe challenges verder uit te werken. Hierbij wordt er samen-gewerkt met diverse partners en worden er 'Dialog Diners' geprogrammeerd tussen de overheid, onderwijs en ondernemers. In 2022 wordt samenwerking met de onderwijs-instellingen verder geïntensiveerd en er wordt een pilot gedraaid om challenges te borgen in het curriculum. Ook zal PRICE betrokken zijn bij meerdere paviljoens op Floriade, zoals CIRCULOCO en The Exploded View. Binnen dit kader worden activiteiten en evenementen georganiseerd, waaronder deelname aan het Internationale congres Growing Green Cities 2120 op 5 en 6 juli 2022.

Een belangrijk onderdeel daarbij is een beslissing over de organisatie-entiteit van PRICE, waarbij de ambitie is PRICE te positioneren als verbinder tussen overheid, onderwijs en ondernemers in, met een onafhankelijke stem. Het komende jaar zal PRICE op verschillende satelliet-locaties/hubs een tijdelijke PRICE locatie openen, om de zichtbaarheid naar het ecosysteem van PRICE als organisatie te vergroten. Uiteindelijk is het doel om een permanente plek te vinden.

Stedelijk Voedselsysteem

Bron: Maarten Feenstra

Voedsel speelt een cruciale rol in alle duurzaamheidsambities van steden en regio's. Voedsel houdt verband met het welzijn en de gezondheid van inwoners van steden, maar biedt ook kansen tot het verbeteren van de leefomgeving, het verminderen van CO₂ uitstoot, vergroten van biodiversiteit en het verrijken van de sociale omgeving van mensen.

Er is een grote opgave om voedselproductie en -consumptie te transformeren naar een circulair systeem waarin iedereen wordt voorzien van gezond en betaalbaar voedsel, tegen een minimale milieubelasting. Voor steden is een belangrijke rol weggelegd in de transformatie van voedselsystemen. Dit kan alleen in samenwerking met regionale partners en stakeholders in de keten. Almere heeft in 2021 een Voedselstrategie ontwikkeld. De strategie geeft helderheid in de positie van Almere op dit thema en zorgt voor verankering

van voedsel binnen de beleidsthema's van gemeente Almere. Vanuit de voedselstrategie van Almere worden in 2021-2025 stappen gezet om tot een duurzaam stedelijk voedsel-systeem te komen. Met de partners wordt er gewerkt aan concrete interventies in de stad: De vestiging van duurzame voedselbedrijven en korte ketens in de stad en regio wordt gestimuleerd en Almere wordt als kennis- en innovatiestad op gebied van voedselvraagstukken op de (internationale) kaart gezet.

Doelstellingen

- Almere staat voor gezonde keuzemogelijkheden
- Almere staat voor een duurzame voedsleconomie
- Almere staat voor trots op onze mooie, lokale en regionale producten en initiatieven

Resultaten

In 2021 is een mijlpaal bereikt met de vaststelling van de voedselstrategie door de Almeerse gemeenteraad. Hiermee zijn de drie ambities op het gebied van voedsel neergezet. Sinds de vaststelling is vooral gewerkt aan het vormgeven van de actie uitvoering in de voedselstrategie. Hierin wordt actief samenwerking opgezocht met andere voedselpartners uit de stad, de provincie, de regio en het Rijk. Tevens zijn er een aantal concrete projecten van start gegaan die aan de ambities bijdragen. In lijn met de ambitie om een gezonde voedselkeuze toegankelijk te maken is er gewerkt aan het opzetten van een uitgiftepunt voor het initiatief van de Stichting Boeren voor Buren. Dit initiatief is gerealiseerd en biedt groente en fruit van Flevolandse boeren voor een kleine prijs aan de huishoudens die dat nodig hebben. In het kader van duurzame voedsleconomie is er een co-financieringsverklaring getekend voor een subsidieaanvraag bij het EU-fonds Leader voor het project 'Handboek Stadslandbouw Oosterwold' van de Coöperatie Stadlandsbouw Oosterwold. Met dit project wordt een app-handboek ontwikkeld, om inwoners te helpen met kennisdeling en praktische zaken bij het starten en uitvoeren van stadslandbouw in Oosterwold. Bij de Plus in Almere-Buiten loopt een pilot met een schap lokale groenten uit Oosterwold. Ook is de Groene en Gezonde Keuze campagne gelanceerd bij de horeca in het centrum, als onderdeel van de Groene Loper richting Floriade. Doel van deze campagne is om gezonde en duurzame voedselkeuze te stimuleren onder bewoners en bezoekers van Floriade en horeca ondernemers te sturen tot een duurzame menukaart.

Energiefonds

Via het Energiefonds kunnen bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor hernieuwbare energieprojecten (aanvullende) financiering aanvragen in de vorm van een lening.

Hierbij werkt de gemeente Almere samen met de Stichting Volkshuisvesting Nederland (SVN) en WOAB Woningabonnement als fondsbeheerders. Administratief beheer wordt uitgevoerd door het subsidiebureau van gemeente Almere.

Doelstellingen

- Energiebesparende oplossingen stimuleren voor bedrijven.
- Verduurzaming van woningen.

Resultaten

De aanvragers van de Duurzaamheidsleningen van 2018 en eerder zijn begonnen met aflossing en renteterugbetaling; dit loopt conform begroting.

Ook heeft de gemeente Almere zich aangesloten bij de Regionale Alliantie Korte Ketens van Provincie Flevoland. Vanuit het project is meegewerkt aan een communicatie campagne 'Smaakzoekers op Wielen' dat Flevolands voedsel in het zonnetje zet. Op internationaal niveau neemt de gemeente Almere deel aan het EU Project URBACT-Nextagri, een kennisoverdrachtsproject met vier Europese steden, gericht op het versterken van de lokale/regionale agrifood-keten. Het project doet de inbreng 'de supermarkt van de toekomst' voor Almere. Daarnaast is gewerkt aan de voorbereidingen van de Milan Expo in samenwerking met het netwerk van het Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP).

Vooruitblik

In 2022 wordt er verder gewerkt aan de uitvoering van de voedselstrategie via diverse projecten. Voorbeelden zijn:

- Voortzetten van het aanbieden van gezond en betaalbaar voedsel via het initiatief Boeren voor Buren. In aanvulling wordt breder onderzoek gedaan naar hoe gezond voedsel beter bereikbaar gemaakt kan worden voor alle Almeerders.
- Verkenning project 'Aanpak eetomgeving scholen' met de GGD en JOGG.
- Stimuleren moestuinieren samen met de IVN eettuintjes campagne.
- In samenwerking met de organisatie Stad en Natuur en De Schoor wordt een kinderstreekmarkt voorbereidt.
- Totstandkoming van de Milan Expo op Floriade als onderdeel van het Milan Urban Food Policy Pact.
- Actieve deelname aan de City Deal Voedsel samen met Flevo Campus.
- Uitbreiding van de samenwerking met de FlevoCampus op de uitvoering van de voedselagenda.
- Samenwerking met Aeres MBO en Aeres HBO op het gebied van stages en onderzoeken.
- Deelname aan de Dutch Food Week in oktober.

Het beheer van deze aflossing en terugbetalingsgelden loopt nog ongeveer 15 jaar door. De corona-pandemie heeft er voor gezorgd dat de eerste geïnteresseerden van het Woningbouw Abonnement hebben afgehaakt. Na evaluatie is er een nieuw traject gestart voor het werven van geïnteresseerden, dit blijft door corona- maatregelen omtrent bijeenkomsten lastig. Het plan van aanpak voor de komende periode is hierop aangescherpt.

Vooruitblik

Het Woningbouw Abonnement loopt ook in 2022 door. Naar aanleiding van de uitkomst van evaluaties is het plan aangescherpt. Tegelijkertijd wordt onderzocht of er een vervolg kan worden gegeven aan de duurzaamheidsleningen. Dit is afhankelijk van de interne rekenrente.

Balanceren Energienet

Het energiesysteem gaat veranderen, waardoor een groter beslag gelegd zal worden op hernieuwbare energie, transport, media (elektriciteit, warmte, en m.n. na 2030 waterstof).

Om de druk op dergelijke systemen voor energiedragers te ontlasten is een betere afstemming van vraag en aanbod belangrijk. Dit heet balanceren.

Het doel van het project is om vraag en aanbod van energie beter af te stemmen. Balanceren beoogt het voorkomen van teveel beslag op energiedragers (vooralsnog elektriciteit en warmte) en het efficiënter gebruik maken van die energiedragers tijdens de energietransitie. Het uiteindelijk doel is CO₂-reductie, via enerzijds (A) dichtbij gebruiken of tijdelijk opslaan van elektriciteit en anderzijds (B) door het delen van kostbare warmte in plaats van het verloren te laten gaan of aardgas te verstoken.

Doelstellingen

- Waarborgen van de betrouwbaarheid van het energienet op alle momenten van de dag.
- Verminderen verlies duurzame energie.
- Betrekken/activeren van bewoners bij de energietransitie.

Resultaten
Voor de pilot energiedelen in Hoekwierde maken inmiddels 52 van de c.a. 100 huishoudens gebruik van EARN-E. Dit is een verdubbeling ten opzichte van een jaar eerder. Voor deze pilot is geconstateerd dat intensieve bewonersbenadering nodig is en dat fysieke bijeenkomsten het beste werken. Van daar dat de corona-maatregelen hier waarschijnlijk invloed op hebben gehad. Ook is er dit jaar gewerkt aan een buurt-monitor in vorm van een app. Tevens is er voor het traject balanceren op de Vaart-Buitenvaart een verkenning gestart om op diverse manieren te werken aan betere afstemming van vraag en aanbod. Hier worden verkennende gesprekken gevoerd met onder andere Liander en de ondernemers op de Vaart en Buitenvaart.

Vooruitblik
De pilot in de Hoekwierde loopt in 2022 door. De inzet is om meer deelnemers aan te trekken, hier wordt een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen en groene daken opgezet. Voor het traject op de Vaart -Buitenvaart loopt de verkenning naar de mogelijkheden door in de eerste helft van 2022. De verwachting is dat rond de zomer van 2022 een aantal mogelijkheden uiteen gezet kunnen worden.

Ultradiepe Geothermie

Almere heeft zich aangesloten bij het programma SCAN (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland) van het Rijk. Vanuit dit programma wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het aanboren van ultradiepe aardwarmte.

De doorlooptijd van een geothermisch warmteproject tot aan winning bedraagt gemiddeld 7 à 8 jaar. De potentie van geothermie bedraagt ongeveer 20% van de Almeerse energievraag. Hiermee kan de volledige basislast van het huidige warmtenet verduurzaamd worden.

Doelstellingen

- Verduurzaming van het warmtenet door mogelijke realisatie van een ultradiepe geothermiebron.
- Bijdrage aan de transitie naar Energieneutraal.

Resultaten
In 2021 heeft EBN namens het Rijk 2D seismisch onderzoek uitgevoerd. De analyse hiervan is waarschijnlijk begin 2022 beschikbaar. Indien de resultaten positief zijn is vervolg onderzoek nodig in de vorm van 3D seismisch onderzoek. Ook heeft een verkenning plaatsgevonden naar mogelijke locaties voor geothermie installaties bovengronds.

Binnen Metropoolregio Amsterdam (MRA) is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen publieke en private partijen gericht op versnelling van de ontwikkeling van aardwarmte in de MRA. Almere heeft op 21 mei 2021 deze samenwerkingsovereenkomst formeel ondertekend.

Vooruitblik
Naar verwachting zal analyse van de seismisch onderzoeken begin 2022 beschikbaar zijn. Op basis hiervan kunnen vervolgstappen worden bepaald. Indien de resultaten positief zijn is er vervolgonderzoek nodig. Daarnaast wordt verder gezocht naar een locatie voor de bovengrondse installatie. Ook wordt ingezet op bewonerscommunicatie rondom het project.

Financiën

Circulaire economie en energie	Begroting 2021	Gerealiseerd	Vershil
Proceskosten programmaliijn 3	252	201	51
Citylab Stedelijke Grondstoffen	474	363	111
Competitie Upcycle City 2.0	656	65	591
Stedelijke grondstofstromen	315	321	-6
Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie	738	419	319
Stedelijk voedselsysteem	332	288	44
Energiefonds	97	-30	127
Balanceren energienet	59	31	27
Ultradiepe geothermie	161	76	84
Totaal	3.083	1.734	1.349

Bedragen € x 1.000

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Citylab Stedelijke Grondstoffen

De onderschrijding op het budget van Citylab kent twee oorzaken. De subsidie voor Circuloco was gepland om in 2021 uit te keren, dat is echter eerste week van 2022 geworden. Daarnaast werd voor het stimuleringsfonds nog een aantal aanvragen verwacht in 2021. De aanvragen zijn eind 2021 ingediend. Deze worden in 2022 uitbetaald.

Competitie Upcycle City 2.0

CIRWINN heeft in 2017 de eerste Competitie Upcycle City gewonnen. Het plan bestond uit vijf deelplannen, waarvan de eerste vier in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Voor deelplan 5 moesten de middelen nog worden toegekend. Deze gunning heeft vertraging opgelopen door latere oplevering van het businessplan en bijbehorende toets. Vervolgens bleek dat door het veranderende grondstoffenbeleid van de gemeente, omtrent PMD, een deel van deelplan 5 niet meer kon worden uitgevoerd. Hierop moest de toekenning van de middelen opnieuw bekeken worden. Uiteindelijk is in 2021 besloten om deelplan 5 toe te kennen. Dit besluit kwam echter te laat voor betaling in 2021, daarom zal het in 2022 aan de partijen worden uitgekeerd.

Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE)

De wens was om meer Challenges ‘in de markt’ te zetten, alleen dat vraagt intensieve voorbereiding om de juiste mensen te ontmoeten en het samen goed uit te werken. De coronamaatregelen hebben de intensieve contacten als opmaat naar Challenges bemoeilijkt. Er zijn echter veel voorbereidingen getroffen en er zijn diverse bureaus bezig met de uitwerking. De doorgeschoven activiteiten vanuit 2021 zullen alsnog in 2022 plaatsvinden.

Energiefonds

COVID heeft ook in 2021 invloed gehad op de uitvoering van het Woningabonnement. Vóór COVID was meer interesse voor deze financieringsconstructie dan gerealiseerd kon worden. Een drietal huishoudens hadden door COVID hun inzet ingetrokken en één geïnteresseerde wachtte op de mogelijkheid om weer fysiek bij elkaar te komen. Daarnaast zijn de rentebaten uit de uitstaande lening bij SVN toegevoegd in 2021, hetgeen het negatieve bedrag verklaart. In 2021 zijn er alsnog 4 leningen verstrekt en waren er ondanks deze beperkingen nog 7 nieuwe aanmeldingen.

06

Cultuur, toerisme en sport

Cultuur, toerisme en sport

Almere groeit verder als aantrekkelijke, groene stad om te wonen, werken en te recreëren. Een gevarieerd cultureel en recreatief aanbod, in combinatie met de bereikbaarheid van werk en de aanwezigheid van natuur maakt Almere aantrekkelijk en economisch succesvoller.

Door de toevoeging van sterke publiektrekkende culturele programmering, (sport)evenementen en het versterken van de verblijfs- en belevingswaarde worden er meer bezoekers naar de toplocaties in Almere getrokken. Daarbij wordt de verblijfsduur verlengd, wordt er meer gebruik gemaakt van de voorzieningen en wordt zo het rendement verhoogd.

Programmalijn Cultuur, toerisme en sport creëert plekken in de stad die inwoners en bezoekers graag bezoeken, met plezier verblijven en trots op zijn. Plekken waar altijd iets te doen is en mensen elkaar kunnen ontmoeten. De programmalijn ontwikkelt iconen waar bezoekers van binnen en buiten de stad nieuwsgierig gemaakt worden en worden verrast. Iconen die de meeste impact hebben op Almere en de regio. Zo wordt Almere voor iedereen een plek om te genieten van cultuur, natuur, (water)sport en vrijetijdsbesteding.

De drie sleutelprojecten binnen deze programmalijn in 2021:

- Kustzone Poort
- Museale voorziening
- Almeersepoort

In september 2021 is het besluit genomen om per 2022 Sport aan deze programmalijn toe te voegen. Vanaf 2022 wordt er gewerkt aan het verbeteren van een goed ingericht sport- en beweegklimaat. Dit zorgt voor een prettigere stad om te wonen, zorgt voor gezondere, fittere en productievere inwoners en draagt bij aan de sociale cohesie in een stad. Het Watersportverbond wil vanaf 2022 jaarlijks het grootse watersportevenement ter wereld organiseren in Kustzone Poort: de Dutch Waterweek.

Kustzone Poort

Kustzone Poort is een unieke plek in de regio waar strand, water(sport) en cultuur hand in hand gaan. Vanaf de Hollandse Brug is dit de entree van Almere. De afgelopen jaren is ingezet op het ontwikkelen van een samenhangend toeristisch, recreatieve kustzone door investeringen in openbare ruimte en de programmering van activiteiten (evenementen, cultuur, sport, recreatie).

Zo is in 2021 de aanleg van het nieuwe strand afgerond. Ook heeft theatergroep Vis à Vis ondanks corona-maatregelen weer zomervoorstellingen gegeven en is StrandLAB steeds nadrukkelijker in het gebied aanwezig met allerlei culturele activiteiten. Ook wonen er steeds meer mensen in het gebied. eind 2021 zijn er ruim 1.200 woningen in Duin opgeleverd en er zijn nog circa 250 woningen in aanbouw. Kustzone Poort wordt op de kaart gezet als cultureel buitenlaboratorium waar beleving en relatie met het water centraal staan.

Doelstellingen

- Realiseren van een evenementenlocatie die ruimte biedt aan (grootschalige) evenementen;
- Opstellen van een gezamenlijke evenementenkalender/culturele programmering;
- Versterken van de toeristisch recreatieve mogelijkheden, waarmee binnen de Noordvleugel een attractief gebied en verblijfsplek wordt gecreëerd;
- Regionale aantrekkingskracht van Kustzone Poort creëert kansen voor werkgelegenheid.

Indelingsplan Kustzone Poort

Resultaten

Almeerderstrand en Nieuwe Strand (voor evenementen)

De aanleg van het nieuwe strand is in 2021 gereed gekomen. De verwerving van de grond van het Rijksvastgoedbedrijf heeft nog tot in 2021 aandacht gevraagd op het punt van de waardebeoordeling middels een bindende taxatie. Dit is nu definitief afgerond. Bestemmingsplan Poort buitendijks is aanzienlijk vertraagd. Hierdoor is er in 2021 een uitgebreide WABO-procedure gestart dat gericht is om het gebruik van het nieuwe strand voor evenementen in de loop van 2022 mogelijk te maken. Het eerste inrichtingsplan voor het nieuwe strand is opgesteld en deze is gericht op de aanleg van een ontsluitingsweg voor het op- en afbouwen van evenementen. Wij hebben ook inzichtelijk gemaakt met welke mogelijkheden en beperkingen er in 2022 rekening gehouden dient te worden. Evenementen zullen deels nog op het Almeerderstrand plaatsvinden.

Nieuw strand waar evenementen gaan plaatsvinden. Bron: Maarten Feenstra

StrandLAB Almere

StrandLAB Almere is het culturele buitenlaboratorium van Almere/Flevoland. Gestart als project door Linkeroever met een opdracht vanuit de gebiedsontwikkeling om de culturele ontwikkeling in het gebied aan te jagen.

Atelier StrandLAB

In 2021 is de placemaking fase afgerond met de verzelfstandiging van StrandLAB als stichting. Vanuit het Atelier StrandLAB, een fysieke plek voor de aankomende vijf jaar, wordt het programma georganiseerd. Het programma bestaat uit onderzoek en ontwikkeling (kunstenaarsresidenties, summer- en winterschool in samenwerking met FoAM Lab, voor landschapsstudenten van de Academie van Bouwkunst, en de (internationale) studenten van de Rietveld Academie en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK), workshops en masterclasses voor (Almeerse en Flevolandse) makers, participatie en co-creatietrajecten (met lokale makers, bewoners en educatie) en publieksprogrammering (StrandLABfestival en platform voor het uittesten van presentaties door de artists in residence). StrandLAB Almere vormt een groeiende community van makers en instellingen. Dit is te zien in de online volgers en het groeiend aantal aanvragen voor gebruik van het Almeerderstrand en het Atelier StrandLAB als onderzoek-, test- en (talent)ontwikkelplek en buitenpodium. In 2021 is verder gewerkt aan de realisatie van buitenplekken in de openbare ruimte, zoals een tribune en podium, een atelier en een workshopruimte. Deze plekken zijn landschappelijk vormgegeven, passend in het landschap van strand en duinen en worden in het voorjaar van 2022 in gebruik genomen.

Stichting StrandLAB vormt samen met Suburbia, Vis à Vis, BonteHond en 2TurvenHoog het platform FlevoLAB. FlevoLAB ontvangt in de periode 2021-2024 rijkssubsidie om de culturele infrastructuur in Flevoland verder te versterken en te ontwikkelen. Stichting FlevoLAB heeft de ambitie toe te werken naar een plek in de BIS 2025-2028 als ontwikkel- en netwerkinstelling. In 2021 is een start gemaakt door middel van kleinschalige activiteiten, een werkplaats voor jonge zakelijk leiders, een verkenning voor de uitbreiding van het netwerk en een verkenning voor samenwerking op het gebied van communicatie.

Doorontwikkeling Stadsduin voor actieve cultuur

Voor het gebied Muiderduin (het gebied rondom Vis à Vis), het Almeerderstrand en het nieuwe strand is een gebiedsprofiel opgesteld als verdere uitwerking van het eerdere ambitiesdocument. Gebiedsconcept Stadsduin voor actieve cultuur is vastgesteld in november 2021. Ook is er eind 2021 een gebiedsprogrammeur aangesteld die met dit concept als kader de verdere inhoudelijke en programmatische ontwikkeling in 2022 en 2023 gaat realiseren. De kernambitie is een jaarrond aantrekkelijke en bruisende plek te realiseren door een onderscheidend programma op het gebied van kunst en cultuur met ondersteunende functies zoals horeca met mogelijk een kleinschalig verblijfsconcept, een aanvullende multifunctionele bebouwde voorziening en een gecoördineerde programmering van evenementen op het nieuwe strand.

Vooruitblik

Gebiedsregie en programma

Aankomende twee jaar bepalen de doorontwikkeling van het gebied op basis van de kaders die in het gebiedsconcept Stadsduin voor actieve cultuur zijn gegeven. De gebiedsprogrammeur zal in overleg met de projectleider fysiek vanuit GO deze ontwikkeling regisseren. Het is een organische ontwikkeling waarbij met bestaande en nieuwe partners in het gebied, publiek en privaat, in gezamenlijkheid toegewerkt wordt naar een gebied dat in 2030 Almeerders, bezoekers uit de regio en de MRA trekt vanwege zijn onderscheidende mix aan cultuur, natuur, recreatie en bewegen. In 2022 wordt het projectplan opgesteld voor de jaren 2022 en 2023. Ook wordt in 2022 gestart met de planvorming voor de definitieve inpassing van Vis à Vis in Muiderduin.

Almeerderstrand en het nieuwe strand

Een groot deel van het te realiseren ruimtelijk raamwerk is al onderdeel van de gebiedsontwikkeling Duin. In het kader van de gebiedsontwikkeling zijn in het zuidelijk deel van DUIN al de volgende ingrepen gepland, of zelfs al in uitvoering. In 2022 wordt gewerkt aan het verleggen van de strandopgang vanaf de Poortdreef tot aan de dijk/nieuwe strand i.c.m. de aanleg van (tijdelijke) parkeerterreinen ten behoeve van het strandbezoek en evenementen. Daarnaast wordt in 2022 de ontsluitingsweg op het nieuwe strand aangelegd en wordt een start gemaakt de dijkreconstructie en de aanleg van het duinlandschap op de dijk langs het Almeerderstrand.

Voor het gebied Almere Poort Buitendijks wordt momenteel gewerkt aan het afronden van het Ontwerp bestemmingsplan. In afwachting van de WABO-procedure uitkomst zijn evenementen op het (oude) Almeerderstrand mogelijk en zal het nieuwe strand gebruikt worden voor recreatie. In 2022 wordt gewerkt aan een inhoudelijk profiel voor de evenementen, een gebruikershandboek en verduurzaming van de faciliteiten voor de evenementen. In 2022 start Stad en Natuur met extra pop-up activiteiten op het Almeerderstrand en wordt onderzocht hoe hiervoor een (tijdelijke) ruimtelijke inpassing gemaakt kan worden.

StrandLAB

StrandLAB zal in 2022 zijn buitenpodium uitbreiden en overkappen met een tarp. Ook komt er een (kleine) werkplaats en een opslagruimte bij op het strand. Zo kunnen de diverse activiteiten van StrandLAB (onderzoek, talentontwikkeling, publieksactiviteiten) beter gefaciliteerd worden. In 2022 worden de publieksmomenten meer gebundeld; met het meerdaags StrandLAB festival (mei) de Fieldacademy summer sessions, de kunstvakopleidingen (zomer) en het verhalenwandelevenement (najaar) waar de lokale makers zich presenteren. StrandLAB is ook actief op Floriade Expo 2022. In 2022-2024 werkt StrandLAB binnen het platform FlevoLAB mee aan de verdere ontwikkeling van de culturele infrastructuur in Flevoland met broedplaatsentours, werkplaats zakelijk leiders, publieksontwikkeling en meer.

Fashionworkshop in atelier StrandLAB; Bron: Erwin Budding

Meerstrand

Het noordelijk deel van het Almeerderstrand en met name het toekomstige Meerstrand bieden veel mogelijkheden voor sport en waterrecreatie. Dit zijn sectoren waarmee Almere zich in de MRA sterker wil onderscheiden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de beleidsdoelstelling 'versterken waterrecreatie' uit de Agenda Toerisme & Recreatie 2016-2022, de Economische Agenda 2019-2023 en het Waterplan 2017-2022. De ontwikkeling van het Meerstrand sluit daarnaast naadloos aan op de plannen rond de Dutch Water Week, een nieuw evenement dat vanaf 2022 jaarlijks in het gebied wordt georganiseerd. In 2022 wordt gestart met het uitwerken van de verdere plannen voor het Meerstrand. In 2022 zijn nog geen fysieke investeringen ten aanzien van de ontwikkeling van het Meerstrand vanuit FVA voorzien.

Museale voorziening

De groei van Almere is een kwalitatieve opgave voor zowel de regio als de stad. De versterking van cultuur maakt Almere aantrekkelijk voor mensen en bedrijven en daarmee ook economisch succesvoller.

Het toevoegen van sterke publieks-aantrekkende culturele programmering, evenementen en het versterken van de verblijfs- en belevingswaarde worden meer bezoekers naar toplocaties in Almere getrokken, wordt hun verblijfsduur verlengd, gaan zij meer gebruik maken van de voorzieningen en draagt dit zo bij aan de economische ontwikkeling en een positief vestigingsklimaat voor bedrijven.

Ontwikkeling richting een museale voorziening is onderdeel van het Cultuurplan Almere en het Regioprofiel Flevoland en past binnen de ambities van de door de Raad van Cultuur gepresenteerde beleidsvisie 2021-2025 en het Regioprofiel Metropoolregio Amsterdam 2019 – 2024. Doel is meer aandacht voor andere kunstvormen en de volgende generatie makers, die een gevarieerder publiek kunnen bereiken. Het concept voor een nieuw te ontwikkelen museum in Almere sluit hier perfect op aan. Het nieuwe museum richt zich op toegankelijke, grootschalige en aansprekende kunst die past bij Almere en Flevoland. Kunst om te beleven en te ervaren. In maart 2020 is een kwartiermaker aangesteld om het nieuwe museum inhoudelijk, organisatorisch en financieel nader uit te werken. Dit doet zij in nauwe samenwerking met de drie betrokken overheden en verschillende stakeholders.

Doelstelling

Het realiseren van een vernieuwend museum voor grootschalige multimediale kunst en landschapskunst met een dynamische programmering. Een toegankelijk museum, opgericht en ingevuld volgens de meest actuele inzichten, dat internationaal aanspreekt en lokaal relevant is. Het museum is 'voor', 'met', en 'door' Almere en Flevoland en zet in op talentontwikkeling. Het museum is complementair aan het bestaande Nederlandse museumaanbod en het werkt internationaal, nationaal en lokaal samen. Binnen de MRA vervult het een belangrijke culturele rol. Het museum toont ondernemerschap en kent een duurzame organisatie en financieringsmix. Het museum volgt drie codes die samen zorgen voor een gezonde en veerkrachtige culturele sector:

- Governance Code Cultuur
- Fair Practice Code
- Code Culturele Diversiteit

Resultaten

Tussen 2020 en 2025 worden de voorbereidingen getroffen voor de realisatie van de museale voorziening. De periode 2021-2022 staat in het teken van planvorming en besluitvorming. Eind 2022 wordt de businesscase van de museale voorziening aan de gemeenteraad en Provinciale Staten ter goedkeuring voorgelegd. De eerste planvormingsfase is afgelopen jaar afgerond en bestond uit een inhoudelijke uitwerking van het nieuwe museum.

Het inhoudelijk museumconcept is in augustus vastgesteld door de bestuurlijke opdrachtgevers en in november door de kwartiermaker gepresenteerd aan de gemeenteraad en Provinciale Staten. Het concept laat zien dat de museale voorziening een multifunctioneel instituut wordt met functies die elkaar beïnvloeden en ook buiten een gebouw plaatsvinden. Op basis van de inhoudelijke uitwerking is de tweede fase eind 2021 gestart, waaronder het organogram van het toekomstige museum, governance en locatievisie en verkenning. Dit is belangrijke input voor de businesscase, welke vanaf het voorjaar 2022 wordt uitgewerkt en getoetst door een extern bureau.

Om inwoners en bezoekers van Almere en Flevoland alvast kennis te laten maken met het toekomstige museum en om het concept te toetsen, wordt er gewerkt aan een opmaat van het museum. Onderdeel van de opmaat is ontwikkeling van een Kunstpaviljoen aan het centrale plein van Floriade. De bouw van het Kunstpaviljoen is medio augustus 2021 gestart en opent met de start van Floriade Expo 2022.

Impressie Kunstpaviljoen (Bron: Studio Ossidiana)

Om inwoners en bezoekers van Almere en Flevoland alvast kennis te laten maken met de museale voorziening en om het concept te toetsen, wordt er gewerkt aan een voorproef van het museum. Onderdeel van deze proef is de ontwikkeling van een Kunstpaviljoen (werktitel) aan het centrale plein van Floriade. De bouw van het Kunstpaviljoen is medio augustus 2021 gestart en verloopt, ondanks de overspannen markt, volgens planning. Tijdens de opening van Floriade opent het Kunstpaviljoen (ontworpen door Studio Ossidiana) zijn deuren. Het zal daarna minimaal 5 jaar door het museum in gebruik worden genomen. Het gaat de thuishaven vormen voor het binnenprogramma, bestaande uit tentoonstellingen, een educatieprogramma en randprogramma. Tijdens de Dutch Design Week 2021 is het bijzondere ontwerp en de bijdrage van het Kunstpaviljoen aan het culturele leven van Almere en Flevoland gepresenteerd aan het publiek.

Een ander onderdeel van het Kunstpaviljoen is het meerjarig activiteitenprogramma (2021-2025). Het ministerie van OCW draagt hieraan bij met in totaal € 1 miljoen euro. Afgelopen jaar is het programma volledig ontwikkeld en in uitvoering gebracht. Het activiteitenprogramma is een concrete uitwerking van het beoogde museumconcept, bestaande uit tentoonstellingen, educatieproducten, randprogrammering, en een uitgebreid, interactief publieks-onderzoek. Het museumconcept gaat uit van immersieve kunstervaringen die je raken, een open blik op de wereld geven en de eigen creativiteit aanwakkeren. Bezoekers zijn actieve deelnemers en geen passief publiek. De museumprogrammering bevindt zich niet op één plek, maar beweegt door de gehele provincie.

Het activiteitenprogramma is volgens deze uitgangspunten opgebouwd en bestaat uit:

- Een tentoonstellingsprogramma in het Kunstpaviljoen
- Een buitenprogramma bij de landschapskunst door heel Flevoland
- Een randprogramma met laagdrempelige kunstzinnige activiteiten in de openbare ruimte van Almere en Flevoland
- Een educatieprogramma

Het activiteitenprogramma wordt vanuit Stichting Kunstmuseum Flevoland gerealiseerd. De Raad van Toezicht van deze stichting is in september geïnstalleerd.

Kinderen bij De Groene Kathedraal (Bron: Jordi Huisman)

Kwartiermaker Denise de Boer bij het Kunstpaviljoen

Vooruitblik

In 2022 wordt verder gewerkt aan de tweede en derde fase van het project. Dit houdt in dat, op basis van de inhoudelijke uitwerking, de organisatie en de locatie van het museum nader worden vormgegeven. Deze uitwerkingen dienen enerzijds om de financiële uitwerking te kunnen uitvoeren en een businesscase te kunnen opstellen, anderzijds vormen zij – na goedkeuring van de bestuurlijke opdrachtgevers – de kaders voor het Ontwikkeling & Voorbereidingsproces (2023-2025). De uitkomsten van de tweede fase worden voor de zomer van 2022 gepresenteerd aan de gemeenteraad en Provinciale Staten. De businesscase wordt in het najaar van 2022 ter goedkeuring aan de gemeenteraad en Provinciale Staten voorgelegd.

Wat de opmaat naar het museum betreft worden activiteiten uit het activiteitenprogramma gestart of voortgezet. Zo vindt van 25 t/m 27 maart 2022 'De Groene Kathedraal Verwarmt' plaats. In samenwerking met Collectief Walden wordt met deze activiteit de inwoners van de wijk Oosterwold een (tijdelijk) podium geven. Daarnaast opent op 14 april het Kunstpaviljoen met de tentoonstelling 'The Future of Nature' en start het Nieuw Flevo Peil (NFP) evenement. Tijdens het NFP-evenement wordt een indrukwekkende watersculptuur (de Flevo Pulse) geplaatst in het Weerwater. Het water uit de watersculptuur spuit op het ritme van de hartslag van Flevolandse. Een team van 'Beat Collectors' interviewt Flevolandse over waar zij positieve energie van krijgen en legt hun hartslag vast. Dit hartritme wordt vertaald naar een 'choreografie' in de Flevo Pulse.

Nationaal Park Nieuw Land – Almeersepoort

Het Nationaal Park Nieuw Land bestaat uit de Oostvaardersplassen, Lepelaarsplassen, Marker Wadden en een deel van het Markermeer. De Oostvaardersplassen kan nu al rekenen op belangstelling van zowel binnenlandse als buitenlandse bezoekers.

De succesvolle eerste fase van de Marker Wadden krijgt een vervolg. Maar Nieuw Land biedt nog veel meer mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van recreatie en natuur. In 2018 is het Uitvoeringsprogramma Almeerse poort Oostvaardersplassen 2017 - 2021 vastgesteld. In deze eerste fase van dit sleutelproject wordt specifiek ingezet op een Almeersepoort naar de Oostvaardersplassen als ontvangstgebied.

Dit gebied bevat faciliteiten en activiteiten afgewisseld met karakteristieke Oostvaardersplassen natuur. Inmiddels heeft besluitvorming plaatsgevonden over de tweede tranche van het FVA, waarbij het gehele Almeerse deel van het Nationaal Park Nieuw Land aan de orde komt, inclusief het Lepelaarsplassengebied.

Nationaal Park Nieuw Land

Doelstellingen

- Verbinden van stad en het Nationaal Park Nieuw Land met aan de Almeerse kant de Oostvaarderplassen en de Lepelaarplassen.
- Verhogen gebruiks- en belevingswaarde van de Oostvaarderplassen en Lepelaarplassen voor recreatie en toerisme, waarbij de natuur niet wordt verstoord.

Inrichting poortgebieden Nationaal Park Nieuw Land (Bron: Staatsbosbeheer)

Resultaten

Voor het gehele Nationaal Park Nieuw Land is er een ontwikkelingsvisie opgesteld, waarin de Almeerse plannen zijn opgenomen. Partners van het Nationaal Park hebben hun samenwerking geformaliseerd in een intentieovereenkomst verder wordt uitgewerkt. De inzet is een Nationaal Park van wereldklasse te realiseren dat bijdraagt aan een verbeterde ecologische kwaliteit, een sterk imago van de regio, een economische impuls door meer toerisme, een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de Metropoolregio Amsterdam, evenals een woon- en leefomgeving van wereldklasse. De nieuwe huisstijl van Nationaal Park Nieuw Land wordt stap voor stap toegepast in de communicatie. Het gebied van het sleutelproject wordt in de (publieks-)communicatie aangeduid met 'Oostvaardersplassen Almere' en 'Lepelaarplassen'. De naam 'Almeersepoort' wordt alleen gebruikt als projectnaam.

De eerste fase van project Almeersepoort is in uitvoering. Gebeurtenissen rond de grote grazers en discussies rond het natuurbeheer liepen door in 2021 en hebben nog steeds gevolgen voor de planning van de uitvoering. Dit zorgt ervoor dat realisatiemiddelen van de 'hardware' niet uitgegeven worden. Ook dit project heeft te maken met de uitdagingen rond stikstof en PFAS. Daarnaast heeft de corona-pandemie direct effect gehad op de activiteiten. Binnen de beperkingen worden maatregelen zo goed als mogelijk uitgevoerd.

De pandemie was de laatste twee jaar de grote spelbreker in uitvoering van marketing, activiteiten, communicatie en programmering en evenementen. De meeste activiteiten en evenementen werden afgelast en Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders is gedurende lange tijd gesloten geweest. Toch zijn de partners erin geslaagd om binnen de wisselende beperkingen een scala aan succesvolle (online) evenementen en activiteiten te organiseren. Multimediale producten zijn beschikbaar gekomen voor de bezoekers (VR-experience, digitale games, QR-natuurwandelingen) alsmede educatieve programma's voor de basisscholen. Voor de natuurexcursies in het gebied zijn nieuwe excursievoertuigen geleverd.

Ook in 2021 is geïnvesteerd in het landschap. Inmiddels zijn duizenden bomen en struweel aangeplant en zijn vele paden verbeterd en uitgebreid. Er zijn ontwerpen gemaakt voor de grote civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden die, zodra de vergunningen verleend zijn, kunnen worden uitgevoerd. Realisatievoorbereiding van de verbindingzone tussen Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen is gereed. Het uitbreidingsontwerp van Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders is af en doorloopt het vergunningentrajec.

Nieuw logo Nationaal Park Nieuw Land

Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders (NBC)

In 2021 is gestart met de uitwerking van de tweede fase van het sleutelproject, waarbij het gehele Almeerse deel van het Nationaal Park aan de orde komt. In deze fase zullen onder meer de volgende onderdelen opgenomen worden:

- afronden Oostvaardersbos en entreegebied
- ontwikkeling Kotterbos nieuwe bestemming
- ontwikkeling Lepelaarplassengebied, inclusief Trekvogel
- participatie project Oostvaardersoever ('Westvaarders')
- marketing, communicatie en programmering (educatieve) activiteiten
- participatie Nationaal Park organisatie

Uitwerkingen van de onderwerpen zijn grotendeels af. Samen met Flevo-landschap respectievelijk Staatsbosbeheer zijn plannen opgezet voor het Lepelaarplassengebied en Kotterbos. Het ontwerp voorkeursbeslissing Oostvaardersoever kreeg eind 2021 akkoord door de toegewezen ministers.

Afstemming met parallelle trajecten heeft ook in 2021 de aandacht gehad.

Vooruitblik

Grote civiel- en cultuurtechnische projecten in Oostvaardersplassen Almere en Randzone de Vaart worden in uitvoering genomen zodra het proces van de vergunningverlening en aanbesteding zijn afgerond. Komend jaar staat in het teken van de voorbereiding van de uitbreiding van het NBC de Oostvaarders en de realisatie van het Observatorium in de Oostvaardersplassen. Ook hier zijn diverse vergunningen voor nodig. Programmering, communicatie en marketing worden als excursies, kleinschalige evenementen, educatie en door publicaties in diverse media uitgevoerd. In Oostvaardersplassen Almere zullen nieuwe activiteiten worden getest en bestaande uitgebreid. Opgedane ervaring wordt toegepast op het ontwikkelen van een vergelijkbare werkwijze voor het Lepelaarplassengebied samen met Flevo-landschap en de andere partners. Deze is gekoppeld aan de vernieuwing van bezoekerscentrum de Trekvogel. De projectorganisatie Oostvaardersoever is gestart met de volgende MIRT fase in te gaan, de Planuitwerkingsfase. Vanuit de Almeersepoort ligt in dat project de focus op de locatie 'Westvaarders'. Uit het project zal bijdrage aan ontwikkeling van het Nationaal Park stap voor stap geïntensiveerd worden. Uitvoeringsprogramma 2e fase Almeersepoort Nationaal Park Nieuw Land zal worden afgerond. Na besluitvorming zullen onderdelen van het programma verder uitgewerkt worden in uitvoeringsplannen voor de komende jaren.

Financiën

Cultuur, toerisme en sport	Begroting 2021	Gerealiseerd	Verschil
Proceskosten programmalijn 4	229	269	-40
Kustzone Poort/Duin	873	798	75
Museale voorziening	3.015	2.563	453
Nationaal Park Nieuwland	1.500	975	526
Totaal	5.618	4.605	1.013

Bedragen € x 1.000

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Museale voorziening

Over 2021 is er voor het project Museale voorziening afgerond € 0,5 mln. minder uitgegeven dan voorzien. Verwacht was dat de volledige investering voor de bouw en inrichting van het tijdelijke kunstpaviljoen op het Floriadeterrein nog in 2021 zou plaatsvinden. Dit is niet helemaal gelukt omdat dit ook afhankelijk is van de oplevering van het gebouw (februari 2022), waardoor een deel van de uitgaven doorschuift naar 2022.

Nationaal Park Nieuwland

Als gevolg van de bezwaren die worden gemaakt rondom de diverse vergunningaanvragen is ernstige vertraging opgetreden in de uitvoering van belangrijke onderdelen van het project. Dit heeft tot gevolg dat er in 2021 veel minder investeringen hebben plaatsgevonden dan verwacht. Het niet bestede bedrag zal worden doorgeschoven naar 2022.

Bron: Maarten Feenstra

Vernieuwend wonen

De programmalijn Vernieuwend wonen heeft als missie en ambitie om bij te dragen aan een beter functionerende woningmarkt en een toekomstgerichte woningvoorraad – in de eerste plaats voor Almere, maar daarnaast ook voor de regio en voor Nederland.

Het neven doel daarvan is het versterken van het imago van Almere als stad waar in beginsel elke woning en woonwens gerealiseerd kan worden. Hiertoe voert de programmalijn Vernieuwend wonen het FVA/Almere2.0 het sleutelproject woningbouwexperimenten uit.

Focus en uitvoeringsstrategie

De programmalijn Vernieuwend wonen staat ten dienste van opgaven en ontwikkelingen in stad en regio, maar onderscheidt zich als programmalijn door de focus op innovatie. Daartoe worden nieuwe oplossingen onderzocht en ontwikkeld voor actuele beleids- en/of maatschappelijke vraagstukken op gebied van bouwen en wonen. Deze oplossingen zijn niet alleen nieuw voor Almere, ze zijn ook vernieuwend; dat wil zeggen dat ze gericht zijn op structurele verandering van regels, manieren van doen, systemen en instituties in de wereld van bouwen en wonen. Vanwege het grillige verloop van dergelijke processen kent de programmalijn Vernieuwend wonen geen lang van tevoren uitgedachte en afgebakende projecten, maar één sleutelproject met een flexibele opzet. Daarbij hanteert de programmalijn een integrale visie op de leefomgeving en maatschappelijke opgaven met een vijftal centrale thema's.

Centrale thema's

- Betaalbare en toegankelijke woningvoorraad;
- Verduurzaming en circulaire economie;
- Doorwerking van sociale transformaties;
- Fysieke aanpak van wijken;
- Woon-werk combinaties.

Omdat innovatie vaak niet in reguliere processen tot stand komt, dient het gericht aangejaagd en ondersteund te worden. Om kansrijke ideeën en concepten in de luwte te verkennen en uit te testen, is in 2015 het Woningbouwatelier opgericht als samenwerkingsverband van de gemeente Almere en het Rijk.

Sinds 2017 fungeert zij als de uitvoeringsorganisatie van de programmalijn Vernieuwend wonen. Via Woningbouwatelier worden experimenten opgezet en tot uitvoering gebracht in de reguliere praktijk van Almere. Hiermee wordt niet alleen vernieuwende woningbouw in de stad gerealiseerd, maar wordt ook kennis gegenereerd over de toepassing en opschaling van innovaties. Via het delen van lessen en inzichten uit de experimenten draagt het Woningbouwatelier bij aan de noodzakelijke systeemveranderingen op het gebied van bouwen en wonen.

Algemene resultaten

In 2021 is aan lopende experimenten en verkenningen gewerkt. Daarin zijn mooie resultaten gehaald, maar liep de uitvoering ook tegen diverse hobbels en tegenvallers aan. Gezien de opgave om systeemverandering aan te jagen door innovatieve projecten is dat niet erg. Deze speelruimte is bewust onderdeel van het programma. Zeker experimenten waar sociaal en fysiek domein, systeem- en leefwereld elkaar raken, is innovatie onderdeel van de nagestreefde oplossing.

Resultaten

Naast de geplande projecten op basis van het jaarplan, is de doorontwikkeling van Vernieuwend wonen als programma-lijn voortgezet. In de eerste helft van het jaar is er een strategische inhoudelijke agenda voor de langere termijn opgesteld. Daarin is onder andere de innovatieve insteek verder uitgewerkt en zijn verschillende experimentlijnen benoemd waarbij nieuwe projecten dienen aan te haken.

Het streven naar een meer gestructureerde, programmatische aanpak komt ook terug in betere aansluiting op grotere, lopende trajecten en beleidsprioriteiten vanuit de gemeente, provincie en het Rijk. Het streven is om steeds meer vanuit gedeeld eigenaarschap te werken, in plaats van het aanvliegen van experimenten vanuit het Woningbouwatelier. Bij de Upcycle City Competitie 2.0 en het opgaveteam Wonen & Zorg is al een concrete stap gemaakt in de samenwerking.

Verwachting hiervan is dat experimenten, proefprojecten en pilots makkelijker tot realisatie komen en dat resultaten zo meer impact opleveren. Verder is samenwerking en verbinding gezocht met PRICE, de Flevolandse woonagenda (innovatielab en proeftuinen circulair bouwen en seniorenhuisvesting) en het Actieplan Betaalbaarheid in Almere. Hoewel er nog geen nieuwe experimenten uit voort zijn gekomen, zit hier wel veel perspectief in dat in 2022 nader uitgewerkt zal worden.

Daarnaast is in 2021 de hernieuwde governance structuur geïmplementeerd. De structuur van een programmaraad met alle externe partners, bestuurlijk overleg met de gemeente en provincie en een stuurgroep van afdelingsmanagers lijkt vooralsnog goed te werken. Met name de relaties met de gemeente Almere en de provincie Flevoland zijn versterkt. Op inhoud weten partijen elkaar steeds beter te vinden, wat leidt tot vruchtbare uitwisseling en versteviging van de functie van de programmalijn Vernieuwend wonen. Een belangrijk actiepunt voor 2022 is om de betrokkenheid en rol van de Rijkspartners bij de programmalijn Vernieuwend wonen. Verdere uitwerking van het Perspectief Almere en de ontwikkeling van Pampus bieden daar aanknopingspunten voor, waarbij Almere 2.0 een belangrijke schakelrol heeft. In 2021 is samen met de communicatieadviseurs van het programma geïnvesteerd in de verdere professionalisering van de communicatie. Focus daarbij ligt op positionering van het Woningbouwatelier als platform voor experimenten in Almere. In het kader van het 5-jarig bestaan is een glossy magazine uitgebracht met daarin lessen, inzichten en visie op innovatie. Om herkenbaarheid van het magazine en de specifieke projecten te creëren is een samenwerking aangegaan met Elba REC en Building Holland. Dit resulteerde in enkele artikelen op Stadszaken en ROM Magazine en deelname aan online bijeenkomsten.

Prijsvraag Who Cares, project Binnenhaven

Het Woningbouwatelier zette in 2016 al in op het onderwerp ‘wonen en zorg in bestaande wijken’. In dat kader deed de gemeente Almere met het stadsdeel Haven in 2017 mee aan de prijsvraag Who Cares van de Rijksbouwmeester, die multidisciplinaire teams met ontwerpers uitdaagde tot innovatieve ideeën.

Dit resulteerde in project Binnenhaven (voorheen Bloemkool-Burenbond / Eigentijds Hof), wat nog loopt. De gemeente heeft zich toen vanuit het Woningbouwatelier gecommitteerd aan het regisseren van het proces richting de realisatie van de eerste prototypes in Almere Haven. Dat is in de afgelopen jaren, met hier en daar enkele tegenslagen, inzet van het experiment geweest.

Resultaten

Het sluiten van de businesscase met een passende grondprijs is een van de grootste hobbels, waarvoor in samenwerking met specialisten van Gebiedsontwikkeling en Grondzaken een ‘Almeers recept’ is gemaakt. Verwachting was dat er in 2021 definitief een knoop doorgehakt kon worden over de projectrealisatie, maar die verwachting is niet uitgekomen.

Magazine 5 jaar Woningbouwatelier

Parallel hieraan is via de eigen websites, social media accounts en lokale media aandacht gegenereerd voor de projecten, in het bijzonder WikiHouse en Bouwen door de buurt. Door de corona-pandemie is de beoogde uitwisseling op congressen en eigen sessies helaas uitgebleven. Voor 2022 staat de implementatie van een nieuwe strategie op de planning om nog meer gericht, gepland, gestructureerd en persoonlijk te communiceren, zowel intern als extern. Daarbij verdient Floriade bijzondere aandacht; de expo biedt een podium om het verhaal van woningbouwexperimenten in Almere breed te vertellen. Naar verwachting zal dit tot uiting komen in een samenwerking op activiteiten van de gemeente Almere, Floriade BV, Kunstlinie Almere, Polderblik, ACM en andere partijen PM.

In de eerste maanden van het jaar is met de initiatiefnemers gewerkt aan een nieuw, definitief plan. De expertise uit de Community of Practice van de prijsvraag werd ingezet. De conclusie was dat de grondprijsberekening definitief niet sluitend te maken is, ondanks maximaal aangepaste kaders. Betrokken wethouders omarmen het concept, maar laten het aan het college en de gemeenteraad om te besluiten over realisatie. Met afdeling Gebiedsontwikkeling is afgesproken de besluitvorming te laten plaatsvinden door een projectopdracht op te stellen die voorbereidingen voor de beoogde locatie meeneemt. Door capaciteitgebrek bleef dit enige tijd liggen. Initiatiefnemers en bewoners zijn betrokken door communicatie. Ook was er een bijeenkomst met initiatiefnemers, bewoners en bestuurders op het stadhuis en zijn oplossingen voor het financiële gat verkend.

Vooruitblik

De projectopdracht is in voorbereiding en het streven is om deze in het voorjaar in het besluitvormingsproces te brengen. De gemeenteraad zal dan over het ‘Almeerse recept’, de huidige grondprijsberekening én locatiekeuze een uitspraak doen. Om risico op afwijzing vanwege het resterende gat zo klein mogelijk te maken, wordt door het programma naar financiële bijdrage vanuit het Rijk en de gemeentelijke fondsen gezocht.

Digitale zelfbouw WikiHouse

WikiHouse is een betaalbaar, duurzaam en digitaal geproduceerd houtskelet bouwpakket op basis van een modulair systeem. Omdat het open source en hands-on is, kan iedereen hiermee een eigen huis ontwerpen en bouwen. In het experiment wordt WikiHouse klaar gemaakt voor toepassing op de Nederlandse markt.

In eerste instantie door het bouwen van een prototype, de pionierswoning, gevolgd door zelfbouw van 27 WikiHouses op De Stripmaker in Almere Buiten. Bereikbaarheid voor lagere middeninkomens staat in dit project centraal. Een WikiHouse op De Stripmaker kon in 2019 vanaf c.a. € 165.000 v.o.n. gerealiseerd worden, inclusief grond, ontwikkel- en bouwkosten. De Almeerse pilot is onderdeel van het INTERREG project Housing 4.0 Energy (H4.0E), waarin zes Europese partners de mogelijkheden voor betaalbare, energiezuinige, digitaal geproduceerde woningbouw voor kleine huishoudens verkennen.

De belangrijkste verantwoordelijkheden voor het Woningbouwatelier in Almere daarbij zijn:

- Ontwikkeling ontwerp platform voor deelnemers samen met de Open Systems Lab. Dit platform is een soort IKEA keukenplanner voor je eigen WikiHouse;
- Organisatie van een Makerspace; vooral gericht op het beschikbaar stellen een CNC zaag t.b.v. het WikiHouse experiment;
- Meten van energieverbruik in de te realiseren woningen t.b.v. monitoring door TU Delft;
- Organisatie van een afsluitend H4.0E-congres op Floriade.

Resultaten

WikiHouses uit fase 1 zijn in 2021 opgeleverd en is de bouw van de tweede fase gestart. De verkoop van de kavels en de betrokkenheid van Steenvlinder INC voor het borgen van betaalbaarheid met een huur-koopconstructie was hierin een uitdaging. Bij de productie van de laatste woningen is de Makerspace ingezet en kon de monitoring van het energieverbruik van de woningen uit fase 1 worden opgestart. Verder is samen met de Europese partners de organisatie van het afsluitende congres opgepakt, waarvoor rond de uitvoering een aanbesteding is georganiseerd. Naast exposure voor het WikiHouse experiment in Almere, in het bijzonder rond de oplevering van de eerste woningen, is het afgelopen jaar gewerkt aan opschaling.

De leden van de coöperatie Binnenhaven zijn nog steeds erg enthousiast en wachten het besluit met spanning af. Indien de gemeenteraad akkoord geeft, dan start de stedenbouwkundige ontwikkeling en participatie met de buurt gelijk op.

Eerste zelfbouwers van WikiHouse De Stripmaker (Bron: Maarten Feenstra)

Vooruitblik

In 2022 wordt er verder gewerkt aan exposure en opschaling. De verschillende initiatieven die er zijn, worden gebundeld als launching customers en verwerkt in een uitvraag aan de markt waarin wordt gevraagd WikiHouses te gaan leveren en de bouwsystematiek verder te ontwikkelen. Met deze uitvraag en overdracht wordt het experiment afgerond. De resultaten van het WikiHouse experiment, maar ook van de andere H4.0E partners wordt gepresenteerd op een afsluitend congres dat plaatsvindt op 23 en 24 mei op het Floriadeterrein.

Pilot Bouwen door de buurt

Visualisatie Tuinkruidenpad, (bron: Windesheim studenten Lotte Boas en Julian Nijholt)

Bouwen door de buurt is een pilot die ruimte geeft aan een kleinschalige, fijnmazige en bottom-up-woningbouw. Ditmaal is er geen gemeentelijk programma of stedenbouwkundig plan. Het is aan de wijkbewoners om in hun eigen wijk voor zichzelf, hun familie of hun vrienden een huis te (laten) bouwen.

In Nederland wordt veel gesproken over de mogelijkheden om mensen in hun eigen omgeving door te laten stromen. Dat probeert het Woningbouwatelier – in samenwerking met vele afdelingen van de gemeente – nu in Almere met deze pilot. Daarbij zijn twee momenten écht nieuw. Ten eerste is het aan de initiatiefnemers om een mogelijke bouwplek aan te dragen, en ten tweede zullen zij zelf hun plan aan de buurt moeten uitleggen en er draagvlak voor organiseren. Mocht de pilot een succes zijn, dan overweegt de gemeente om 'Bouwen door de buurt' over meerdere delen van de stad uit te rollen. Om die reden wordt de pilot gemonitord door externe onderzoeksbureaus.

Resultaten

Na instemming van het college in juni 2021 met uitwerking van de pilot 'Bouwen door de buurt' in Kruidenwijk, konden wijkbewoners ideeën aandragen. Het maximum van vijftien initiatieven binnen de pilot is nu bereikt.

Wijkbewoners die zich nu nog melden komen op een reservelijst om aan te sluiten bij een initiatief waar nog ruimte over is. De online buurtgesprekken in de zomer hebben ook een aantal wijkbewoners opgeleverd die actief betrokken willen worden door de gemeente. Deze mensen hebben in december een update gekregen.

Vooruitblik

De initiatiefnemers onderzoeken hun plannen momenteel op de haalbaarheid qua planologie en financiën, samen met de gemeente en enkele experts. De uitgebreide Wabo procedure die bij de plannen geldt maakt deze fase is energierijk en ook spannend. Het is mogelijk dat initiatiefnemers stoppen of dat de gemeente planologisch of financieel niet mee kan werken. Pas nadat deze fase goed is afgerond gaan de initiatiefnemers de buurt in voor de inspraak en het draagvlak. Naar verwachting zullen de eerste inspraakmomenten in de eerste helft van 2022 worden georganiseerd.

Floriade Duurzaam en digitaal

Almere heeft met Floriade in 2022 ambities omtrent toekomstbestendigheid, duurzaamheid en bijzondere architectuur. Ambities die naadloos aansluiten bij de doelen van het Woningbouwatelier en de basis vormen van het experiment 'Floriade Duurzaam & digitaal'.

Het Woningbouwatelier richt zich met het experiment in de eerste plaats op de ondersteuning van specifieke paviljoens, met het doel om innovaties in te zetten die doorontwikkeld kunnen worden en ook toepasbaar zijn in andere woningbouwprojecten. Focus ligt daarbij op circulair en biobased bouwen.

Resultaten

Vanwege weinig voortgang op het Circulair Paviljoen is in 2021 besloten volledig te focussen op de locatie van de Dutch Innovation Experience (Di-X). Voor dit paviljoen op Floriade is met input vanuit het Woningbouwatelier een ontwikkelstrategie opgezet en een markttuitvraag georganiseerd.

Artist impression: Floriadewijk Hortus (Bron: Erick van Egeraat)

17 partijen hebben zich ingeschreven voor deze marktvraag. Samen met de winnaar – Noordereng Groep met 'The Natural Pavilion' – is een plan ontwikkeld, een omgevingsvergunning aangevraagd en gestart met de bouw. Het Woningbouwatelier steunt dit met een gericht innovatiebudget op drie thema's.

- **Duurzame fundatie:** fundering op houten palen waardoor de MPG-score veel hoger uitvalt.
- **Biobased wanden:** naast houtskelet krijgt het paviljoen wanden van diverse natuurlijke materialen. Leveranciers worden geholpen in hun productontwikkeling en/of het geregistreerd krijgen van hun product in de Nationale Milieu Database. Dit helpt bij toepassing elders.
- **Actieve waterbuffering:** er wordt een systeem ontwikkeld dat niet alleen water buffert, maar ook water loslaat op het moment dat er een grote bui aan komt. Zo wordt water gebruikt in het paviljoen en beter gedoseerd afgevoerd.

Vooruitblik

The Natural Pavilion wordt in Q1 2022 opgeleverd, zodat het kan worden ingezet tijdens Floriade. Innovaties worden uitgewerkt en toegepast. Ook wordt met Noordereng Groep en de Floriade BV exposure georganiseerd specifiek omtrent doorvertaling van de innovaties in reguliere woningbouw.

Circulaire bouw

Verduurzaming van bouw en gebouwde omgeving is een belangrijk thema voor programma-lijn Vernieuwend wonen. Onder de noemer 'circulaire bouw' worden al geruime tijd richtingen voor een woningbouwatelier-experiment verkend.

De focus ligt op het benutten van reststromen uit de stad bij het bouwen, renoveren en/of verduurzamen van woningen. Daarbij wordt meer samen opgetrokken met de programma-lijn Circulaire economie en energie. Doel is Almere als living lab gebruiken om innovaties in de markt te stimuleren en het groene, innovatieve imago van de stad te versterken. Dit krijgt in de eerste plaats vorm in de tweede Upcycle City competitie, waarna de bedoeling dat de winnaars als WBA-project naar realisatie in de stad te begeleid worden. Daarnaast wordt samen opgetrokken rondom de thema's circulair, biobased bouwen en de uitvoering van PRICE.

Resultaten

Vorbereiding voor de tweede Upcycle City competitie startte afgelopen jaar met het aantrekken van een projectleider en uitzetten van een marktverkenning.

De wordt aangestuurd door de twee programmamanagers. Conclusie was de prijsvraag te richten op concepten die reststromen gebruiken voor woonoplossingen in de bestaande stad – samengevat als 'CO₂ neutrale verdichting'. Verder is het advies opgevolgd om geen gesloten uitvraag te doen naar de markt, maar een 'concurrentiegericht dialoog' in te richten.

Naast dit project heeft Vernieuwend wonen afgelopen jaar een rol gespeeld rondom houtbouw en biobased bouwen. Naast representatie van Almere in de MRA Green Deal op dit thema, is vanuit de programmalijn een voorstel ontwikkeld voor een bouwexpo biobased in de stad. Ook is aansluiting gezocht bij PRICE om samen projecten op te zetten rondom circulaire bouweconomie, door deelname aan CIRCOCOLLAB van Windesheim en kansen in werkagenda Pampus.

Vooruitblik

Op basis van de marktconsultatie begin van het jaar zal de competitie bij start van Floriade gelanceerd worden. Het streven is om de gunning aan het eind van de expo bekend te maken. Naast een rol in de beoordeling, zal Vernieuwend wonen een opzet maken voor uitvoering van de winnende concepten als experiment. Verder moet begin 2022 de samenwerking met PRICE meer vorm en inhoud krijgen.

Rondom biobased bouwen zijn de activiteiten in 2022 nog onzeker. De coördinerende rol in het MRA-actieplan Houtbouw dient in elk geval bij de lijnorganisatie in Almere te worden belegd. Het starten van een concreet project op deze experimentlijn is in hoge mate afhankelijk van beschikbare locaties in de stad waar Vernieuwend wonen een bijdrage aan kan leveren.

Doorontwikkeling wonen en zorg: pilot woonconcept kwetsbare jongeren

In het meerjarenprogramma zijn er twee vraagstukken benoemd die zich lenen voor de experimenten: een passende woon- en leefsituatie voor kwetsbare jong volwassenen en seniorenhuisvesting. De woonsituatie voor jongeren moet zo normaal mogelijk zijn, maar ruimte bieden voor zorg en ondersteuning.

Dit is met het opgaveteam Wonen en Zorg opgepakt. Dit is niet in lijn met geldende beleidskaders, waardoor nieuwe arrangementen op gebied van wonen en ondersteuning nodig zijn. Het idee voor een pilot omtrent een innovatief woonconcept in Almere is hieruit ontstaan. Inzet van de pilot is de meervoudige vraagstukken integraal aan te pakken. Onder andere op het gebied van wonen, integratie van kwetsbare doelgroepen, meedoen in de samenleving, faciliteren van ontmoeting en het opbouwen van positieve netwerken en leren en werken.

Resultaten

De pilot is begin 2021 gestart met een verkenning naar het woonconcept en de benodigde organisatie. Hier is het idee ontstaan voor een wooncomplex met een gemengde doelgroep gefaciliteerd door een community-bouwer. De nadruk ligt op het faciliteren van ontmoeting, leren en werken en het pas bieden van individuele ondersteuning wanneer dat noodzakelijk is. Zo draagt het bij aan het meedoen en meetellen van de bewoners in de samenleving. De grootste innovatie zit daarbij niet zozeer in het ontwerpen van de fysieke verschijningsvorm maar in aanpassingen van de systemen daarachter. Dat gaat over het collectieve concept, financiering en gedeeld eigenaarschap: er zijn meerdere partijen nodig die op een andere manier moeten samenwerken dan gebruikelijk.

Daarom is in de verkenning het vormen van een coalition of the willing - een kerncoalitie waarbij alle partners de verantwoordelijkheid nemen - als cruciaal element voor een succesvolle pilot benoemd. De gemeente, corporaties en zorgaanbieders zetten zich samen in om een coalition of the willing te vormen. In enkele sessies is het idee voor de pilot verder uitgewerkt. Parallel daaraan is binnen de gemeente gezocht naar een geschikte locatie, die niet direct voorhanden bleek.

Vooruitblik

De pilot wordt voortgezet als een samenwerking tussen het Woningbouwatelier en het opgaveteam Wonen en Zorg. De projectleider wordt vanuit het programma betaald, de lijnorganisatie levert een beleidsmedewerker die de gemeente vertegenwoordigt. Komende maanden wordt met partners aan een gezamenlijke projectstructuur gewerkt. Het streven is rond de zomer definitief zicht te hebben op een locatie en definitief concept, en daarmee op de start van de uitvoering door de samenwerkende partijen. Voor 2022 wordt ook een verkenning naar een experiment rondom seniorenhuisvesting voorzien. Dit is mede afhankelijk van lopende inventarisaties naar behoeften en opgaven in Almere.

Financiën

Vernieuwend wonen	Begroting 2021	Gerealiseerd	Verschil
Experiment Vernieuwend wonen	1.002	958	44
Totaal	1.002	958	44

Bedragen € x 1.000

Een park in Almere (bron: Maarten Feenstra)

Groene en waterrijke identiteit

Almere is een unieke stad omgeven door water en natuur. Voor de bewoners is natuur zo dichtbij dat ze zelf bijna vergeten hoe bijzonder dat is in een stad van dit formaat. De corona-pandemie heeft laten zien dat inwoners graag de groene ruimte intrekken om te bewegen en elkaar te ontmoeten en zo hun mentale en fysieke gezondheid te verbeteren.

Almere moet zich inzetten om de aanwezigheid van al dat groen en natuur te beschermen. Ook hier begint de ruimte, mede vanwege de grote woningbouwopdracht, schaars te worden. Verschillende functies strijden om de groene ruimte. Het klimaat verandert en de biodiversiteit neemt steeds verder af. Deze ontwikkelingen zetten het groenblauwe raamwerk onder druk. Ook hebben Almeerders meer dan gemiddeld last van overgewicht en een verminderd welzijn. Aanwezigheid van groen en water in de stad kan hiervoor oplossingen bieden.

Doelstellingen

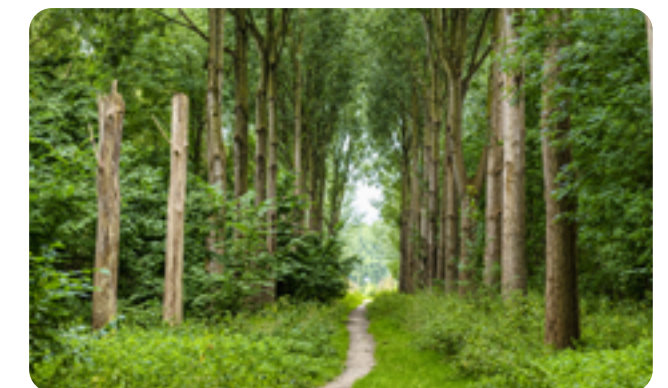
- Sterker en toekomstbestendig natuurlijk systeem, dat tegen een stootje kan;
- Een klimaatbestendige stad, waar bomen en water verkoeling en beschutting bieden;
- Een gezonde leefomgeving, waar je buiten kan ontspannen en bewegen;
- Sterkere identiteit, vestigingsklimaat en economisch succes, door het bieden van een groene en gezonde leefomgeving en toeristische bestemmingen.

Nadat in 2020 de koers voor de komende jaren is bepaald, o.a. met het vaststellen van het Meerjarenperspectief Groen Blauw, is de programmalijn Groen en Waterrijk per 2021 gevuld met sleutelprojecten binnen het Fonds Verstedelijking Almere. 2021 stond in het teken van projectinrichting en planvorming van deze projecten. De volgende opgaven zijn als sleutelproject opgenomen in het Meerjarenprogramma FVA 2021-2025:

- Unieke landschappen: Almeerderhout;
- Unieke landschappen: Aanjagen Eemvallei;
- Excellente, Groene en Gezonde leefomgeving;
- Ecologische verbindingen;
- Nationaal Park Nieuw Land (via de programmalijn Cultuur, toerisme en sport).

Samenwerking met de (groene) programmalijnpartners is in 2021 geïntensifieerd. De Strategische Agenda Staatsbos-beheer – Almere 2021 – 2025 is door het college vastgesteld. Ook is er een analyse gemaakt van mogelijke koppelkansen tussen provinciale opgaven en programmalijn Groen en Waterrijk. Dit heeft o.a. geleid tot co-financieringsbijdragen vanuit de provincie voor deze programmalijn. Daarnaast is er een formele samenwerking tot stand gekomen met Aeres Hogeschool Almere. Floriade biedt voor programmalijn Groen en Waterrijk een ideaal podium om het verhaal en het belang van het groenblauwe raamwerk tentoon te spreiden. In 2021 zijn er met meerdere Floriade-organisaties mogelijkheden verkend om tot communicatie-uitingen te komen. Er is input geleverd voor het verhaal achter het Amsterdam-Almere paviljoen en er is een start gemaakt met het organiseren van een Challenge voor studenten. De Floriade activiteiten worden in 2022 uitgevoerd.

Voor het Fonds Verstedelijking Almere wordt gewerkt met jaarprogramma's. Daarom is in 2021 vanuit het programma vooruit gekeken en een Jaarplan Groen Blauw 2022 opgeleverd. In dit document staan de hoofdacties, planning, aansturing van projecten en interventies, een communicatie-paragraaf en inrichting van de programmaorganisatie.

Natuur in Almere (Bron: Maarten Feenstra)

Unieke landschappen

Impressie van het boscircuit en een mogelijk bosicoon in het Almeerderhout (LOLA landscapes architects, 2021)

Vestigingskeuzes worden in steeds sterkere mate bepaald door een aantrekkelijke woon-omgeving en de nabijheid van voorzieningen. Almere biedt groene, onderscheidende woonmilieus en recreatie- en natuurgebieden van internationale allure.

Deze kwaliteit kan verder worden benut en versterkt door het ontwikkelen van groene iconen als bestemming, en door het landschap het karakter van nieuwe stedelijke ontwikkeling mede te laten bepalen. Onder de noemer Unieke landschappen wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van twee groene gebieden als iconen: Stadsbos Almeerderhout en Eemvallei. Daarnaast is het sleutelproject Nationaal Park Nieuw Land – Almeerse Poort opgenomen in de programmalijs Cultuur en toerisme.

Stadsbos Almeerderhout

Het Almeerderhout is het grootste stadsbos van Almere en grenst direct aan de bebouwing van de stad. In de nabije toekomst zal het bosgebied geheel omsloten worden door woon- en werkgebieden. Daardoor is het een belangrijke plek voor natuurbeleving, sport en ontspanning voor de inwoners van Almere.

Belangrijk doel is het Almeerderhout te ontwikkelen tot een icoon van de groene stad, dat bijdraagt aan het versterken van de gehele identiteit en vestigingsklimaat van Almere. Ook biedt de transformatie van het Almeerderhout tot het 'Stadsbos van de Toekomst' antwoord voor zowel ruimtelijke als sociale opgaven. Het gaat om de ontwikkeling van een gezonde leefomgeving voor mensen en natuur.

Resultaten

Op 25 maart 2021 is het Ontwikkelplan Almeerderhout door de gemeenteraad vastgesteld. Het Ontwikkelplan beschrijft de fysieke ontwikkeling van bosvorming, paden en voorzieningen, én een nieuwe kijk op het beheren, programmeren en activeren van het bos. Sociale cohesie en participatie zijn onderdeel van het plan: het bos nodigt uit om te ontmoeten, beleven en bewegen.

Daarnaast biedt het bos ruimte en kansen voor het vergroten van de biodiversiteit, het leveren van natuurproducten, het absorberen van water en CO₂, en verkoeling en schone lucht in de stad.

Het Ontwikkelplan is het vertrekpunt geweest voor het opbouwen van de projectorganisatie. Een projectplan is gemaakt met daarin een meerjarenplanning, begroting en een plan van aanpak van fase 1. Het projectteam is voor de zomer uitgebreid met drie projectleiders die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van de volgende uitwerkingsproducten:

- Het Bostransformatieplan omschrijft het eindbeeld van het wildbos, het parkbos en het puurbos, en benoemt de maatregelen die nodig zijn voor de omvorming. Hierbij wordt naast de lange termijn ook gekeken naar no-regret maatregelen voor de korte termijn. Uitvoering wordt gedaan door Borgmann.
- De Atlas Almeerderhout geeft principes voor inrichting van de openbare ruimte door een uitwerking van de ruimtelijke structuur en richtlijnen voor beeldkwaliteit: materiaal paden, meubilair, sortiment, verlichting en dergelijke. Maatregelen worden doorgerekend en vastgelegd in een programma van eisen. In deze atlas wordt ook specifiek aandacht besteed aan de toegankelijkheid, maatvoering en materiaalgebruik van het boscircuit. Uitvoering wordt gedaan door NOHNIK.
- In het Participatieplan wordt aansluiting en verbinding met bewoners georganiseerd in de planvorming, tijdens de uitvoering en bij het beheer en activeren. In dit plan wordt er ook een activiteitenprogramma voor 2022 en marketingstrategie ontwikkeld. Uitvoering wordt gedaan door BUHRS.

Staatsbosbeheer en gemeente Almere werken samen aan deze plannen en laten zich daarbij ondersteunen door de eerdergenoemde externe bureaus die gespecialiseerd zijn in de materie. Concept planproducten zijn eind 2021 opgeleverd en worden begin 2022 als definitief vastgesteld.

Vooruitblik

Na vaststelling van de drie planproducten kan direct worden gestart met het opstellen van:

- de inrichtingsplannen voor Nobelhorst en Almere Haven. Dit wordt een interactief planproces waarbij bewoners en belanghebbenden participeren;
- het ontwerp boscircuit. Bij de uitwerking van een duurzaam en klimaatvriendelijk ontwerp wordt vroegtijdig kennis betrokken vanuit de markt;
- ontwikkelplannen voor twee bosiconen: de gemeente en Staatsbosbeheer zoeken samenwerking met partijen in de ontwikkeling en beheer van deze voorzieningen in het stadsbos;
- een inrichtingsplan voor Braambergen: afvalzorg coördineert dit planproces i.s.m. de gemeente en Staatsbosbeheer.

Plankaart project Almeerderhout (LOLA landscapes architects, 2021)

Gedurende het jaar wordt uitvoering gegeven aan:

- de bostransformatie: Dit is gekoppeld aan de beheerplannen van Staatsbosbeheer;
- het bosloket: Het bosloket is een digitaal platform waarmee informatie over (de ontwikkeling van) het bos verstrekt en interactie georganiseerd kan worden met alle doelgroepen in en rond het bos;
- aanleg van twee boskamers als onderdeel van de place-making. De boskamers geven ruimte voor participatie vanuit de aangrenzende buurten;
- activering en organiseren van activiteiten volgens de kalender 2022. Bosliefhebbers worden betrokken bij de plannen, de activiteiten en het beheer;

Aan het eind van 2022 beogen de projectleiders ook de start van de inrichtingsplannen voor Oosterwold en Overgooi. Dit wordt parallel opgestart naast het planproces van Nobelhorst en Haven.

Aanjagen Eemvallei

De ambitie voor Eemvallei is om een aaneengesloten, robuuste landschapszone midden door Oosterwold te maken en om volgens goede Almeerse traditie hier stad en natuur te verbinden.

Het wordt als het ware het stadsdeelpark van Oosterwold. Eemvallei is dé grootschalige landschapsuitbreiding van heel Almere.

Eemvallei en Oosterwold (Maarten Feenstra, 2021)

Inmiddels is de realisatie van het gebied een flink stuk onderweg. Van de totale Eemvallei uit de Structuurvisie Oosterwold is het eerste deel door Staatsbosbeheer, het Flevo-landschap en enkele particuliere initiatiefnemers gerealiseerd, als onderdeel van het Programma Nieuwe Natuur (PNN) van de provincie Flevoland. Daarbij gaat het binnen Oosterwold om circa 120 hectare in de projecten Eemvallei-Zuid en Noorderwold-Eemvallei. Initiatiefnemers Staatsbosbeheer en het Flevo-landschap willen binnen de projecten Eemvallei-Zuid en Noorderwold-Eemvallei, die in het kader van het PNN worden uitgevoerd, aanvullend nog 90 hectare nieuwe natuur realiseren. Een initiatief dat alle betrokken overheden graag willen faciliteren. Vanuit de bijdrage van het FVA is daarom een procesbegeleider/aanjager aangesteld.

Het deelproject kent een tweeledige doelstelling:

- Op korte termijn realiseren van de resterende hectares voor Eemvallei uit het Programma Nieuwe Natuur (PNN) door Staatsbosbeheer en Flevo-landschap. Totaal ca. 90 ha natuur.
- Daarna het realiseren van extra hectares, die zoveel mogelijk binnen de programmatische reservering voor Eemvallei in Oosterwold passen, maar buiten de toewijzing van PNN. En een waarborg voor realisatie van Eemvallei in zijn geheel als onderdeel van Oosterwold.

Resultaten

Er is getracht een werkwijze te vinden om de 90 ha natuur binnen de termijn van de realisatie-overeenkomsten met het Programma Nieuwe Natuur Flevoland te kunnen realiseren. Een werkgroep waarin gemeente Almere, gebiedsorganisatie Oosterwold, gemeente Zeewolde, Staatsbosbeheer, Rijksvastgoedbedrijf (Rvb) en Stichting Flevo-landschap actief hebben deelgenomen, onder leiding van een procesbegeleider, heeft hieraan gewerkt. Dit heeft onder andere geleid tot de herbevestiging van de ligging van de Eemvallei in Oosterwold. Daarmee willen gemeente Almere en gemeente Zeewolde de onzekerheid over de ligging en invulling van Eemvallei wegnemen. De ligging van Eemvallei staat niet ter discussie. Daarnaast is onderzocht of het mogelijk was om de financiële risico's bij de hoge grondprijs voor natuurontwikkeling te verkleinen.

In het najaar is geconcludeerd dat het niet lukte om op korte termijn alle hectares nieuwe natuur te realiseren in de zone van de Eemvallei. Daarom is besloten te stoppen met het aanjagen van de realisatie van Eemvallei op korte termijn. De aanbeveling van de aanjager voor een vervolg wordt aangeboden aan het bestuurlijk overleg Oosterwold. Er bestaan wel mogelijkheden om een deel van de opgave (8-20ha) binnen Eemvallei-Zuid te realiseren. Daar blijft Staatsbosbeheer zelf aan werken.

Uitgangspunten en termijnen van betrokken programma's en organisaties zijn de voornaamste redenen waarom het bovenstaande nog niet gelukt is.

- Het Programma Nieuwe Natuur Flevoland is gehouden aan een uiterste realisatietermijn (2024-2025). Het programma is gericht op de aanleg van nieuwe natuur (groen zonder rood), met een bijbehorende grondprijs.

- De uitvoeringsorganisatie Oosterwold is gericht op de realisatie volgens de principes van Oosterwold, zoals een geleidelijke organische ontwikkeling, de menging van functies (rood, groen en stadslandbouw) en een daarbij behorende grondprijs.

Het heeft niet mogelijk gebleken om op dit moment de randvoorwaarden van beide projecten met elkaar te verenigen.

Vooruitblik

De programmaliijn neemt een rol in het borgen van de realisatie van Eemvallei op lange termijn (de tweede projectdoelstelling). Het is van groot belang de aanbevelingen van de aanjager over te nemen en er naar te handelen, zodat de ontwikkeling van Eemvallei op een later moment kan slagen.

Excellente Groene en Gezonde Leefomgeving

Jong en oud sporten in groen Almere (Bron: Maarten Feenstra)

De ambitie van het project Groene en Gezonde Leefomgeving is om tot een integrale aanpak voor gezondheid, schaduw, droge voeten en voldoende water door de inzet van groen te komen. De urgentie hiervoor is hoog.

Er heerst klimaatverandering en de algemene gezondheid van Almeerders blijft achter vergeleken met de rest van Nederland. Diverse onderzoeken tonen het positieve effect van groen op de gezondheid aan en doen aanbevelingen over inrichting, gebruik en stimulering van groen in een stedelijke omgeving. Door het groene karakter van de stad liggen hiervoor juist in Almere kansen.

De doelstelling van het project is daarom tweeledig:

- Het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van Almeerders door een verbeterd gebruik van groen- en waterstructuren.
- Een klimaatbestendige stad door een fijnmazige doordringing van groen. Daarbij horen naadloze overgangen tussen buurt, bos en park.

Het eindresultaat van het project is het realiseren van deelprojecten in de buitenruimte én een toepasbaar model voor het aanleggen van 'groene nutsvoorziening' in de stad, wat zorgt dat het groen toegankelijk is voor alle Almeerders. De deelprojecten vinden plaats in een beperkt aantal ontwikkellocaties. Op basis van aanbevelingen uit onderzoek, zal groen worden ingezet om de gezondheid van de Almeerders te bevorderen, om hittestress tegen te gaan en om te fungeren als buffer voor water, bij voorkeur allemaal tegelijk. Door een goede monitoring worden aannames uit eerder onderzoek getoetst. Daarmee kan de aanpak dienen als voorbeeld en leidraad voor toekomstige ontwikkelingen. Almere gaat zo verschillende proeftuinen bieden voor een excellente groene en gezonde leefomgeving.

Resultaten

In de eerste helft van 2021 is het projectplan opgeleverd en vastgesteld. Het projectteam heeft in het projectplan gedefinieerd welke stappen er nodig zijn om te komen tot daadwerkelijke interventies die gebaseerd zijn op basis van wetenschappelijke kennis.

In het plan zijn de deelresultaten als volgt gespecificeerd:

1. Een 3-tal referentieprojecten waarin een bestaand wetenschappelijk onderzoek naar de relatie tussen groen, klimaatbestendigheid en gezondheid wordt gepaard aan de Almeerse context, dit in de vorm van praktische en bruikbare interventies.
2. Gedurende het project een leeromgeving/innovatieplatform creëren en onderhouden, waar vraagstukken, ontwikkelde kennis en inzichten met (betrokken) experts wordt gedeeld en geanalyseerd en innovatie in governance en uitvoering nader wordt verkend.
3. Hands-on interventietoolkit Groene, Gezonde en Klimaatadaptieve inrichting voor de ondersteuning van het handelingsperspectief van (gemeentelijke) experts in het fysieke domein in Almere en daarbuiten.

In de tweede helft van 2021 is in een iteratief proces een brede werkgroep (de gemeente, GGD, Aeres hogeschool, idVerde advies) aan de slag gegaan om interventielocaties aan te wijzen en daar ambities en onderzoeksdoelen aan te koppelen. De eerste stap was het zoeken naar geschikte locaties in de stad voor mogelijke interventies. Enkele wijken in Almere geanalyseerd en beoordeeld op mogelijke opgave, doelgroep en ruimtelijke en sociale kenmerken. Daarnaast is op basis van wetenschappelijke kennis de hoofdlijn voor interventies aangegeven.

Op basis van deze analyses zijn eind 2021 vier geschikte interventielocaties gekozen met mogelijkheden voor maatregelen. Deze locaties zitten in het centrum van de stad (omgeving Algerapad), in Almere Haven aan de Singelgracht (omgeving Wierden), in Nobelhorst en het Olympiawijk.

Het projectteam werkt tevens aan het bouwen van een leeromgeving, waarmee de kennis uit het project gedeeld kan worden met interne en externe belanghebbenden. In 2021 is gestart met het uitwerken van een challenge voor young professionals en studenten die een finale kent tijdens de Floriade Expo in 2022. De challenge bestaat uit een reeks lezingen en ontwerpateliers, waarna teams concepten gaan bedenken voor interventies die bijdragen aan gezondheid en klimaatadaptatie. De concepten worden tijdens Floriade Expo gepresenteerd en beoordeeld in het Rijkspaviljoen. De lezingen worden gehouden door experts uit het gebied en academici omtrent Klimaatadaptatie en Gezondheid in relatie tot groen.

Vooruitblik

In 2022 worden de interventies per locatie bepaald en vervolgens uitgewerkt conform de onderzoeksopzet. Verder worden in 2022 de volgende producten opgeleverd:

- a. Onderzoeksopzet en nulmeting.
- b. Voor elke interventielocatie een ontwerp op basis van onderzoekuitgangspunten in samenhang met omgeving en betrokken gebiedsmanagement (ontwikkeling, beheer, leefbaar, sport, sociaal). Hierbij wordt ook gekeken naar programmatische interventies.
- c. Communicatie- en participatieplan.

Eind 2022 moet een ontwerp zijn opgeleverd.

Ecologische Verbindingen

De bij, een gidssoort binnen het project Ecologische Verbindingen (bron: Maarten Feenstra).

Een impuls geven aan (stads)natuur wordt gezien als een voorwaarde voor stedelijke groei. Sterker, het verankeren van het groenblauwe DNA van Almere is cruciaal voor een rijk en veerkrachtig ecosysteem.

Het is noodzaak dat het ecosysteem opgewassen is tegen de toenemende verstedelijking en minder kwetsbaar is voor ziekten en plagen. Een ecosysteem dat een leefgebied vormt voor tal van dier- en plantensoorten, ook in tijden van klimaatverandering en stedelijke ontwikkeling. Natuur is een kernwaarde van Almere en moet dichtbij huis te beleven te zijn. Voor die natuur dichtbij huis is het noodzakelijk het groene netwerk binnen de stad te verbinden met het Natuurnetwerk Nederland en de Natura 2000 gebieden, zodat er een robuust en veerkrachtig ecologisch netwerk ontstaat. De doelstelling van dit sleutelproject is dan ook: Een toekomstbestendig natuurnetwerk realiseren, dat de ecologische kerngebieden van Almere en Zuidelijk Flevoland verbindt. Dwars door de stad. Om daarmee het leefgebied van de dieren te beschermen en te vergroten.

Gemeente Almere wil het natuurnetwerk Almere aanvullen door vier essentiële ecologische verbindingen (opgenomen in het Ecologisch Masterplan 2005) in te richten. Diversiteit van de vegetatie wordt versterkt en soorten worden zo goed mogelijk gefaciliteerd in hun verplaats- en schuilmogelijkheden maar ook als uitbreiding van hun leefgebied (fourage-mogelijkheden en genenpoule).

- Het betreft de volgende vier ecologische verbindingzones:
- A. Verbinding Kromslootpark & Lepelaarplassen, langs de Hoge Wetering.
 - B. Verbinding Vroege Vogelbos & Almeerderhout, langs de A6/ De Steiger.
 - C. Verbinding Buitenhout & Vaartsluisbos.
 - D. Verbinding Almeerderhout-Buitenhout-Kotterbos

Naast het groenblauwe DNA van Almere en de significantie daarvan voor Almere, zijn de ecologische zones van Almere ook van nationaal en zelfs internationaal belang.

Financiën

Groene en waterrijke identiteit	Begroting 2021	Gerealiseerd	Verschil
Proceskosten programmalijn 6	250	114	136
Unieke landschappen: Almeerderhout	291	195	96
Unieke landschappen: Eemvallei	50	34	16
Excellent groene en gezonde leefomgeving	210	192	18
Ecologische verbindingen	263	220	43
Totaal	1.064	754	310

Bedragen € x 1.000

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Proceskosten programmalijn 6

Binnen programmalijn 6 zijn programmabrede communicatiedoelen geformuleerd. Eén hiervan is het maken van een Groenblauw kaart van Almere. Dit kost meer voorbereidingstijd dan verwacht en zal daarom in 2022 uitgevoerd worden. Hiervoor zal € 50.000 worden overgeheveld naar 2022. In 2022 is ook algemene ondersteuning van het programma nodig, zoals het vinden van oplossingen voor het beheer en onderhoud. Hiervoor zal € 86.000 worden overgeheveld naar 2022.

Resultaten

In de eerste helft van 2021 is per ecozone een set concrete maatregelen ter versterking van de ecozones uitgewerkt naar schetsontwerpen en deze zijn opgenomen in een uitvoeringsplan. Hierin is afgewogen welke maatregelen per ecozone minimaal uitgevoerd dienen te worden met de beschikbare middelen in het project en de mogelijke co-financiering. Afwegingen zijn gemaakt op basis van de te verwachte kosten, beschikbaar budget en de te verwachten positieve impact ervan op de “ecologische verbinding”. De minimaal uit te voeren maatregelen zijn opgenomen in een “basispakket”. In dit pakket zijn die maatregelen opgenomen die de zwakke schakels en knelpunten opheffen in de eco-zones en uitvoerbaar zijn met het beschikbare budget.

In de tweede helft van 2021 is met interne en externe stakeholders verder toegewerkt naar voorlopige ontwerpen van de maatregelen die de komende jaren uitgevoerd gaan worden. Daarbij zijn gezamenlijke planningen, ambities en middelen gecombineerd. Naast de maatregelen uit het basispakket liggen er mogelijkheden om meer maatregelen uit te voeren. Hiervoor zijn inrichtingstekeningen gemaakt en een beheeradvies, vergunningenscan, milieuscan en een geactualiseerde begroting opgesteld. Tevens is in de tweede helft van 2021 al een versterking van de ecozone Floriade uitgevoerd in samenwerking met de Floriade organisatie.

Vooruitblik

In het begin van 2022 zal er verder worden gewerkt aan het definitieve ontwerp van de uit te voeren maatregelen en afwegingskaders. Met interne en externe stakeholders worden nadere afspraken gemaakt over de samenwerking omtrent uitvoering, financiering, beheer en communicatie. Het streven is om later in 2022 de voorbereiding en uitvoering van een deel van de maatregelen te starten.

Bron: Maarten Feenstra

Handelingsperspectief

Het Rijk, provincie Flevoland, gemeente Almere en gemeente Amsterdam hebben in 2021 intensief samengewerkt aan het toekomstperspectief Almere, stad met toekomst. Op basis van hiervan is verder gewerkt aan een Uitvoeringsagenda en bijbehorende afspraken.

Op die manier heeft een herbevestiging plaatsgevonden op de ambities van RRAAM en Almere. Daarmee ligt er een inhoudelijk basis om nu en in de toekomst nadere en steeds verder gaande afspraken te maken over regionale bereikbaarheid, de ecologie van het Markermeer-IJmeer en de verstedelijking van Almere.

Uitkomsten van deze trajecten zijn tevens een basis voor de MRA Verstedelijkingsstrategie voor de MRA Oostflank en het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB). In het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area is op basis van een aantal onderzoeksvragen de in 2020 opgestelde ontwikkelstrategie bijgesteld. In de eerste helft van 2022 wordt het MIRT onderzoek afgerond. Zo wordt ook input geleverd aan het MIRT-overleg (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport van het Rijk) waar besluiten worden genomen over grote investeringen in deze regio.

Resultaten

Afgelopen jaar stond in het teken van het uitwerken van een actueel perspectief op de lange termijn ontwikkeling van Almere, in aanvulling op het Perspectief Oostflank MRA 'klaar voor de toekomst', vastgesteld in 2020. Daarnaast is in samenwerking met het programma SBAB gewerkt aan MIRT-onderzoek Amsterdam Bay Area. Op basis hiervan is verder gewerkt aan een Uitvoeringsagenda en bijbehorende afspraken.

Perspectief Almere, Stad met Toekomst

In het eerste kwartaal van 2021 zijn de resultaten van een integraal atelier en vier werkplaatsen - Toekomstbestendige stad, Rond de baai van de MRA, Centrum van Almere en Oosterwold - vervat in een actueel lange termijn perspectief voor Almere. Gesprekken met stakeholders uit de stad zijn voedend geweest voor de geschetste ontwikkelrichting. Dit vond plaats middels 1 op 1 interviews, thematische georiënteerde gesprekken in kleine groepen en twee publieksavonden. Interactie was grotendeels online, vanwege de maatregelen in verband met de corona-pandemie.

In het voorjaar is in een online werkconferentie met de gemeenteraad van Almere gesproken over de geschetste ontwikkelrichting in het perspectief.

Op basis hiervan zijn de bestaande kwaliteiten van de stad bevestigd en wordt ook bij de verdere stadsgroei ingezet op een groene, gezonde en veerkrachtige stad. Op basis van de gesprekken daarvan is het perspectief op onderdelen aangescherpt. Dit heeft betrekking op de doorontwikkeling van de bestaande wijken, groei van Almere Centraal en het inzetten op de voorbereiding van verdere groei met o.a. Almere Pampus. De gemeenteraad heeft het perspectief Almere, stad met toekomst in juli vastgesteld.

Om deze samenhangende ontwikkeling te bereiken geven worden acties vorm gegeven in zes pijlers:

- Voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen
- Goed ondernemersklimaat met voorzieningen
- Sterke en veerkrachtige samenleving
- Uitstekende bereikbaarheid
- Hoogwaardige landschappen met allure
- Klimaatbestendig, energieneutraal en circulair

Om de bovenstaande pijlers te kunnen concretiseren is een gebiedsgerichte, integrale aanpak van belang verbonden aan 5 gebieden:

- De stad die er al is; meegroeien met bewoners
- Centraal Almere; modern, groen en hoog-stedelijk leven
- Oosterwold; landgoed voor initiatieven
- Almere Pampus; stedelijk wonen en werken aan een metropolitane baai
- De Baai van de MRA; natuurlijk waterpark van wereldklasse

In het perspectief wordt stevig ingezet op de ontwikkeling van de stad die er al is vanuit hetgeen de verschillende wijken nodig hebben. Daarnaast is voor de drie ontwikkellocaties een ontwikkelvolgorde opgenomen.

In de periode tot 2030 wordt prioriteit gegeven aan verdere ontwikkeling van Centraal Almere. Daarnaast wordt aan de planontwikkeling van Almere Pampus gewerkt, zodat daar rond het jaar 2030 gebouwd kan worden. In Oosterwold wordt de onderscheidende gebiedsontwikkeling voortgezet waarbij bewoners en ondernemers in hoge mate opereren uit eigen initiatief.

Hoofdpijnen van het Perspectief Almere, Stad met Toekomst zijn vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg Almere 2.0 en het college en de gemeenteraad van Almere. Het document is in aanvulling op Perspectief Oostflank MRA een bouwsteen voor de MRA Verstedelijkingsstrategie. Het is aangeboden aan de bestuurders in de regio.

Uitvoeringsagenda en afspraken
De resultaten van de ontwikkelstrategie Amsterdam Bay Area, het Perspectief Oostflank MRA, het Perspectief Almere stad met toekomst en de ontwikkelstrategie Amsterdam Bay Area zijn de voeding geweest voor het opstellen van de Almeerse Uitvoeringsagenda ‘Almere Stad met toekomst 2022-2024’ die eind 2021 aan de colleges van Almere en Flevoland en het bestuurlijk overleg Almere 2.0 is voorgelegd. De besluitvorming vond plaats onder voorbehoud van vaststelling in gemeenteraad en provinciale staten in het eerste kwartaal van 2022.

Deze agenda beschrijft de eerste stappen om te komen tot de praktische uitwerking hiervan voor de komende 3 jaar. Voor de komende jaren tot 2025 gaat de gemeente Almere dan vooral aan de slag met het concreter maken van de eerste stappen en uitwerking van de strategie hoe die te realiseren. Enkele onderwerpen zijn ook met andere partijen besproken en aanvullende ‘intergouvernementele’ afspraken gemaakt. Deze betreffen naast het invullen van de gereserveerde middelen het meerjarenprogramma FVA, afspraken met Amsterdam en ministerie van EZK over werkgelegenheid en onderwijs en afspraken om te komen tot een wijze van ontwikkelen in Almere Pampus met bijvoorbeeld het Rijksvastgoedbedrijf. Zo ligt er in 2025 een nieuw, meer concreet, gezamenlijk pakket van de benodigde acties van alle betrokken partijen. Onderwijl wordt het proces zo georganiseerd, dat waar zich concrete kansen voordoen deze worden verzilverd.

Vooruitblik
Begin 2022 wordt de Uitvoeringsagenda in de gemeenteraad en provinciale staten ter vaststelling geagendeerd. Vervolgens zullen de gemaakte afspraken over de uitwerking van de ambities zoals verwoord in Almere, stad met toekomst uitgevoerd worden.

Financiën

Handelingsperspectief	Begroting 2021	Gerealiseerd	Verschil
Handelingsperspectief	1.766	1.375	391
Totaal	1.766	1.375	391

Bedragen € x 1.000

Toelichting: Handelingsperspectief

Het beschikbare budget voor het Handelingsperspectief in 2021 bestond uit twee onderdelen Er was € 1,2 miljoen beschikbaar voor het opstellen van het Perspectief Almere, stad met toekomst, de bijbehorende uitvoeringsagenda, het voorbereiden van de bestuurlijke besluitvorming over het perspectief en de uitvoeringsagenda, en een bijdrage aan de verkenning voor Amsterdam Bay Area. Daarnaast is in 2021 is € 600.000 van de in totaal gereserveerde € 10 miljoen euro voor de uitvoering van het Perspectief Almere, stad met toekomst naar voren gehaald. Deze middelen zijn besteed aan de uitwerking van strategische interventies, zoals de voorbereiding van de Werkagenda Pampus

2021 is afgesloten met een positief resultaat van € 0,4 miljoen. De onderbesteding heeft te maken met het beperkt gebruik maken van onvoorziene kosten, minder benodigde personele inzet dan was beoogd en het later opstarten van werkzaamheden in de uitvoering van strategische interventies. Deze middelen worden overgeheveld naar 2022, zodat de uitvoering van onder andere de strategische interventies kunnen plaatsvinden.

Bron: Maarten Feenstra

Financiën Fonds Verstedelijking Almere

De uitvoering van de eerste tranche van programmalijnen en sleutelprojecten is ruim vijf jaar onderweg. Van de totale projectbegroting ad € 120 miljoen is ruim € 107,5 miljoen uitgegeven. Het restant ad € 12,6 miljoen is beklemd voor 2022.

Bedragen in dit hoofdstuk zijn x € 1.000 tenzij anders aangegeven.

Omschrijving uitgaven	Startjaar	Totale FVA Project Begroting t/m 2021	Totaal gerealiseerd FVA t/m 2021	Vrijval 2021	Beklemd 2022
Totaal uitgaven		120.169	107.521	0	12.648

Uitgaven Fonds Verstedelijking Almere

Hieronder wordt per project aangegeven wat de totale projectbegroting is tot en met 2021, wat de realisatie is tot en met 2021 en wat er naar 2022 wordt doorgeschoven.

Omschrijving	Startjaar	Totale FVA - project begroting t/m 2021	Totaal gerealiseerd uit FVA t/m 2021	Vrijval 2021	Beklemd 2022
Proceskosten Almere 2.0	2015	6.279	6.138		141
Handelingsperspectief	2019	3.885	3.494		391
Bijdrage organisatie Oosterwold	2015	442	442		0
Proceskosten Almere 2.0		10.606	10.074	0	532
Proceskosten programmalijn 1	2017	1.338	1.224		114
Station en stationsomgeving	2017	21.773	16.697		5.076
Almere Centrum	2017	5.046	3.852		1.193
Rondje Weerwater	2015/2016	21.451	20.739		712
Floriade projecten	2018/2019	5.637	4.774		862
Hart van de stad		55.244	47.287	0	7.957
Proceskosten programmalijn 2	2017	1.180	1.157		23
Floriade Werkt	2015	2.083	1.764		319
Flevocampus	2017	13.784	13.290		494
Internationale campus	2018	2.039	2.038		1
Kenniscampus Stadshart	2021	600	161		439
MBO ICT Field Lab	2021	273	105		168
Leer- en werkomgeving		19.959	18.515	0	1.443
Proceskosten programmalijn 3	2017	1.303	1.252		51
Citylab Stedelijke Grondstoffen	2017	1.754	1.643		111
Competitie Upcycle City 2.0	2017	3.249	2.658		591
Stedelijke grondstofstromen	2017	315	321		-6
Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie	2021	738	419		319
Stedelijk voedselsysteem	2021	365	321		44
Energiefonds	2015	729	603		127
Balanceren energienet	2017	59	31		27
Ultradiepe geothermie	2020	490	405		84
Circulaire economie en energie		9.002	7.653	0	1.349
Proceskosten programmalijn 4	2017	1.300	1.340		-40
Kustzone Almere Poort/Duin	2017	4.940	4.865		75
Museale voorziening	2020	3.480	3.027		453
Nationaal Park Nieuw Land	2017	3.478	2.953		526
Cultuur, toerisme en sport		13.198	12.185	0	1.013
Vernieuwend wonen		4.097	4.052		7344
Proceskosten programmalijn 6	2021	250	114		136
Unieke landschappen: Almeerderhout	2021	326	230		96
Unieke landschappen: Eemvallei	2021	50	34		16
Excellent groene en gezonde leefomgeving	2021	210	192		18
Ecologische verbindingen	2021	263	220		43
Groene en waterrijke identiteit		1.099	790	0	310
Overige (B&O, afgesloten projecten)		6.963	6.964	0	0
Totaal uitgaven		120.169	107.521	0	12.648

Uitgaven fonds onderdelen

- Proceskosten Almere 2.0: In 2019 is besloten het budget voor de programmakosten met € 0,3 miljoen te verhogen naar € 1,2 miljoen. Dit budget is bijna geheel ingezet voor de programmaorganisatie. De onderschrijving ad € 0,1 miljoen wordt overgeheveld naar 2022.
- Door het bestuurlijk Overleg Almere 2.0 is eind 2018 de opdracht gegeven voor het maken van een Plan van Aanpak Handelingsperspectief 2020-2030 voor de verstedelijkingsopgave in de Oostflank van de MRA. Kosten om te komen tot dit handelingsperspectief zijn geraamd op € 3,9 miljoen. De onderschrijving in 2021 van € 0,4 miljoen wordt overgeheveld naar 2022 zodat de uitvoering van onder andere de strategische interventies kunnen plaatsvinden.
- Proceskosten programmalijnen. In totaal is er jaarlijks € 1,25 miljoen aan budget voor proceskosten voor de programmalijnen beschikbaar. De budgetten zijn grotendeels aangewend voor het ontwikkelen en aansturen van de Programmalijnen en de bijbehorende Sleutelprojecten. Niet aangewende middelen vallen, tenzij anders vermeld, vrij in de reserve FVA en zijn vanaf het Jaarprogramma 2022 opnieuw in te zetten.
- Programma's en Sleutelprojecten. De Sleutelprojecten zijn in het overgrote deel van start gegaan in 2017. Een klein aantal Sleutelprojecten bouwt voort op projecten die in 2015 of 2016 zijn gestart. Een aantal projecten zijn nieuw in 2021, waaronder Programmalijn 6 Groene en waterrijke identiteit. De financiële afwijkingen zijn afzonderlijk in de programma's van de programmarekening toegelicht. Niet aangewende middelen worden opnieuw ingezet binnen het sleutelproject.

Inkomsten Fonds Verstedelijking Almere

Van de te verwachten dekking van € 139,5 miljoen is ondertussen € 140,2 miljoen werkelijk beschikbaar. Het voordeel van € 0,7 miljoen betreft verkochte grond in eigendom van de gemeente Almere grond in Oosterwold.

Omschrijving inkomsten	Totaal FVA-projectbegroting t/m 2021	Totaal gerealiseerd uit FVA t/m 2021	Verschil
Bijdrage Almere	56.235	56.921	686
Bijdrage Flevoland	43.276	43.272	-4
Bijdrage Rijk, grondverkopen Oosterwold	39.765	39.765	0
Revolverende middelen	225	225	0
Totaal	139.501	140.183	682

De reserve Fonds Verstedelijking Almere wordt gevuld met bijdragen van gemeente Almere, provincie Flevoland en het Rijk.

Bijdrage Almere

De gemeentelijke bijdrage aan het FVA bestaat uit een bijdrage uit het Gemeentefonds gerelateerd aan Almere 2.0. Deze bijdrage bedraagt € 7 mln. per jaar (startend in 2015) + accres.

Eind 2020 heeft het ministerie van BZK besloten om deze bijdrage vanaf 2021 om te zetten in een specifieke uitkering. Deze uitkering is voor 2021 vastgesteld op € 9,2 miljoen en ook ontvangen.

Bijdrage Flevoland

De Provincie Flevoland heeft tot en met 2020 in totaal € 31 miljoen gereserveerd voor het FVA. Dit komt neer op € 6,2 miljoen per jaar. Daarnaast heeft de Provincie het restant van de IFA-middelen overgeheveld naar het FVA. Dit betreft een bedrag van € 5,6 miljoen. Verder is er vanaf 2021 jaarlijks € 6,7 miljoen beschikbaar voor het FVA. In totaal is er een bedrag van € 43,3 miljoen beschikbaar voor de periode t/m 2021.

Bijdrage Rijk

De bijdrage van het Rijk is afkomstig van de opbrengst van de verkoop van standaardkavels in Oosterwold. Er geldt een t+2 regeling, dat wil zeggen dat het in 2021 ontvangen bedrag van € 16 miljoen over 2 jaar beschikbaar is voor besteding in het FVA. Onderstaand treft u het geactualiseerde overzicht aan. De bijdragen zijn al gestort in het Fonds Verstedelijking Almere en zijn beschikbaar bij het opstellen van de jaarprogramma's 2023 en verder.

Revolverende middelen

De middelen worden tijdelijk beschikbaar gesteld en moeten worden terugbetaald. Vanuit het FVA is in de jaren 2015 en 2016 in totaal € 0,3 mln. beschikbaar gesteld voor de proceskosten Oosterwold. Het ritme van terugbetaling in een jaar is afhankelijk van de opbrengsten in het kostenverhaal Oosterwold in het jaar ervoor.

	Bijdrage Rijk
2015=2017	321
2016=2018	1.335
2017=2019	6.960
2018=2020	14.130
2019=2021	17.019
subtotaal	39.765
2020=2022	18.481
2021=2023	16.088
totaal	74.334

Overprogrammering

Het huidige meerjarenprogramma, dat een looptijd heeft tot en met 2025, zal eindigen in een tekort van € 12,4 miljoen. In deze eindstand zijn alle harde financiële ontwikkelingen tot en met 2025 meegenomen.

Bestemmingsreserve FVA	2021	2022	2023	2024	2025	t/m 2025
Stand per 1 januari	72.944	67.233	25.620	13.188	-3.491	
Bijdragen Almere, Flevoland en overige	18.985	15.641	15.624	15.598	15.598	162.879
Bijdrage Rijk, grondverkopen Oosterwold	16.088	3.500	0			77.834
Uitgaven	-40.785	-60.753	-28.057	-32.275	-24.488	-253.093
Stand per 31 december	67.233	25.620	13.188	-3.491	-12.381	-12.381

Verklaring van de stand t/m 2025

Huidige overprogrammering is met € 2,7 miljoen verslechterd ten opzichte van de vorige stand. Belangrijkste ontwikkeling daarin is dat het Rijks Vastgoed Bedrijf de afdracht aan het FVA neerwaarts heeft bijgesteld. De bijstelling betreft vooral hogere kosten voor het afkopen van pachtcontracten en verplaatsing van pachters. Hierdoor wordt grond vrijgespeeld om nieuwe kavels uit te geven. Het betreft hier met name gronden die vrijgespeeld worden in fase 1b en 2 van Oosterwold. De opbrengst van de gronden in fase 2 voor het FVA worden in de periode na 2027 verwacht.

In de tabel hiernaast wordt dit verder gespecificeerd.

Verklaring FVA stand t/m 2025	Bijdrage Rijk
Vorige stand was	-9.652
Huidige stand wordt	-12.381
verschil	-2.729
Verklaring:	
meeropbrengsten Oosterwold in 2021 --> 2023	1.271
minderopbrengsten Oosterwold in 2022 --> 2024	-2.500
minderopbrengsten Oosterwold in 2023 --> 2025	-1.500
Totaal verklaring	-2.729

Accountantsverklaring

Het Fonds Verstedelijking Almere maakt onderdeel uit de jaarrekening van de gemeente Almere. Bij de jaarrekening van 2020 heeft de accountant een goedkeurende controle verklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid verstrekt.

De accountant heeft controle uitgevoerd op de verantwoorde baten en de bestedingen die ten laste van het Fonds Verstedelijking Almere zijn gebracht. Uit hun controle zijn geen rechtmatigheids- of getrouwheidsfouten naar voren gekomen. De accountantsverklaring over 2021 wordt in juni 2022 verwacht.

Woningbouw

Door de gunstige ontwikkeling van de economie neemt de druk op de woningmarkt in de Noordvleugel met het jaar toe. Al enkele jaren is in de regio sprake van sterk stijgende prijzen in de koopsector.

Ook huurprijzen op de vrije huurwoningmarkt stijgen door. Geprognosticeerde vraag in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) naar extra woningen bedraagt tot 2050 minimaal 325.000. Het Rijk en de MRA hebben in het Verstedelijkingsconcept MRA van de Verstedelijkingsstrategie afgesproken om tot 2030 175.000 woningen te bouwen. Er is afgesproken om de bouwproductie tot 2030 te verhogen tot 220.000 woningen om te voldoen aan de grote vraag naar woningen. De ontwikkeling in de Verstedelijkingsstrategie ligt de nadruk op het verlichten van de druk op de woningmarkt met de bouw van 220.000 woningen tot 2030.

In de MRA is voldoende harde (vastgestelde) en zachte (potentiele locaties voor woningbouw) plancapaciteit om in deze vraag naar woningen te voorzien in het woningbouwprogramma (325.000 woningen). Ook als een deel van die locaties vertraging oploopt in de uitwerking of uitvoering of naar boven moet worden bijgesteld. Dit wordt jaarlijks gemonitord.

Het vraagt wel een enorme inspanning van alle gemeenten en andere partijen in de MRA om de plannen te realiseren. De Almeerse bevolking is in 2021 met 1,44 % gegroeid. Dat is een stijging ten opzichte van vorig jaar, toen was de groei 1,35%. Na de sterke opleving in 2017 en 2018 heeft Almere ook in 2021 een positief migratiesaldo. De groei van het aantal inwoners in 2021 is veroorzaakt door een positief geboortesaldo en een positief migratiesaldo. Dit betekent dat er per saldo meer mensen naar Almere verhuizen dan dat mensen uit Almere vertrekken. Almere heeft vooral een vestigingsoverschot van mensen uit het buitenland (voornamelijk arbeidsmigranten) en de regio Amsterdam, waar er op dit moment veel jonge gezinnen vertrekken.

In Almere zijn in de periode 2010 t/m 2021 ruim 14.000 woningen bijgebouwd, waarvan 1615 in 2021. Hiermee is circa 24% van de RRAAM opgave van 60.000 woningen gerealiseerd.

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

Oosterwold - met inmiddels meer dan 2.000 bewoners - van bovenaf (Bron: GEO gemeente Almere)

Rijksvastgoedbedrijf (RVB), gemeente Almere, gemeente Zeewold, de provincie Flevoland en waterschap Zuiderzeeland werken samen aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Voor het Almeerse deel van Oosterwold is onder de Crisis- en herstelwet één van de eerste pilots van een Omgevingsplan tot stand gebracht.

Het bestemmingsplan met bredere werking is volledig in lijn met de nieuwe Omgevingswet. Oosterwold is één van de meest bijzondere gebiedsontwikkelingen in Nederland. Het gaat om een gebied waarbij geen gedetailleerd uitbreidingsplan is vastgesteld, maar een eenvoudige set van spelregels die een veelheid van particuliere initiatieven mogelijk maakt.

Het gebied biedt ruimte voor in totaal 15.000 woningen in een groene woonomgeving en voorziet daarmee in de vraag naar groene woonmilieus in de Noordvleugel. Oosterwold zal het ommeland van Almere richting Zeewolde vorm moeten geven. Binnen de regels worden initiatiefnemers uitgenodigd om het gebied zelf in te richten met groen, landbouw en wegen.

Besluit deelgebied 2 Oosterwold op zelfde basis te blijven ontwikkelen

Gemeenteraden van gemeente Almere en Zeewolde willen de organische/groene en duurzame ontwikkeling van Oosterwold voortzetten. Het deelgebied 2 van Oosterwold, aan de noordoostkant van de A27, biedt daarmee ruimte voor zo'n 10.000 woningen. Lessen uit de evaluatie van de eerste fase worden meegenomen bij de voorbereiding van deelgebied 2. De ontwikkelstrategie, de grondstrategie en de aansturing (governance) vormen daarbij belangrijke onderdelen. In de loop van 2021 zijn verkennende gesprekken gestart over de aansturing van de gebiedsorganisatie en de rol van de betrokken overheden en de bewoners. Daarbij houdt de gebiedsorganisatie rekening met het onderzoek naar de samenlevingsopbouw in Oosterwold, een advies van de ombudsman en brieven van het Platform Oosterwold over de rol en positie van bewoners. Bewoners en andere stakeholders worden bij de voorbereiding van deelgebied 2 betrokken.

In het najaar van 2021 zijn de condities en belemmeringen van deelgebied 2 in kaart gebracht en is er besloten dat een zorgvuldige besluitvorming meer tijd nodig heeft. De gebiedsorganisatie verwacht in de zomer van 2022 een voorstel voor de ontwikkelstrategie deelgebied 2 (fase 2) Oosterwold voor te kunnen leggen aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. Daarna volgt besluitvorming in de gemeenteraden van gemeente Almere en gemeente Zeewolde.

Begeleiding en toetsing initiatieven

Een belangrijke rol van het gebiedsteam Oosterwold is het faciliteren van initiatieven en het oplossen/uitwerken van kwesties die daarbij komen kijken. Ondanks belemmeringen door de corona-pandemie en de stagnatie van de woningbouwmarkt, is de belangstelling voor Oosterwold nog altijd groot. In 2021 zijn er 248 nieuwe woningen gereed gemeld. Daarmee is het totale aantal woningen waarin gewoond wordt 922.

In 2021 zijn 103 anterieure overeenkomsten getekend en 161 aanvragen voor een omgevingsvergunning in behandeling genomen. Er hebben in totaal 235 transacties van grond plaatsgevonden, het overgrote deel van deze kavels betreft standaardkavels wonen. Sinds de start van Oosterwold zijn er kavels verkocht voor in totaal 1517 woningen.

Aan het eind van het jaar zijn de eerste woningen van het eerste projectmatige ontwikkeling Het Groene Wold in deelgebied 1B opgeleverd. In totaal omvat het project 372 woningen waarvan 314 koopwoningen en 58 huurwoningen in het middensegment.

Nieuwe uitgifte 1A

In april 2021 is een nieuwe inschrijfronde voor de uitgifte van de laatste beschikbare vierkante meters in deelgebied 1A gestart. Belangstelling overtrof ruimschoots de beschikbare ruimte. Uit ruim 700 aanmeldingen voor de standaard kavels wonen zijn na loting 75 nieuwe initiatiefnemers van start gegaan met de ontwikkeling van hun ideale woonplek.

De enorme toeloop onderstreept nog maar eens het unieke karakter van Oosterwold. Er was veel belangstelling voor het investeren in huurprojecten. In totaal zijn er 6 initiatieven ingeloot: 5 initiatieven binnen de categorie sociale huur ontwikkelen 26 woningen, en 1 initiatief binnen de categorie middenhuur ontwikkelt 23 woningen. Op commerciële- en bedrijfs/overige voorzieningenkavels starten na loting 15 initiatieven met onder andere plannen voor een basisschool, kindercentrum, gezondheidscentrum en 5 woonzorgvoorzieningen die samen 116 appartementen/zorgwoningen gaan realiseren.

De bereikbaarheid van Oosterwold voor mensen met een modaal inkomen baart nog steeds zorgen. De spanning op de woningmarkt in combinatie met sterk gestegen bouwkosten maakt een woning voor een steeds grotere groep onbereikbaar. Met de loting in deelgebied 1A is de beschikbare ruimte voor betaalbare huurwoningen ingevuld. Daarnaast zijn pilots gestart die onderzoeken of, en hoe betaalbare huur en koop in Oosterwold mogelijk gemaakt kan worden.

Deelgebied 1B

Voor de uitgeloten in 2021 is het voor de belangstellenden voor het ontwikkelen van een eigen kavel wachten op deelgebied 1B in 2023. Hier komt het eerste perceel van het Rijksvastgoedbedrijf beschikbaar voor uitgifte. De gebiedsorganisatie is alvast gestart met de voorbereidingen voor de uitgifte van dit deelgebied. De Europese aanbesteding van het archeologisch onderzoek is gestart, dat net als in deelgebied 1A collectief wordt uitgevoerd. Vooruitlopend op de start van de kaveluitgifte op percelen van het RVB worden al woningen verhuurd en verkocht door ontwikkelaars die een eigen grondpositie in deelgebied 1B hebben.

Afspraken over gronduitgifte

Eind april 2021 is een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst Grondoverdracht ondertekend door het Rijksvastgoedbedrijf, de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde. Hiermee zijn de voorwaarden waaronder de gebiedsorganisatie kavels verkoopt geactualiseerd. Op 30 november 2021 zijn de nieuwe grondprijzen voor 2022 vastgesteld. Door de aanhoudende overspannen woningmarkt is er een aanzienlijke prijsstijging van 22% voor de woonkavels.

Afvalwater

Het afvalwaterdossier heeft in 2021 veel aandacht gevraagd. In opdracht van de gebiedsorganisatie heeft het waterschap Zuiderzeeland een aantal nulmetingen uitgevoerd bij 400 IBA's (individuele behandeling afvalwater) en bij 75% is geconstateerd dat deze niet voldoen aan de lozingsnorm. In vervolg daarop is een verbetertraject gestart van de al aanwezige particuliere afvalwaterzuiveringen. In diverse werkgroepen met bewoners, leveranciers en ambtenaren wordt onderzocht hoe de particuliere systemen geoptimaliseerd kunnen worden. Daarnaast is besloten om in de nieuwe deelgebieden aansluiting op het gemeentelijk riool verplicht te stellen.

Dit betekent dat er een hoofdriool moet worden aangelegd in Oosterwold en een decentrale waterzuiveringsinstallatie. De voorbereidingen daarvoor in 2021 hebben geresulteerd in een besluit van de raad van Almere in december om een krediet te verlenen van € 4 miljoen voor de aanleg van dit gemeentelijke hoofdriool. De aanlegkosten voor het riool komen ten laste van de toekomstige initiatiefnemers in Oosterwold.

Eerst wijziging - en daarna partiële herziening bestemmingsplan

Aanleiding om het Chw (Crisis- en herstelwet) bestemmingsplan uit 2016 op onderdelen te herzien, zijn nieuwe inzichten vanuit beleid en regelgeving en de evaluatie Oosterwold (2020). Hierop zijn 145 zienswijzen ingediend. In het Chw bestemmingsplan is onder andere een nieuwe regeling opgenomen voor supermarkten in Oosterwold. Ook is het beleid voor de kavelindeling, roodkavel, de uitruil van roodrechten, floor area ratio (FAR), doorwaadbare zones en de aaneengesloten waterstructuur verduidelijkt. Het maximale ontwikkelprogramma voor Oosterwold is niet verruimd ten opzichte van de geldende planologische regels in Oosterwold. Naast deze aanpassingen zijn diverse kleine wijzigingen doorgevoerd om leesbaarheid te vergroten en interpretatie verschillen te voorkomen.

Natuur in de Eemvallei

Sinds september 2020 is er gewerkt aan de mogelijkheid om nog 90 ha Nieuwe Natuur in de Eemvallei te realiseren. Het is niet gelukt om tijdig een overeenkomst te sluiten over de aanwending van de aangewezen gronden met de Eemvallei als bestemming. Wel succesvol is dat Staatsbosbeheer 9 ha natuur op grond van een ontwikkelaar gaat realiseren in Eemvallei Zuid en Flevo-Landschap Noorderwold en Eemvallei-Noord en buiten Oosterwold gaat realiseren. In de ontwikkelstrategie voor deelgebied 2 worden de ervaringen meegenomen om natuur in deel 2 tot stand te laten komen.

Gebiedsorganisatie Oosterwold

De functie gebiedsregisseur wordt ingevuld door een nieuw duo met de gerichte, tijdelijke opdracht om voorstellen te doen voor de ontwikkelstrategie van deelgebied 2, een aangepaste governance voor heel Oosterwold inclusief de participatie van initiatiefnemers, en een daarbij passende gebiedsorganisatie.

Voorzieningen

In 2021 opende Lidl Zero haar deuren, net als naastgelegen fastfoodrestaurant de Frietboerderij. Twee supermarkten op grond van het project Het Groene Wold zijn begonnen met de realisatiefase. In juni heeft de gemeente Almere grond aangekocht voor twee gemeentelijke initiatieven: een tweede basisschool en een tijdelijk projectbureau voor de gebiedsorganisatie Oosterwold.

Eerste energiezuinige Lidl in Oosterwold (Bron: Lidl Nederland)

Dit zijn de eerste maatschappelijke voorzieningen in Oosterwold. Voor een tweede en derde school is grond gereserveerd in deelgebied 1B. De reservering is ruimer dan noodzakelijk voor de twee scholen zodat ook aanvullende voorzieningen daar nog terecht kunnen komen.

Pilots 30km zone en verbindende stroken

Na een pilot in 2020 in het gebied en een enquête onder de kavelwegverenigingen heeft de gemeente Almere op verzoek in juni een 30 km zonebesluit voor alle kavelwegen in Oosterwold genomen. Elke initiatiefnemer heeft een strook van 2 meter langs zijn kavel vrijgehouden (doorwaadbare zone) voor verbindende fiets- en voetpaden. In een pilot verbindende stroken zijn de bewoners aan de slag gegaan met het optimaliseren van deze stroken aan de hand van een buurtkaart. In het informatiecentrum De Verbinding kunnen bewoners inspiratie opdoen over logische routes en het inrichten van publieke ruimtes.

Wegen

In 2021 zijn 6 aansluitingen van kavelwegen op polderwegen bouwrijp gemaakt en 3 woonrijp. De eerste nieuwe polderweg in Oosterwold is een feit: de Hippas van Elisweg, die de Goudplevierweg met de Tureluurweg verbindt. Dit is belangrijk voor de doorstroming van verkeer in Oosterwold en biedt de mogelijkheid voor elke kavelweg in veld J om een ontsluiting te krijgen op de polderweg. Een kortere route in plaats van omrijden via diverse kavelwegen. Aan de toekomstige Harriët Martineauweg, de tweede nieuwe polderweg in Oosterwold, ligt een bedrijventerrein. Om deze versneld bereikbaar te maken is op de plek van het toekomstige fietspad voorlopig een bouwweg aangelegd. De weg ligt nu in voorbelasting en wordt in 2022 aangelegd. Voor de ontsluiting met de Daniël Goedkoopweg is de afrit van de A6 en het kruispunt naar de Grote Denkersdreef aangelegd, evenals een fietspad vanaf de Eksterweg. Fietsers kunnen sinds juni gebruikmaken van een tijdelijk vrijliggend fietspad langs de Kievitsweg vanaf de Nobellaan tot aan de Vogelweg.

Gebiedsontwikkeling Almere Centrum Weerwater

De inhoudelijke ontwikkelingen staan nader toegelicht in het hoofdstuk 3 over de Programmalijn Hart van de Stad.

12 Bereikbaarheid

Stedelijke Bereikbaarheid Almere (SBA)

Artist impression: Fiets- en voetgangersbrug Waterlandse Weg (Bron: Reimert Almere)

Door de groei van de stad wordt het onderliggend wegennet rondom Almere steeds zwaarder belast. Het Rijk, provincie Flevoland en gemeente Almere werken gezamenlijk aan het verbeteren van het onderliggend wegennet in en om Almere.

Totaal wordt €142,5 miljoen geïnvesteerd. De drie partners dragen financieel 1/3 bij. Leidend principe bij dit programma is dat het mee ademt met tempo en groei van ruimtelijke ontwikkelingen in Almere. Het lopende programma SBA fase 1a is gekoppeld aan de gebiedsontwikkeling van Hout en Poort. De verwachting is dat in 2024 het programma SBA 1e fase is afgerond.

Een nieuwe fase van het programma komt pas als er nieuwe ontwikkelgebieden (bijv. Almere Pampus) of binnenstedelijke verdichtingsopgaves actueel worden.

De volgende 5 projecten zijn onderdeel van het programma:

- Verbreding van de N305 Waterlandseweg van 2x1 naar 2x2 rijstroken ter ontsluiting van Almere Hout.
- Verbreding van de N702 Hogering van 2x2 gelijkvloers naar 2x3 ongelijkvloers ter ontsluiting van Almere Poort.
- Realisatie van twee nieuwe fietsverbindingen onder de A6 en één fietsverbinding onder de Hogering door om de verschillende stadsdelen van Almere met elkaar te verbinden.
- Realisatie gemeentelijke hoofdontsluiting Almere Poort & Almere Hout.
- Verkeersmanagement & benutting kruispunten Almere.

Doelstelling

Het wegennet rondom Almere zo inrichten dat de stedelijke groei geacommodeerd kan worden.

Resultaten 2021

- De werkzaamheden van de verbreding van de N702 Hogering zijn in uitvoering.
- De realisatie van de fiets-/voetgangersbrug over de Waterlandseweg van Stichtsekanal naar Oosterwold/Groene Kathedraal is gestart, na een aantal keren uitgesteld te zijn geweest.
- De aanleg van de hoofdfietsroute van Oosterwold via Nobelhorst naar Almere Stad is gedeeltelijk opgeleverd.

Vooruitblik

In 2022 worden de volgende resultaten verwacht:

- De provincie gaat verder met de realisatie van de verbreding van de N702 Hogering.
- Oplevering fiets-/voetgangersbrug over de Waterlandseweg van Stichtsekanal naar Oosterwold/Groene Kathedraal.
- Uitvoering provinciale studie naar functioneren van de Ringen tot 2030.

Wegverbreding Schiphol Amsterdam Almere (SAA)

Verbreed wegdek A6 in Almere (Bron: Rijkswaterstaat)

In het kader van programma SAA, is de A6 bij Almere verbreed. Het eerste deel van de verbreding, van Amsterdam tot en met Almere Havendreef is ruim 3 jaar open. Het tweede deel van de verbreding A6, van Almere Havendreef t/m Almere Buiten is in 2020 afgerond.

De A6 is de eerste energieneutrale snelweg van Nederland. In het knooppunt met de A27 (bij de olifanten) is een zonnenveld aangelegd. Energie die hiermee wordt opgewekt, wordt gebruikt om alle verlichting en systemen langs de A6 te laten functioneren. Er worden meerdere duurzame maatregelen toegepast zoals ledverlichting en het toepassen van gerecyclede materialen zoals beton. De A6 is volledig met stil asfalt aangelegd. Over de A6 tussen Almere en Lelystad is in 2016 een besluit genomen om deze te verbreden.

Oorspronkelijk was in 2021 gepland het Ontwerp Tracé van de A6 tussen Almere Buiten en Lelystad ter inzage te leggen.

De werkzaamheden van de verbreding zouden dan na vaststelling van het Tracébesluit aanbesteed kunnen worden. Echter is het project onderhevig geweest aan een steeds schuivende planning. Op dit moment is er helaas – mede door stikstof en urgentie op andere delen van het Rijkswegennet - nog geen uitvoeringszekerheid voor het project. Verbreding van de A6 tussen Lelystad en Almere is ingegeven door de steeds schuivende planning van dit project. De klus zou geklaard zijn in 2021, maar na geleidelijk te zijn verplaatst naar 2026 wordt nu geen planning meer afgegeven en wordt - naast stikstof - urgentie van andere delen van het rijkswegennet door het rijk als reden aangegeven (zoals de A15).

Spoor - OV SAAL

In het kader van OV-SAAL Middellange termijn (MLT) wordt de uitbreiding van de dienstregeling tussen Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad onderzocht. Hierover zijn in 2013 afspraken gemaakt.

In 2020 is echter gebleken dat de voorziene dienstregeling ‘F’ met in totaal 18 treinen op de Flevolijn niet maakbaar is. Dit betekent dat het toekomstige aantal treinen niet kan worden verwerkt met de voorziene infrastructuur. Hierop zijn Rijk, regio en spoorpartijen samen een nieuw onderzoek gestart naar welke dienstregelingen wel mogelijk zijn. Dit heeft geleid tot een nieuw besluit in september 2020. Het nieuwe dienstregelingsmodel (genaamd model II) gaat uit van verre gaande ontvlechting in Amsterdam; Sprinters rijden naar Amsterdam CS, IC’s en sneltreinen rijden naar Amsterdam Zuid. Dit betekent sneller reizen via Amsterdam Zuid voor veel reizigers, maar ook langere reistijden voor een kleine groep naar Amsterdam CS en verder.

Meer treinen gaan rijden van en naar Almere, en wachttijd voor Sprinters op stations Weesp neemt drastisch af t.o.v. de eerdere dienstregeling ‘F’. Met het nieuwe model is spooruitbreiding bij station Weesp niet meer nodig. Implementatie van model II is nog afhankelijk van het beveiligingssysteem ERTMS. Naar verwachting zal dit in 2029 beschikbaar zijn op de OV SAAL corridor. Met programmalijs ‘Hart van de stad’ wordt gewerkt aan station Almere Centrum en stationsomgeving. Het stationskwartier transformeert tot een hoogwaardig knooppunt in het netwerk van de Metropoolregio Amsterdam. In 2018 hebben gemeente Almere, NS, ProRail en provincie Flevoland afspraken gemaakt om in de periode tot 2022 (vóór Floriade) samen de kwaliteit en de beleving

van het station te verbeteren, inclusief de daarbij horende pleinen. In 2020 is de aanbesteding van werkzaamheden afgerond en is met de werkzaamheden gestart. Verbouwing van het station en de omgeving moeten op tijd klaar te zijn voor Floriade. Zie ook hoofdstuk 3.

MIRT-Onderzoek Amsterdam Bay Area

Amsterdam werkt aan grote maatschappelijke opgaven omtrent woningbouw, ecologie en bereikbaarheid. In het kader van RRAAM zijn in 2013 afspraken gemaakt tussen Rijk en regio over een adaptieve strategie.

Hier wordt in samenhang met de drie pijlers woningbouw, ecologie, bereikbaarheid en (water) kwaliteit ontwikkeld aan de oostzijde van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De opgaven vragen, gezien urgente woningbouwopgave in de Metropoolregio Amsterdam, inmiddels om keuzes over investeringen van Rijk en regio. Daarom is in het BO MIRT van november 2019 afgesproken om binnen het programma Samen Bouwen Aan Bereikbaarheid (SBAB) te beginnen met een MIRT- Onderzoek. Vanaf begin 2020 werken SBAB en het Handelingsperspectief Oostflank MRA samen aan het MIRT-Onderzoek Amsterdam Bay Area. Organisatie en samenhang met andere trajecten. Dit rapport bevat de resultaten van het MIRT-Onderzoek Amsterdam Bay Area, dat in 2020 en 2021 is uitgevoerd. De opgave (problemen/kansen), scope en stakeholders in het gebied zijn in beeld gebracht. Opdrachtgever voor het onderzoek is het BO MIRT, de opdrachtnemer het projectteam Amsterdam Bay Area. Aansturing vond plaats vanuit SBAB en Almere 2.0. Het Onderzoek is opgepakt in samenwerking met een kernteam met vertegenwoordigers van de overheden, expertteams en gespecialiseerde bureaus.

Inhoudelijke samenhang onderzoek

- MRA Verstedelijkingsstrategie
- Perspectief Oostflank MRA en bijbehorende Uitvoeringsagenda
- programma SBAB
- Stuurgroep Markermeer-IJmeer

Aanpak onderzoek
In 2020 zijn er negen onderzoeksperspectieven onderzocht en is op basis van de onderzoeksresultaten een Voorbeeldperspectief opgesteld met een mogelijk toekomstbeeld voor de Amsterdam Bay Area. Dit deel van het MIRT-Onderzoek heeft geresulteerd in de rapportage ‘Naar een ontwikkelstrategie voor de Amsterdam Bay Area’ die in het BO MIRT van november 2020 is vastgesteld. Rijk en regio constateren daarin dat de doorontwikkeling van Almere belangrijk is om in de grote woningbehoefte in de Metropoolregio Amsterdam na 2030 te voorzien en de IJmeerverbinding bij de onderzochte programma’s van wonen en werken een kansrijke oplossing vormt. Het BO MIRT, de programmaraad SBAB en het BO Almere 2.0 gaven vervolgvragen mee om binnen het MIRT-Onderzoek te beantwoorden. Deze vervolgvragen bestaan uit verdiepende onderzoeksvragen, vergelijkende onderzoeksvragen en vragen ten aanzien van haalbaarheid. Alle vervolgvragen zijn in 2021 beantwoord. Om de vragen te beantwoorden is een alternatievenstudie uitgevoerd waarbij gekeken is naar ruimtelijke-economische ontwikkeling, bereikbaarheid, natuur en ecologie, werelderfgoed, duurzaamheid en landschap. Er zijn drie Alternatieven uitgewerkt om zicht te krijgen op de effecten en deze zo te vergelijken.

- De Alternatieven hangen samen met het type oplossing:
- IJmeermetro
 - IJmeermetro+IJmeerweg
 - Uitbreiding hoofdspoor

A27

Voor de pandemie had spitsverkeer tussen Flevoland en Utrecht bijna dagelijks te maken met files op de A27 tussen Almere en Hilversum. Verwachting is dat aankomende jaren (na de pandemie) de filedruk zal toenemen o.a. door de ruimtelijke ontwikkelingen in Flevoland.

Denk aan de woningbouw in Lelystad, Almere en Zeewolde (Oosterwold), het gereedkomen van nieuwe infrastructuur, waaronder de verbreding van de Gooiseweg (N305) en de ontwikkeling van de luchthaven. Verwacht wordt dat tot 2030 de vertraging op dit weggedeelte met 15 a 20% toeneemt. Waar nu de files in één richting staan – in de ochtend richting Utrecht, in de avond richting Almere – zal rond 2030 twee keer per dag in beide richtingen filevorming optreden.

Daarmee komt de bereikbaarheid van Flevoland (en dus ook Zeewolde) meer onder druk te staan. Een verbreding van de A27 tussen knooppunt Eemnes en de aansluiting Almere Haven/Zeewolde met een derde rijstrook lost het bestaande knelpunt voorlopig op en zorgt, ook in de toekomst, voor betere bereikbaarheid van de regio. Tussen 2018 en 2020 is onderzoek gedaan naar quickwins.

Er bleek dat de breedte van de Stichtsebrug mogelijkheden bood om een extra strook in te passen en zodoende hoefde de hele brug niet vervangen te worden wat uiteraard een kostenreductie met zich meebrengt. Waar eerder rekening werd gehouden met een investering van circa € 100 mln. voor de capaciteitsuitbreiding van de A27, bleek dat het ook voor € 24 mln. zou moeten kunnen. Deze nieuwe inzichten waren aanleiding voor de regio om de minister te vragen een verkenning te starten naar de capaciteitsuitbreiding van de A27 tussen knooppunt Eemnes en de aansluiting Almere Haven/Zeevolde. Kort voor het BO-MIRT van 2020 zei de minister dat zij bereid was een verkenning te starten, mits de regio bereid zou zijn om voor 25% bij te dragen (€ 6 mln.) aan de realisatie van de verbreding. De 'regio' is akkoord gegaan en dit zijn de volgende partijen; gemeente Almere, gemeente Eemnes, regio Gooi- en Vechtstreek en de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland.

De € 6 mln. komt als volgt bij elkaar: De provincie Flevoland heeft een bijdrage van € 3 mln toegezegd en provincie Noord Holland € 2 mln. Aan de regio Gooi- en Vechtstreek is een bijdrage van € 0,5 mln gevraagd. De gemeente Almere is gevraagd om het resterende € 0,5 mln. bij te dragen. Aangezien ook inwoners van Zeevolde en Lelystad baat hebben bij de betere doorstroming op de A27 zijn deze gemeenten verzocht solidair te zijn en financieel bij te dragen aan de capaciteitsuitbreiding van deze weg, waarmee ook de doorstroming op het onderliggende wegennet wordt bevorderd. De bijdrage van Lelystad en Zeevolde wordt in mindering gebracht op de bijdrage van Almere. Statbeslissing MIRT Verkenning wordt verwacht in het najaar van 2022.

Smart Mobility

De gemeente Almere, de provincie Flevoland, de Metropool-regio Amsterdam (MRA) en het ministerie van IenW hebben gezamenlijk een corridorplan opgesteld voor een cross sectorale samenwerking op de corridor Flevoland-Almere-Schiphol. Het doel van de samenwerking is om de mobiliteit binnen de corridor Flevoland-Schiphol via datagedreven toepassingen op een dusdanige manier te beïnvloeden, dat bestaande en toekomstige infrastructuur voor mobiliteit en alternatieven voor autobezit beter benut worden om zodoende de filedruk en uitstoot van fijnstof terug te dringen. Hierbij wordt uitwerking gegeven aan het thema mobiliteit van het Klimaatakkoord, de verdere ontwikkeling van een netwerk van publieke oplaadpunten voor elektrisch vervoer, de realisatie van kansrijke smart mobility-toepassingen, de mobiliteitstransitie en mensen verleiden hun reisgedrag aan te passen om piekbelasting van het mobiliteitsnet tegen te gaan en de keuzes voor duurzame mobiliteitsopties te stimuleren.

In 2021 is een programmaplan opgeleverd met de volgende aandachtspunten:

- Partijen ontwikkelen en stimuleren, door een integrale benadering van stedelijke ontwikkeling en mobiliteit, volwaardige alternatieven voor vervoer, naast gebruik van een auto en daarbij behorende netwerkontwikkeling.
- Zij doen dit door middel van Smart Mobility oplossingen gecombineerd in de praktijk opschaalbaar toe te passen in de reis van deur tot deur. Zij richten zich hierbij niet alleen op personen maar ook op goederen.
- Met aanbod van deelmobiliteit dat betaalbaar, betrouwbaar en toegankelijk is voor iedereen, zetten partijen in op inclusief, schoon en gezond vervoer, voor bewoners, bezoekers en goederen, met extra aandacht voor kwetsbare groepen (o.a. doelgroepenvervoer).
- Met een gezamenlijke overheid die digital-by-default werkt, haar beleid en beheer voert op basis van goede digitale inzichten en deze gebruikt, vanuit diens eigen rol en verantwoordelijkheid, om de kwaliteit van het gebied te blijven optimaliseren voor de bewoners, bedrijven en bezoekers.
- Partijen verleiden, in samenwerking met werkgevers en instanties (zoals ziekenhuizen, luchthaven, stadions, publieksattracties en evenementenlocaties) tot ander reisgedrag door het geven van aantrekkelijke keuzes en betaalbare en schone alternatieven en maken daarover gecommitteerde afspraken. Dit vertalen partijen naar hernieuwd (deel) beleid en randvoorwaarden die toe te passen zijn voor heel Nederland.
- Provincie Flevoland voert met Almere en de overige Flevolandse steden, regie op het digitale mobiliteits-systeem. Partijen zetten in op het verder ontwikkelen van de regionale iVerkeerscentrale om te kunnen managen, analyseren, voorspellen en real time te kunnen sturen op mobiliteit.

Het programmaplan is geschreven en de uitvoering hiervan is gestart. In 2020 is er bovendien een nieuwe programma-manager geworven die verantwoordelijk is voor een succesvolle voorbereiding en uitwerking van het programmaplan binnen de gemeente Almere en haar partners.

13

Toekomstbestendig Ecologisch Systeem IJmeer Markermeer

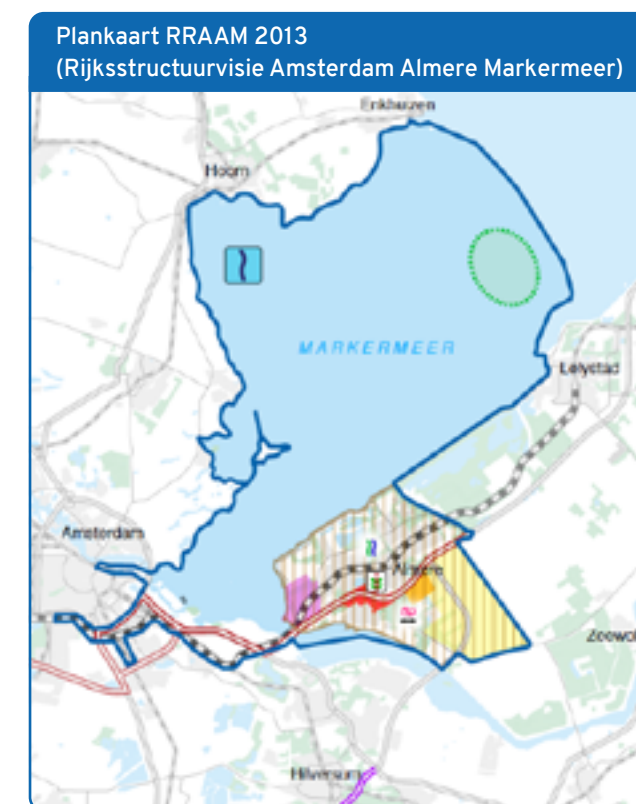

Toekomstbestendig Ecologisch Systeem IJmeer Markermeer (TBES)

Voor een concurrerende stedelijke regio is het verbeteren van de kwaliteit in en rond het Markermeer-IJmeer nodig, zowel voor natuur en landschap als voor recreatie en toerisme. Het is zelfs randvoorwaardelijk om buitendijkse verstedelijking in Amsterdam (IJburg) en Almere (Pampus) mogelijk te maken.

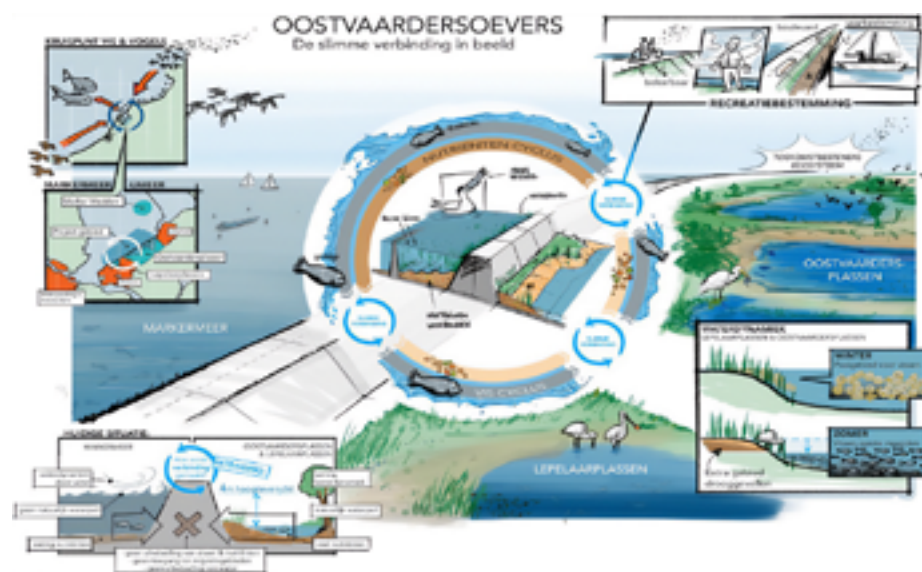
In de bestuursovereenkomst RRAAM 2013 (Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer) is het toekomstbeeld als volgt omschreven: "Het Markermeer-IJmeer is een toekomstbestendig ecologisch systeem (TBES) waardoor er een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving ontstaat met aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden.

Hierbij wordt er tevens invulling gegeven aan Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het robuuste ecologische systeem creëert juridische ontwikkelruimte voor onder meer recreatieve, stedelijke en infrastructurele ontwikkelingen rondom het Markermeer-IJmeer."

Legenda

- Plangebied
- Almere Poort
- Almere Centrum Weerwater
- Almere Oosterwold
- Almere Nobelhorst
- Sociaal-economische agenda Almere
- Tweede fase Amsterdam IJburg: Centrumeiland
- Weguitbreiding Schiphol - Amsterdam - Almere
- Verbetering wegcapaciteit A27
- Luwmaatregelen Hoomse Hop (onderdeel TBES)
- Eerste fase Marker Wadden (onderdeel TBES)
- Floriade Almere
- Groen/Blauw casco
- Stedelijke Bereikbaarheid Almere (SBA)
- OV SAAL

Overzicht onderdelen Oostvaardersoever (MIRT verkenning)

Uit studies is gebleken dat het voor Natura 2000 en KRW doelstellingen nodig is om het natuursysteem gevarieerder en daardoor minder kwetsbaar te maken door middel van heldere ondiepe zones en land-waterovergangen in het Markermeer.

Op dit moment wordt vanuit de stuurgroep Markermeer IJmeer in het Markermeer gewerkt aan de Oostvaardersoever. In het eerstvolgende BO MIRT wordt de Verkenning-fase (MIRT) afgerond. Realisatie wordt verwacht vanaf 2025. Daarnaast is in 2021 door de provincie Flevoland besloten nog 300 ha aan de Markerwadden fase 1 toe te voegen.

Of het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem hiermee voldoende voldoet om daarmee de benodigde planologisch-juridische ruimte voor verstedelijking te borgen is nog niet helder. Om de verbinding tussen de ecologische opgave en de verstedelijkingsopgave weer sterker gelegd kan worden zijn in 2018 Almere en Amsterdam toegetreden tot de Stuurgroep Markermeer IJmeer.

Amsterdam Bay Area

Vanaf het voorjaar 2020 is een samenwerking gestart tussen het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB) en Almere 2.0 om onderzoeken uit te voeren en te komen tot een ontwikkelstrategie ABA. Op 25 november 2020 heeft het BO MIRT het eindrapport “Naar een ontwikkelstrategie voor de Amsterdam Bay Area” vastgesteld. De bestuurders onderschrijven de bijdrage die de Oostflank van de MRA kan leveren aan het versterken van de regio, door ruimte te bieden voor wonen en werken. Door vanaf het begin ook de ontwikkeling van landschap, ecologie en duurzaamheid te betrekken kan hier een prachtig gebied ontstaan. Naar aanleiding van deze rapportage zijn in 2021 een aantal specifieke vragen, waaronder een no regret pakket nader uitgewerkt.

In deze rapportages zijn de resultaten van een groot aantal onderzoeken naar haalbaarheid, vergunbaarheid, erfgoed, inpasbaarheid, bekostiging en verhouding kosten en baten meegenomen. In deze doorrekeningen is ook een bedrag opgenomen voor maatregelen ter verbetering van de ecologie in het Markermeer IJmeer, die kunnen worden uitgevoerd in het IJmeer. Deze maatregelen in het IJmeer kunnen zowel een verbetering van de ecologie opleveren alsook een bijdrage leveren aan het verbinden van de verstedelijking aan twee zijden van het meer.

Vooruitblik

In februari 2022 wordt het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area afgerond. In 2022 zal de energie liggen op onderzoek naar autobereikbaarheid (met name onder multimodaal toekomstbeeld) en de bekostiging van de IJmeerverbinding, omdat dit een voorwaarde is voor het starten van een MIRT verkenning.

www.almere20.nl

